

V današnji številki Priloge objavljamo zapis z našega zadnjega srečanja v gostih: besedo imajo prebivalci Pišce in okoliških krajev. Reportaža nosi naslov: **KJER JE BIL KONEC SVETA**, govori pa o težavah, s katerimi se spoprijemajo krajsani, ki pa niso pozabili povedati tudi uspehov, ki so jih dosegli.

Med samorastniki – zapisi o njih se počasi iztekajo – je danes na vrsti Drago Košir, doma iz Jelovca pri Sodražici, pokramljalci smo z Dolenjcem dr. Metodom Mikužem. Druga stran je namenjena zanimivostim, na strani Priloge je spet „Gosje pejo“, mimo tega pa nekaj humoresk.

DELAVCI KOMUNISTI O INFORMIRANJU

Za včeraj je sekretar občinske konference ZK v Brezicah, Miha Halcar, sklical prvo sejo novoizvoljenega aktivna komunistov neposrednih proizvajalcev. Na dnevnem redu je bilo med drugim tudi obveščanje delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela.

Katrcer spet v prodaji

Zvezni tržni inšpektor je ugotovil gospodarske prekrške v Cimosu, TAS in IMV Novo mesto

Potem ko skoraj mesec dni po novomeških ulicah ni bilo videti nobenega avtomobila iz novomeške IMV s preizkusnimi registrskimi številkami, so katrcer in dvanajstice – R-4 in R-12 – zdaj spet na prodaj. Kot smo izvedeli pri Jožici Gogič, ki vodi prodajalno v Novem mestu, dobavljajo zdaj avtomobile kupcem po vrstnem redu vplačil.

Take so, kot je bilo mogoče ugotoviti, posledice posrednega tržnega inšpektorja, ki je ugotovil gospodarske prekrške v tovarnah, ki so: sarajevski TAS, novomeška IMV in koprski Cimos. Pri Cimosu, so ugotovili, so na nedovoljen način zalužili več kot 465 tisoč dinarjev, če ne bi smeli storiti, medtem ko so v Novem mestu in Sarajevu ustavili prodajo, ker so čakali na nove, kajpak višje cene.

Po podatkih zveznega tržnega inšpektorja in zveznega sekretariata za tržišče in cene so v Novem mestu dvanajstice pa 8. februarja, na zalogi pa so imeli 769 vozil.

Razumljivo je, da imajo v Novem mestu zaradi valutnih sprememb in zaradi zastoja prodaje na evropskem tržišču gotovo dosti težav, toda (po sodbi inšpektorja) tako prenehanje prodaje na domačem trgu ni dovolj. Na podlagi zakona o prometu z blagom in zakona o družbeni kontroli cen se bodo morale te tri tovarne zagovarjati zaradi gospodarskega prestopka. Res pa je, da imajo proizvajalci avtomobilov vloženo v to jim že odobrili nekatere druge prometne davke. Hkrati pa je jasno, da je tudi zanje veljal dogovor, sklenjen med zveznim in repu-

SPOMIN NA KATJO ŽIVI – Na osnovni šoli „Katja Rupena“ je bila minuli četrtek slovesnost v spomin revolucionarke Katje Rupene, po kateri ima šola ime. Med drugimi so se je udeležili tudi Katjini sestre Mara in Ana, Bogdan Osolnik, dr. Jože Vilfan, Vojko Nemec, Olga Vipotnik, Fani Košir in Maruša Krese. Člani pevskega zbora osnovne šole Tomaž pri Ormožu so prinesli šopek zvončkov s trate, na kateri je padla Katja Rupena. (Foto: S. Mikulan)

Končati Titovo šolo bratstva

V kasarni »Bela krajina« v Črnomlju so imeli v soboto ustanovno konferenco osnovne organizacije ZSMJ - Sprejeli 309 novih članov

V dvorani, kjer so bili pred 31 leti postavljeni prvi temelji narodne oblasti v Sloveniji, so imeli vojaki, ki služijo kadroviski rok v Črnomlju, prejšnjo soboto med prvimi v armadi ustanovno konferenco osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Jugoslavije.

Sprejem mladih vojakov in program so pripravili skupaj občinska konferenca ZSMS Črnomelj in voja-

samo velko znali, pač pa take, ki bodo znanje pri graditvi naše samoupravne socialistične družbe tudi hoteli uporabiti, ga nesebično prenašati naprej. Pri tem ima tudi naša armada velikansko vlogo. Na kratko: uspešno moramo končati »Titovo šolo« bratstva in enotnosti.

JANEZ PEZELJ

V ospredju od leve: Marjan Pavlin, general Daljevič, Azem Vlasi in Ljubo Jasnič. (Foto: Pezelj)

MARJAN PAVLIN PREDSEDNIK MS ZSMS

Člani medobčinskega sveta Zveze socialistične mladine Novo mesto so na 3. seji sveta za predsednika medobčinskega sveta ZSMS Novo mesto izvolili dosedanjega predsednika OK ZSMS Novo mesto Marjana Pavlina. Funkcijo bo Pavlin opravljal profesionalno, še naprej pa bo vodil delo mladine novomeške občine.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Nad 50 vasi brez vode

Posledice dvomesečne suše v Beli krajini, Suhi krajini in pod Gorjanci - Dovož s cisternami

Letošnja mila in suha zima dela velike preglavice prebivalcem vasi pod Gorjanci in v Beli krajini, ki nimajo vodovodov. V veliki večini že skoraj dva meseca nimajo vode, presahnilo so tudi najbolj globoki vodnjaki in kapnice.

Krajani več kot petdesetih vasi so popolnoma odvisni od dovažanja vode iz Novega mesta, vendar zavod za požarno varnost, kljub temu da je kupil novo cisterno, ne more vsem ustreči. Velika ovira pri preskrbi z vodo so tudi slabe ceste; v nekatere vasi tovornjak z dragoceno vodo enostavno ne more. V Velikem Cerovcu so nam povedali, da vozijo vodo iz potoka Težka voda z vozovi.

Praktično so brez vode mimo Velikega Cerovca, ki smo ga že omenili, vasi in zaselki: Dolž, Lemberk, Podgrad, Krka, Velike Brusnice, Koroška vas, Laze, del Regerče vasi in Prečne, Pristava, Suhor, Jablan, del Otočca, Vrdun, Podturn, Popov vrh, Jurna vas, Globočice, Draganje selo, Sela pri Ratežu, Zajčji vrh, Konec, Češnjice, Družinska vas, Daljni vrh, Uršna sela, Veliki Orehek, del Bučne vasi, Češča vas, Zdinja vas, Birčna vas, Kal, Smolenja vas, del Irče vasi, Soteska, Groblje, Muhaber, Dolnje Kamenice, Sevnjo, del Rateža in Srebrnič, Jugorje, Veliki Podluben, del Mirne peči, Potočna vas, Hrušica, Dolnje

Gradišče, Pristava, Konc, Vinja vas. Brez vode je tudi vrsta vasi v Suhi krajini in trebanjski občini, o čemer pišemo še na trebanjski strani.

POSNETEK IZ ZRAKA. Sneg je po vseh znanih dolenskih smučiščih do nedelje že pobralo. Le novomeški smučarji so ga še nekaj ujeli na osojni strani Gorjancev pod Gospodično (na sliki) in izvedli sindikalno prvenstvo. (Foto: M. Moškon)

Do kod prišli?

Ob letošnjem 8. marcu

Menda smo vsi že prišli do spoznanja, da proslavljanje 8. marca, enega samega dne, v katerem je žena postavljena na piedestal, nima nobenega smisla, če jo že drugi dan pahnemo tja, kjer je sicer njeno vsakdanje mesto.

Kot mednarodni dan žena ima 8. marec še vedno aktualno vsebino, ob proslavljanju tega dne pa se moramo zavzemati, da bo ta dan vsebinsko bogat. Naj si letošnji 8. marec zastavi vprašanje, zakaj smo med 60 odstotki žensk med kmečkimi proizvajalci le 10 odstotkom teh zaupali izvolitev in zakaj ženska še vedno ni dovolj prodrta v vodstva krajevnih skupnosti. Ne samo njen, splošno družben problem je pospešeno reševanje otroškega varstva in družbene prehrane, kar so v svojih stališčih poudarili tudi lanski kongresi ZK in Zveze sindikatov. Prav gotovo bi se ženske postavile za svoje pravice, ki jim jih dajejo nova ustava in razne resolucije, toda v boj mora stopati družbeno in politično osveščena delegatka. Smo ji mar omogočili izpolnjevanje v tej smeri? Ali smo si na jasnem, da žene tudi odklanjajo funkcije, predvsem zato, ker kratkoročno ne zmorejo tolikih obremenitev?

Z zakonom o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu si je 1. januarja letos žena pridobila pravico do podaljšane porodniškega dopusta, lani maja sprejeta resolucija o načrtovanju družine pa nas obvezuje, da bomo zagotavljali srečno otroštvo naših otrok in srečno starševstvo ob pospešeni gradnji stanovanj, v celodnevni šoli, v urejenih stanovanjskih soseskah itd. Paziti pa moramo, da se ne bi pritihovali ob sicer lepih zakonih in optimistično zastavljenih dokumentih diskriminacijski ukrepi, ki ženski ne bi zagotavljali enakih možnosti pri vstopu na delo, pri izobraževanju ob delu, pri napredovanju v službi ali pri zahtevi po enakem plačilu za enako delo. To pretresajmo vsak v svoji sredini, pa bomo videli, kje v resnici smo.

RIA BAČER

VREME

V prvi polovici tedna so Slovenijo zajele pooblačitve, padavine pa tudi Primorsko in osrednjo Slovenijo. Do konca tedne se bo še zadrževalo nestalno vreme z občasnimi manjšimi padavinami. Okoli nedelje se bo vreme spet izboljšalo.

tedaj, če bodo odgovorno delovali vsi, ki so organizirani na ravni regije – od medobčinskih svetov političnih organizacij do medobčinske skupščine dolenskih občin.

Po mnenju političnega aktiva mora biti kakršnokoli sodelovanje v regiji ali med regijami zasnovano na enakopravnem dogovarjanju in spoštovanju stališč vseh sodelujočih. To je nujno poudariti tudi zategadelj, da bi se izognili podregijskim ali regijskim lokalizmom in drugim nezdravim pojavom.

Izhod: enakopravno dogovarjanje

Dolenjski politični aktiv kritično ocenil medobčinsko sodelovanje

Politični aktiv dolenske regije je v torek, 4. marca, menil, da je pogoj za enoten nastop regije urejeno medobčinsko

sodelovanje. Do zdaj se je to sodelovanje razraslo na več kot 40 oblik skupnih interesov, lahko pa bi bilo še boljše, če bi bilo prizadevanje še enotnejše, enakopravnejše in doslednejše.

Nadaljnje razraščanje povezovanja življenja in dela v regiji je oviralo nesamoupravno obnašanje (n. pr. pri integracijah), nezaupanje, pomanjkanje zavesti o nujnosti sodelovanja, neodločnost pri posameznih akcijah in še prenekatere podobna hiba. To je treba odpraviti, kar pa bo možno storiti le

SNeg ZA NA OGLED. Kočevski otroci so se v drugi polovici februarja vsaj nekaj dni lahko sankali kar v središču mesta. Snega je bilo sicer bolj malo, vendar je mrzlo vreme poskrbelo, da se ni hitro stalil. (Foto: Prime)

Veliki Orehek pri Stopičah: vodnjak brez vode

**Nenadoma: premalo mlade pitane živine - Preveč
prašičev - Prava zmešnjava z domačo koruzo**

Čudne stvari se godijo v našem kmetijstvu. Če se tako ugibaš, težko ugašaš, kaj bo prišlo v prihodnjih mesecih. Podobno je vremeniku, ki pogosto noče biti takšno, kot ga napovedo vremenoslovci po preizkušenih in strokovnih opazovanjih.

Zakaj tako črno gledanje na kmetijstvo? Pred nekaj meseci živinorejci niso mogli prodati vseh dopitanih mladih goved, v februarju pa so se začele iz Vojvodine širiti vesti, da nekatere večje klavnice ne dobijo dovolj mlade pitane živine na svojem območju. Iščajo jo drugod, kjer je lani niso odkupovale. To niso prazne govorice. Povedali so na velikem poslovnem združenju kmetijstva in živilske industrije, v katerem so povezane delovne organizacije iz Vojvodine, Srbije in Hrvaške. Mladih pitanih goved je torej premalo že zdaj. Koliko jih bo primanjkovalo še poleti, ko bodo turisti pojedli več mesa ali se bo morda bolj odprl izvoz?

Na tem poslovnem združenju so hkrati povedali, da je ponudba pitanih prašičev močno presešla zmogljivost klavnic. Da pri odkupu ne bi nastal zastoj kot lani pri govedih, so zveznim materialnim rezervam predlagali, naj odkupijo za svojo zalogo 100.000 prašičev. Tako je zdaj. Nihče pa ne ve, kako bo čez nekaj tednov ali mesecev.

Odkupne cene, določene po stroških reje, se vedno visijo v zraku. Objavljeno je bilo, da jih bodo določili do konca marca. Pri sedanjih preskrbi s koruzo pa je to zelo težko. Ali ni čudno, da je pri nas lahko koruze premalo in hkrati preveč? Za-

radi pomanjkanja in previsoke cene je živinorejcem bil dovoljen uvoz. Pridelovalci koruze pa zahtevajo, naj bi jim dovolili izvoz, češ da je ne morejo prodati. A dokler koruze ne bo imela ustrežnejše in stabilnejše cene, je težko določiti zajamčene cene živine.

Prava zmešnjava je v tem kmetijstvu. A kdo jo povzroča? Po dejstvih sodeč kmetovalci. Na svetovnem trgu se je koruza močno pocenila, pri nas pa se še vedno draži, čeprav na blagovni borzi v Novem Sadu ugotavljajo, da je premalo kupcev. Za 1 kg je treba plačati že precej več kot 3 din. V Avstriji, kjer vzdržujejo precej trdne cene, je na blagovni borzi po 2,60 din. Tuji trgovci pa jo ponujajo po 2,30 din za kilogram. Ali bi se pri taki ceni našim pridelovalcem splačalo izvažati koruzo? Ali menijo, da bo na svetovnem trgu cena spet močno porasla? Če mislijo tako, se gotovo motijo, kajti tudi drugod živinorejci ne morejo pitati živine s predrago koruzo in se je poraba zmanjšala. Sprjazniti bi se morali z resnico: sedanja cena koruze pri nas je previsoka, ne le za rejo živine, ampak tudi v primerjavi s pšenico in drugimi poljščinami.

Zmešnjavo povzročajo predvsem kmetovalci. Kdo naj jim

SINGAPUR - Osvobodilne sile v Kambodži utrjujejo obroč okoli glavnega mesta Phnom Penh, kontrolirajo pa tudi vse cestne in vodne poti do prestolnice. Življenje v glavnem mestu je pod trenutkom, ko se začneja konec. Da je Phnom Penh res „mesto beguncev, vojnih spekulacij, dobičkarjev ter sestranih otrok“, pravi tudi slika, ki kaže kamboške otroke, kako v vrsti čakajo na rižovo juho, kajti prehrana v begunskih taboriščih je strogo racioniрана. Tuje agencije poročajo, umrljivost otrok za lakoto je precej velika, pri čemer pa lakota ne prizanaša tudi starejšim prebivalcem. Ameriška pomoč obleganemu mestu in osovraženemu režimu je samo še droben primerjavi s potrebami. - (Telefoto: UPI)

uskлади cene živine in koruze, če ne sami? Kdo naj vodi pregled, koliko živine je v pitanju, če ne njihove organizacije? Družba lahko pomaga s premijami. Take možnosti pa so omejene, ker je sredstva za njih treba od nekod dobiti. Zato naj bi cene usklajevali najprej kmetovalci s pametnimi in poštenimi dogovori. Tak je naš sedanji sistem.

JOŽE PETEK

Domov me pelji, hik, da bom spet lahko tri hišne vogale podpirala!

tedenski zunanjepolitični pregled

Koroški Slovenci so po nedeljskih volitvah v celovski deželni zbor bogatejši za spoznanje, da se bodo morali tudi v prihodnje po svoje bojevati za pravice, ki so jim zagotovljene v državni pogodbi, na njihovo izpolnitev pa čakajo že desetletja. Kakšna moč se skriva v pravičnih zahtevah naših rojakov za Karavankami prča že bežen pogled na predvolilno kampanjo na Koroškem. Vodilna socialistična stranka se je morala spogledovati z desničarji in zaigrali celo na šovinistične strune, da bi si zagotovila vodilno mesto na Koroškem tudi v prihodnje. Vse jim je prišlo prav, samo da bi pridobili nemški del prebivalstva v deželi na svojo stran. Državo, ki se ponosa z demokratično ureditvijo in ki slovesno izjavlja, da hoče imeti dobre sosedske odnose z državami, s katerimi meji, je morala Jugoslavija z uradnimi protesti opozarjati, da se na njenem ozemlju dogajajo stvari, ki razveljavljajo še tako slovesne izjave o demokratičnosti. Če se spomnimo samo provokacije ustašev v Celovcu, saj so si z vednostjo oblasti dovoljevali odkrite napade na Jugoslavijo, pa jih nihče ni zaradi tega poklical na odgovornost!

V tem desničarskem morju koroški Slovenci ne bodo utonili, dokazali so, da znajo strniti svoje vrste in postavljati še odločnejše zahteve za enakopravno življenje z nemško manjšino.

Lahko bi rekli, da je v nedeljo padla tudi politična trdnjava voditelja zahodnonemških socialnih demokratov Willyja Brandta, kajti socialni demokrati so na nedeljskih volitvah v Zahodnem Berlinu izgubili dolgoletno večino v mestnem senatu. Opozicijska krščansko-demokratska unija, katerega šefa so neposredno pred volitvami ugrabili teroristi gibanja „2. junij“, je zdaj najmočnejša stranka v mestnem

senatu, kar je bil tudi njen Vendar, socialdemokrati bodo koalicijski z liberalci, tako kot v Bonnu, ostali na oblasti. Do njih volitev pa bodo že presodili, kje so stori napred. Vse prevračati na svetlo, krizo in inflacijo, je verjetno prelsek izgovor. Dogodki v zvezi s Ciprom prinašajo vedno nova presenečenja, poleg tega pa pogleda del sveta v vedno bolj zaskrbljenost. Potem ko zadnji čas vse bolj utripajo pričanje, da je treba na krize iskati s pogajanjem, obema narodnima skupnostima na otoku, pa čeprav pod političnim vplivom, se nikakor ne ustaliti tudi položaj v mednarodnih državah otokskih in šin - v Turčiji in Grčiji.

Na azijskem jugovzhodu pričajo dramatični dogodki v Kambodži. Medtem ko osvojitvene sile zategujejo obroč okoli glavnega mesta, ima življenje v Phnom Penhu že vse značilnosti trenutka, ko se bliža konca. Phnom Penh je postal zbirališče beguncev, dobičkarjev in spekulacij, sestranih otrok. K temu pa ne smemo pozabiti, da je izjavo šefa režima generala Lon Nola, da je pripravljen odstopiti, če je res samo on še ostal, da državljanske vojne v Kambodži ne more biti končana. Vsaka sprememba v njegovem režimu bi bila dobrodošla, niti opazovalci, če bi le Američani pristali. Za zdaj kaj, jim je Lon Nol potreben, ne bi bilo toliko prizadevanj, tvegavanja velikanskih sredstev pošiljanje pomoči z letali. Konec se bliža, o tem ni dvoma, očitno pa je, da Američani ne dovolijo nikomur, da ga napovedal prej, kot pa bi volji njim samim. Kako je to vprisanje, ki očitno ne med strateške in politične račune.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Osrednji politični dogodek prejšnjega tedna dni je bila seja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, na kateri so pod predsedstvom tovariša Tita - obravnavali tudi vprašanja glede nadaljnje idejnopolične ter organizacijsko kadrovske krepitve ZK in, slednjič, izvolili tudi nove člane predsedstva CK ZKJ.

Na seji centralnega komiteja je spregovoril tudi predsednik Tito - ki je predvsem opozoril na nujen boj proti vsem tistim, ki s svojim delovanjem nasprotujejo naši začetni smeri razvoja, ki s svojim idejnim in tudi politično obarvanim delovanjem skušajo očrtno metati polena pod noge našim družbenim prizadevanjem na čelu z avantgardo delavskega razreda, Zvezo komunistov Jugoslavije.

Na seji CK ZKJ je bila izražena posebna pozornost okrepitvi Socialistične zveze kot fronti vseh naših naprednih družbenih sil. Rečeno je bilo, da ZK - čeprav vseskozi kot avantgarda na čelu delavskega razreda - ne more vsega izvesti sama, pa to tudi ni njena vloga in namen v naši socialistični samoupravni družbi. Socialistična zveza je tisti kohezivni faktor, tista naša najbolj množična politična organizacija, ki združuje vse napredne družbene strukture, in v njej mora biti jedro našega boja za nadaljnje družbene preobrazbe, jedro naših akcij v tej smeri.

Sekretar v izvršnem komiteju predsedstva CK ZKJ Jure Bilič, ki je imel na tokratni seji CK ZKJ uvodni referat, je posebej poudaril, da nam je sedaj - tako kot svojčas - še kako potrebna močna ter enotna Zveza komunistov Jugoslavije, ki bo vodila boj za razreševanje družbenih nasprotij, za dosledno izpolnjevanje sedanjega programa naše revolucije, za trdnost naše večnarodnostne skupnosti ter za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja. Ob tem je posebej poudaril tudi to, kako nujna je idejna usposob-

ljenost članstva ZK za takšno nalogo - usposobljenost, ki jo bo treba uresničiti prek začrtanega programa, sprejetega že v dosedanjih partijskih dokumentih.

Med sklepi, ki so jih sprejeli na tokratni seji CK ZKJ, je poudarjeno tudi to, da je treba sistematično pripravljati ljudi za sprejem v ZK ter omogočiti sprejem čim več delavcev in kmetov, kakor tudi intelektualcem in mladine v skladu s potrjenimi kriteriji.

Prejšnji teden - v petek - je bil na republiški konferenci SZDL Slovenije tudi sprejet statut te naše najbolj množične družbenopolitične organizacije, ki dobiva sedaj še poseben pomen v tokovih naših družbenopolitičnih prizadevanj. Statut SZDL Slovenije je prvi, novim ustavnim določilom prirejeni republiški statut SZDL v Jugoslaviji. Kakor je izjavil predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, so nosilci organiziranosti SZDL delovni ljudje - samoupravljalci, ki zavestno sprejemajo socialistično samoupravljanje ter so se zanj pripravljali zavzemati se z vsemi močmi. Novi statut SZDL Slovenije je vsebinsko potrdila tudi obširna dosedanja javna razprava o vsebinskih vprašanjih delovanja te naše družbenopolitične organizacije.

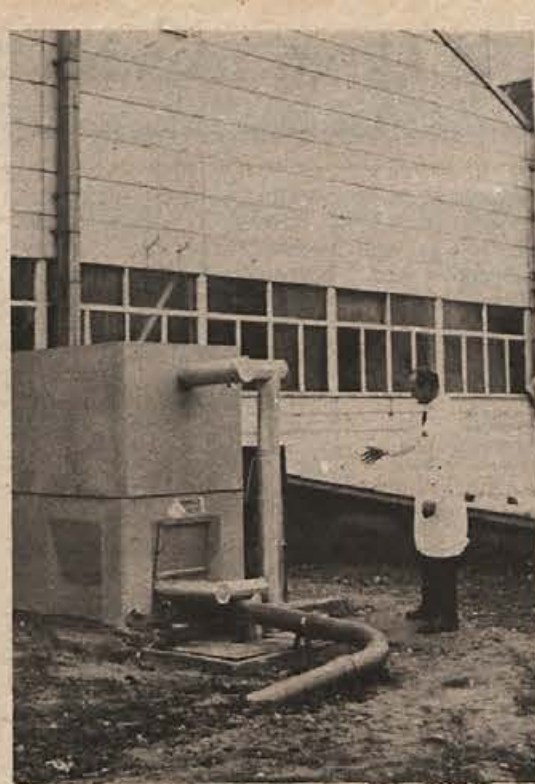
Republiški izvršni svet je na svoji zadnji seji (prejšnji terek) posvetil največ pozornosti programu izvajanja dogovora o politiki cen za letošnje leto - pri čemer je bilo poudarjeno (kot je tudi že dogovorjeno), da letošnja rast cen po stopnji ne bi nikakor smela preseči lanskoletne. Rečeno je bilo tudi, naj bi bila v celoti letošnja rast življenjskih stroškov za kakšnih 5 % nižja kot lanskoletna. Tu bo treba storiti veliko naporov - pri čemer je jasno opredeljena odgovornost družbenopolitičnih skupnosti, ki se bodo morale glede cen dogovarjati ter se teh dogovorov tudi točno držati, sicer ne bo uspeha.

Izvršni svet je tokrat sprejel tudi dva ukrepa, posebej pomembna za kmetijstvo. Sprejel je zakonski osnutek o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu (s čimer naj bi spodbudili bančna vlaganja, še posebej v obsejnih in hribovitih kmetijskih predelih), razen tega pa je IS sprejel tudi odlok o podaljšanju lanskoletnih premij za kravje mleko še za ves čas letošnjega leta.

Na zasedanju republiške skupščine prejšnji teden - v sredo - je bila sprejeta zakonska sprememba glede financiranja samoupravnih interesnih skupnosti (ki je doslej veljalo samo za prve letošnje tri mesece, sedaj pa se stari sistem financiranja ter zajemanja prispevkov za SIS podaljšuje še za en mesec) in s tem je bila zakonsko zagotovljena časovna premostitev znane zagate, v katero je zaradi časovne stiske zašlo družbeno dogovarjanje v zvezi s skupno porabo za letošnje leto. Pomebno vprašanje družbenega dogovora glede letošnje skupne porabe mora biti razrešeno do konca marca - in sedanja akcija, ki se teče, je po vsem dosedanjem dogovarjanju ter ocenjevanju potreb in možnosti sedaj vendarle dobila že čisto konkretno uresničljiv umik.

Republiška skupščina je z odlokom, ki jo pooblastila IS za podpis ustreznega družbenega dogovora, naredila še en korak v smeri razvoja našega kmetijstva. Dogovor je, naj bi zagotovili vsa potrebna denarna sredstva za delovanje ter ustrezno razširitev kmetijske pospeševalne službe. Ta sredstva bodo po sedanjem dogovoru zagotovljena do leta 1980., se pravi dotlej, ko se konča prva faza izvajanja dogovorjenega dolgoročnega razvojnega programa za kmetijstvo v Sloveniji.

**OKREPITEV
SOCIALISTIČNE
ZVEZE**

Vodna skupnost Dolenjske je pripeljala na polje za tovarno IMV v Brežicah težke stroje za izkop odvodnega kanala za novi predelovalni obrat Slovina v Brežini. Kanal bo dolg 1750 metrov. Investitor je Slovin in bo odšel zanj 2 milijona dinarjev. (Foto: J. Teppev)

V soboto so v Krškem slavnostno odprli novo blagovnico. Trgovsko podjetje Preskrba prodaja v zgornji etaži tekstilne izdelke in obutev, v spodnji pa živila, tehnične izdelke in šolske potrebščine. Nova prodajalna — nameravajo jo še razširiti — je velika pridobitev za kraj. (Foto: M. Vesel)

Veliko denarja je stala čistilna naprava, ki si jo je omislil kolektiv ISKRE v Semiču in s pomočjo katere segreto vodo iz proizvodnje ohlajajo in jo spet uporabljajo. Ker je poprej voda sproti odtekal v kanale, so vasi okrog tovarne ostajale brez vode. (Foto: R. Bačer)

Na kraju predstave Jurčičevega Domna v izvedbi boštanjskih amaterjev minulo nedeljo je predsednik občinske Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Tone Zgonec (prvi z leve) s šopkom izkazal priznanje dolgoletni režiserki in kulturni delavki Minki Galetovi. (Foto: Železnik)

VARCUJMO Z ELEKTRIKO!

Slovenske termoelektrarne delajo z vso zmogljivostjo, da bi pokrile zmanjšano proizvodnjo električnega toka hidroelektrarn, ki zaradi pomanjkanja vode dajejo za 30 odstotkov manj elektrike. To se ob že tako kritičnem položaju električne energije v Sloveniji še kako pozna. Če sedaj nam primanjkuje milijon kilovatih ur na dan. Potrošniki morajo to stanje vzeti z veliko mero resnosti in varčevati z električno energijo. Če po upoštevanju ne bodo upoštevali, bodo morali zmanjšati porabo za 4 odstotke, kar pomeni precejšnjo redukcijo. Če pa bodo potrošniki električnega toka res varčevali, potem redukcije ne bo, seveda le v primeru, če ne bo izpadel kak večji proizvodni objekt.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu bilo naprodaj 585 mlajših in 21 mlajših prašičev. Prodali so 415 mlajših iztržili po 22 do 24 din za kilogram žive teže, in 16 starejših, za katere so morali kupci odšteti po 14 dinov. **NOVO MESTO** — Komaj nekaj pripravljen v ponedeljek na sejmu, je bil prodajalnik lastnik: od 617 do 510 din za mlajše in od 520 do 750 din za starejše. Več kot tri mesece stare glave goved, prodali pa so 39 živali. 12,50 din za kilogram žive teže, krave pa od 7,50 do 8,50, junci in telice pa od 11 do 12 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Prišel odločilni trenutek

Zdaj prihaja tisto obdobje za pšenico, ki je odločilno za njen pridelek. Zgodaj spomladi, nekako v prvi polovici marca, se začne posevek rasti, ga je treba prvič dognojiti z dušnim gnojilom. To je tako imenovana jugoslovanska metoda gnojenja — v nasprotju z italijansko, hladnejšo in običajno ni primerno.

Naj le ponovimo: jeseni ob setvi ozimino pognojimo pšenici s kalijevimi in kalijevimi gnojili, ki se topijo počasneje in zato ne gnojijo. Drugače pa je z dušikom, ki ga je treba zaradi njegove nagle topnosti dodajati prav takrat, ko ga rastlina potrebuje. V naših razmerah zadostuje, če ga poljedelec doda dvakrat: prvič ob začetku spomladanske rasti in drugič ob kolenčenju.

Letos so zaradi zakasnele setve jeseni (deževje!) posevki pšenic slabotnejši, kot bi bili sicer. Da si bodo opomogli, potrebujejo dušik, ki spodbuja rast in razrast. Kmetijski inštitut priporoča za intenzivne sorte in normalne rastne razmere večje količine dušika, nekako do 50 kg čistega dušika na hektar, dognojevanju ob kolenčenju. Ker je gnojilo KAN iz Kutine pri nas zdaj najbolj uporabljano dušično gnojilo, ta številka pomeni, da je pride v poštev tudi ustrezna količina drugega gnojila.

Velja še opozorilo, da se z dušikom, zlasti pri ruskih sortah, prebravljati, sicer lahko nastanejo nevarne posledice spomladi dodani dušik ima predvsem nalogo da poveča število rastlin oziroma klasov ne enoto površine. Poveča gostoto in spodbudi začetno rast. Za rast in tvorbo beljakovin pa je odločilni dušik, dodan ob kolenčenju. Pšenica kolenči približno v drugi polovici aprila, takrat je čas za drugo dognojevanje.

Inž. M. L.

Cene udarjajo (tudi že) po zdravju

Nenehne podražitve pri nas nikomur ne prizanašajo. Premišljeno in realno načrtovati je postalo težavno. Malokatera pogodba, dogovor, sporazum še obvelja v nespremenjeni obliki. Aneksi, kot pravimo učeno dodatkom (priključkom), so se že tako razpasli, da brez njih ne moremo več.

posteljah pa je ležalo kar 308 bolnikov manj kot leto dni prej. Število oskrbnih dni se je nekoliko povečalo le na štirih oddelkih, medtem ko se je na drugih sedmih zmanjšalo. Izraba postelj (ležišč) se je zavoljo tega zmanjšala za nekaj desetnih odstotka.

Po sporočilu iz bolnišnice je bilo lani doseženih le 197.827 oskrbnih dni za zavarovane osebe ali za 0,19 odstotka manj, kot so predvideli z načrtom. V nasprotju s tem pa je bolnišnica načrt specialističnih storitev celo presežila, in sicer za 11,07 odstotka. Vse to pa pomeni, da v okviru razpoložljivega denarja ustanova s stroški ni pretiravala, zato tudi ni povzročila nikakršnega primanjkljaja. Seveda bo podrobnejša analiza možna, ko bodo na decimalne natančno znani vsi dohodki in stroški.

sch Suhe krajine, Bele krajine, obrobja večjih gozdov, više ležečih kmetij. Kmetje jadicujejo, lovci obljubljajo in sem ter tja pokažejo dobro voljo, tleča „vojna“ med njimi in kmeti pa ostaja.

Kaže, da bo vendarle drugače. Novi zakon o lovstvu, ki ga pripravljajo, naj bi stvari postavil na prava mesta in pomagal vzpostavljati „biološko ravnotežje“ v prizadetih predelih. Zadruga zveza Slovenije v imenu kmetov zadržnikov vztraja, kot je bilo poudarjeno na nedavnem izrednem obnem zboru, da „morajo biti kmetje zaščiteni vsaj tako kot divjad“, kar pa je gotovo še premalo. Ustava pozna načelo, da je treba zagotoviti nadomestilo tistemu, ki dela v slabšem položaju, tak pa je kmet ob lovskih revirjih. Novi zakon naj bi tudi omilil zahteve, po katerih je bilo doslej treba zavarovati njihve pred divjadjo — ne da bi spraševali, koliko to kmetu stane — da je prizadeti sploh lahko upal na povračilo škode.

dinarjev pokrili iz tako imenovanega anonimnega kapitala, razliko pa bodo doplačali iz sredstev sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij.

Tako so lanske težave rešene, kajpak pa ni mogoče upati, da bi bilo letos kaj bolje, zlasti še ker ni mogoče pričakovati, da bi federacija problem cen prenesla na republike. Predsedstvo gospodarske zbornice se je zato zavzelo, naj bi že zdaj poiskali primere rešitve. Zbornica je zato predlagala, naj bi omenjeni štirje rudniki v enem mesecu pripravili svoje programe. Njihovo uresničitev bo podprla tudi zbornica. Slabo bi namreč bilo, če bi se tudi prihodnje leto na enak način lotili obravnavanja izgub štirih premogovnikov — še zlasti zato, ker družba ve, da bodo spet kopali premog z izgubo.

Majavi gugalnik

Iz gradiva za prihodnjo številko Novolesovega glasila povzemamo nekaj misli, ki jih je v intervjuju povedal dipl. inž. Vili Pavlič.

Pavlič ocenjuje krizne spremembe v svetovnem gospodarskem položaju kot vzroke, ki vplivajo na prodajo, s tem pa tudi na proizvodnjo Novolesovega obrata drobnega pohištva. Novoleso se na ameriškem tržišču bori z močno konkurenco tako cenejših ameriških proizvodov kot izdelkov s področja Pacifika. Prodaja gugalnikov na ameriškem trgu pada, saj beležijo 20 do 30-odstotni padec prodaje v primeru s prejšnjim četrtletjem. V skladu s tem je vse manj novih naročil.

V tej prelomni situaciji se Novoles obrača k iskanju notranjih rezerv, ki so predvsem v večji produktivnosti, boljšem organiziranju, drugačnem odnosu do surovine in v povečanju delovne discipline.

Novolesov gugalnik se srečuje na ameriškem tržišču z močnimi konkurenti.

Vendar bo potrebno delovati tudi glede na druge dejavnike. Predvsem bo potrebno izpeljati akcijo za realnejše ovrednotenje paritete dolar — dinar in za regulacijo izvoznih premij.

Vse to pa zaenkrat ne rešuje osnovnega problema, ki ga morajo v Novolesu rešiti. Odločitev se vrta v krog: ali še naprej proizvajati v taki meri ali zmanjšati proizvodnjo. V prvem primeru bodo naraščale zaloge, z njimi pa bo rasel tudi kup novih problemov.

GREGORJEV SEJEM

V sredo, 12. marca, bo na Veseli gori pri Sentrupertu „Gregorjev sejem“ za govejo živino in konje. Obnem bo to tudi kramarski sejem za kmetijske pridelke, suho robno, sadna drevesca, trte, kovaške izdelke. Kupci in prodajalci se bodo lahko podprli in odzeli v prenovljenih prostorih gostilne turističnega društva v gradu.

Kmet kot divjad

Prizadeti kmetje kot da so se zбогali z usodo, prepričani, da je dosežani lovski zakon za njih zato krivičen, ker so ga krojili „gospodje iz mest“ — lovci, kmeti pa niso pustili do besede. Tak vtis je ostal, ko je našemu „letečemu uredništvu“ Franc Novak, kmet iz Hinj, dejal, „da delamo samo za divjad“, kmet Franc Grm s Pleša, da je dobil za en ar uničenega krompirja 72 dinarjev; kmet Tone Novak, da je namesto 4.000 din dobil le 1.300 din odškodnine...

Obupali so — opuščena čuvajnica pri Žvirčah v Suhi krajini. V takih kmetičih varujejo svoje njive pred divjimi prašiči.

Pritožbe, ki morda za meščane izvenijo malenkostno, so že dolga leta problem številka ena v mnogih va-

— Oprostite, da niste morda zgrešili okenca? (Subotičke novine)

vredno je zapisati...

Minula seja vseh zborov skupščine občine Novo mesto ni prvič niti zadnjič sprožila vprašanja, ali so številke o bliskovitem gospodarskem razvoju novomeške občine res tako trdne, klene in občudovanja vredne, da je njihov seštevek skupaj z velenskimi gospodarskim čudežem nekakšen „manekenski“ primer dobrega občinskega gospodarjenja.

Novomeško razpotje

Nihče ne dvomi o številkah. Slednje drže in jih ne bomo ponavljali, objavljali so jih časniki od Gevgelije do Triglava. Gre za nekaj drugega. Napočil je čas, ko moramo odkrito priznati, da je bila dosedanja rast bliskovitega gospodarskega razvoja novomeške občine tudi zelo enostavna posledica hitrega zaposlovanja, bila je torej do neke mere ntuja, če smo hoteli spremeniti socialno strukturo prebivalstva. In slednje smo hoteli, ker smo imeli za to vse možnosti.

Če bi zdaj šli z enakim tempom naprej, je takoj na voljo podatek, da potrebuje razvijajoča se novomeška industrija še 7500 delavcev. Ob tem pa se rodi vprašanje, ki ni niti najmanj preprosto. Ali razviti industrijo do take mere, da lahko sodobna tehnologija ceneje nadomesti 7500 parov delovnih rok, ali pa še naprej spreminjati, kot temu pravimo, socialno strukturo zaposlenih, torej zaposlovati?

Odgovor je navidez enostaven, saj vemo, da je današnja tehnologija mimorede sposobna izpolniti to zahtevo. Razen tega tehnologija ne potrebuje stanoval, otroških vrtcev, zdravstvenega varstva itd. Je torej cenejša in bolj učinkovita, kot bi bilo 7500 parov delovnih rok.

V tem grmu pa tudi tiči zajec novomeške dileme, ki se je vsi v nekakšni zadregi zavedamo. Z neizpodbitno vednostjo, da jo nekoč bomo morali rešiti. Kolikor prej — toliko bolje.

M. BAUER

Pred dobrim pol letom se je uredništvo Dolenjskega lista odločilo, da bo vsak teden namenilo celo stran mladim. Zaprlo je vse predstavnike občinskih konferenc Zveze socialistične mladine Slovenije oziroma njihove komisije za obveščanje in propagando za sodelovanje. Ker prošnja ni zalegla, je urednik strani sklical vse predstavnike, da bi se natančneje pogovorili o delu. Na sestanek sta prišla le dva predstavnika mladine. Tako so tudi osebni stiki s predstavniki organizacij ostali brez pravega uspeha. Uredništvo je bilo prisiljeno najprej zmanjšati stran na polovico, po pol leta izhajanja pa jo celo ukiniti.

S tem seveda ni rečeno, da je mladim v našem časniku onemogočeno obveščanje. Vsaka občina ima v Dolenjskem listu svojo komunistično stran in delo mladinske organizacije se bo poslej odrazilo na komunističnih straneh in drugje, tako kot delo drugih družbenopolitičnih organizacij.

Uredniški odbor DL

ZE RAZISKOVALNA SKUPNOST

V ribniški občini so med prvimi na Dolenjskem ustanovili tudi občinsko raziskovalno skupnost, in sicer 13. februarja. Za predsednika skupščine te skupnosti, ki šteje 30 delegatov, so izvolili prof. Dragana Golijo iz osnovne šole Ribnica.

Začeti na pravem koncu, a čimprej!

Kako do enotnega srednješolskega centra v Posavju?

Kako do enotnega srednješolskega centra v Posavju? To je vprašanje, ki zaposluje šolnike in politike. Komisija za idejnopolična vprašanja in izobraževanje pri medobčinskem svetu ZKS je pripravila izhodišča za razpravo v šolskih kolektivih. Šele ko bodo prosvetni delavci povedali svoje mnenje, bo sledila analiza.

Besedno soglasje za skupno akcijo še ni dovolj. Tako je bilo pred leti z delavskimi univerzami. V Posavju so o njih veliko razpravljali in se načelno strinjali z združitvijo, vendar je pri tem tudi ostalo. Predstavniki treh občin so na skupnih posvete podpirali umestnost integracije, do dejanj pa ni prišlo, ker so svoja stališča prilagajali interesom teh ustanov na občinskih sedežih.

PODPORA VODSTVOM ZK

Na zadnji seji občinskega komiteja ZK Kočevje so dali člani vso podporo organom ZK Srbije in ZK Slovenije pri urejanju razmer na filozofski fakulteti v Beogradu in fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Nadalje so razpravljali o bližnjem praznovanju 50-letnice glasila ZK in ZKS „Komunist“, o predlaganih spremembah v občinskem vodstvu SZDL in nekaterih drugih zadevah.

KOČEVJE: DANES PRIDE J. SMOLE

Za danes, 6. marca, je napovedan v Kočevju obisk člana predsedstva CK ZKJ in predsednika mestne konferenc SZDL Ljubljana Jožeta Smoleta ter sekretarja medobčinskega sveta ZK Ljubljana Ivana Godca. Gosta se bosta dopoldne pogovarjala s širšim političnim aktivom občine o aktualnih vprašanjih na področju zunanje politike, nato si bosta ogledala nekatere delovne kolektive, popoldne pa se bosta pogovarjala s sekretarji organizacij ZK, člani komiteja in nekaterih komisij o aktualnih nalogah ZK po 2. seji CK ZKJ.

NOV JAVNI TOŽILEC

Na zadnjih sejah občinskih skupščin Kočevje (26. februarja) in Ribnica (27. februarja) je bilo dano tudi soglasje k imenovanju Jožeta Tratnika za občinskega javnega tožilca v Kočevju. Javno tožilstvo v Kočevju opravlja delo za območje občin Kočevje in Ribnica. Doslej je bil javni tožilec Alojz Petek, ki pa je bil lani izvoljen za predsednika izvršnega sveta občine Kočevje.

BREŽICE: POČASTITEV DNEVA ŽENA

8. marec bodo v Brežicah počastili z dvema proslavama. Nocoj bo prireditve v prosvetnem domu, za katero je pripravila program OŠ bratov Ribarjev. V soboto, 8. marca, pa organizira Dom JLA gledališko gostovanje, na katero vabi vse ženske iz Brežic in okolice, posebej pa še članice Zveze borcev. Proslave bodo razen tega še v sedemnajstih krajevnih skupnostih.

bodo imele pristašev med kolektivi posavskih srednjih šol. Ti morajo sami spoznati prednosti skupnega centra in njegovo vlogo v bodočem usmerjenem izobraževanju. „Ta center naj bi povezoval šolstvo navzgor in navzdol,“ je na zadnji seji komisije izjavil Franc Šali. Predstavljal bo torej vez med osnovno šolo in višjo oziroma visoko šolo, služil pa bo predvsem potrebam združenega dela. Ustanavljal bo nove oddelke in jih odpiral na željo gospodarstva, zdravstva, šolstva ipd., pri tem pa usklajeval izobraževanje s sosednjimi regijami.

J. TEPPEY

SLAVNOSTNO OB DNEVU ŽENSK

Jutri, na predvečer 8. marca, bo ob 19. uri v avli trebanjske osnovne šole srečanje samoupravljalcev in družbeno aktivnih žensk iz vse občine. Ker prostor ni primeren za več kot 150 obiskovalcev, so po delegatskem načelu zajeli vse družbenopolitične organizacije, kolektive, samoupravne interesne skupnosti, društva in krajevne skupnosti. Slavnostni govor bo imel Roman Ogrin, v kulturnem programu bosta sodelovala trio Lorenz in tenorist Mitja Gregorčič.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

Josip Broz-Tito:

Spodbuditi najširše množice

Ni treba, da bi bili komunisti v boju proti vsem tem elementom sami. Zveza komunistov mora znati mobilizirati najširše množice našega ljudstva. Zakaj imamo Socialistično zvezo? Socialistična zveza je najbolj množična organizacija v kateri je tudi Zveza komunistov. Zveza komunistov je dolžna pomagati, da bo Socialistična zveza čim bolj dejavna. Ne trdim, da Socialistična zveza ni bila dejavna. Da, bila je dejavna. Pravzaprav je tako: v nekaterih vprašanjih, posebej tistih, ki se potegujejo za drugačne oblike družbenih odnosov, smo bili dovolj dejavni. Vsak naš človek, vsa naša državljan mora vedeti, kdo je za socializem, kdo pa ne. Onemogočiti tiste, ki se potegujejo za drugačne oblike družbenih odnosov, v naši državi, ne pa za tiste, ki jo imamo socialistično, samoupravno. Naša država je socialistična država proizvajalcev, v kateri imajo poglavito vlogo delovni ljudje kot ustvarjalci vsega, na čemer temelji naša socialistična skupnost.

(Iz sklepov besed predsednika CK ZKJ na 2. seji CK ZKJ)

Jure Bilič:

Naša usoda je v naših rokah

V zadnjih letih bi zlasti zunanja propaganda, pa tudi posredni notranji sovražniki hoteli med nas zanesti psihološko gotovost glede naše prihodnosti. Tovariš Tito je večkrat poudaril, da je naša usoda v naših rokah. Smo čedalje močnejši in trdnjši in se nam za našo prihodnost ni bati. Vsa naša zgodovina in uspešni boj za socializem in samoupravljanje dokazujeta, da smo enotni in varovani naše svobode in neodvisnosti. Ko je leta 1948 šlo za biti ali ne biti, na informirojevski napad nismo reagirali z uvedbo trde roke in diktatorstva, marveč smo prav v tem času ubrali pot demokratizacije in razvijanja samoupravnih odnosov.

Odločili bodo upravljalci obeh bank

Upravljalci Dolenjske banke in hranilnice o nameravani združitvi DBH z Ljubljansko banko - Nova podružnica LB v Krškem: uresničevanje ene izmed nalog koncepta o dolgoročnem razvoju Posavja - Pohvale na račun solidnega poslovanja DBH in LB tako na Dolenjskem kot v Posavju

Za nami so štirje zbori upravljalcev Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto: v Trebnjem, Metliki, Krškem in Novem mestu so se nosilci njenih denarnih sredstev prejšnji teden izrekli ali začeli izrekati o predlogu dokumentov, po katerih naj bi se DBH Novo mesto združila z Ljubljansko banko s 1. julijem 1975. Kako so razpravljali o tem pomembnem vprašanju upravljalci DBH, ki jih upravičeno moramo šteti med najbolj odgovorne činitelje za preobrazbo banke v orodje združenega dela?

Kratek, pa zelo točen odgovor: na zadnje vprašanje nam da pojasnilo z vseh štirih zborov: pooblaščen delavci iz gospodarstva in družbenopolitičnih organizacij so se brez izjeme izrekli za priključitev DBH k Ljubljanski banki, ki si je s svojo znano poslovno aktivnostjo v zadnjih letih odprla vrata v svet. Doma kot na tujem si je LB ustvarila velik ugled kot pomembna jugoslovanska bančna hiša, znana kot sodobno organizirana denarnokreditna ustanova, sposobna za uresničevanje načrtovanega razvoja SR Slovenije in številnih drugih nalog.

Pri tem seveda v nobenem pogledu ne gre za „reševanje“ kogarkoli: ne smemo namreč pozabiti, kot je na vseh štirih zbora v uvodu med drugim pojasnil predsednik izvršnega odbora DBH Zdravko Petan, da so upravljalci DBH in LB že julija 1973, pred dobrim polletjem torej (!), sklenili samoupravni sporazum, po katerem se je DBH vključila v sistem združevanja sredstev Ljubljanske banke za vse namene, kar je bilo takrat zgođen dokaz dobrega medbančnega sodelovanja. Že odtlej poznamo razprave in razmišljanja o nadaljnji organiziranosti DBH – tako v prostoru, kjer banka posluje, kot tudi izven njega. DBH je sledila potrebam svojih komitentov, da terja združevanje v gospodarstvu, ki že dolgo presega občinske, pokrajinske in

celo slovenske meje, tudi čvrstejšo naslonitev na močnejšo bančno organizacijo, ki bo lahko pokrivala vedno večje zahteve razvoja in način enotnega kreditiranja s pomočjo združevanja sredstev.

Lani je bilo sodelovanje DBH z LB še izrazitejše, saj je dalo s plodno in usklajeno poslovno politiko obeh bank dobro podlago za mesečno povezovanje in širjenje stikov. Logičen razvoj takega sodelovanja je pripeljal končno do zasnov in osnutkov dokumentov o integraciji (združitvi) DBH z Ljubljansko banko. Podlaga za take osnutke dogovorov so bile seveda teze o nadaljnji organiziranosti DBH, predvsem pa stališča in sklepi III. seje CK ZKS in ugotovitve ter predlogi političnega aktiva za Posavje.

NOVO MESTO: GRE ZA ŠIRŠA GOSPODARSKA POVEZOVANJA

Upravljalci DBH so na zboru v Novem mestu podčrtali, da ni nikakršnih potreb po sanaciji; nasprotno, predvidena integracija DBH z LB sloni na širšem zdravem gospodarskem povezovanju, ki ne prenese več ozkih področij občin in nekdanjih okrajev, saj mednarodna delitev dela že zdaj terja preseganje tude republikanskih meja. Ustanovitelji DBH v Novem mestu so hkrati svabili pred kakršnokoli osamitvi-

jo posameznih področij, saj ne poznamo več „gibanja kapitala v starem pomenu besede“. Smo priče prelivanja milijardnih sredstev tako v socialnem zavarovanju, medobčinskih institucijah, inšpekcijskih službah, predvsem pa seveda v gospodarstvu. Novo mesto pri tem odločno odklanja sleherni namigovanje o „željah po centru“, ker žal predobro pozna nevhvaležno vlogo centra, preseglo pa je tudi nekdanje predstave o „primatu glede bančništva“ v pokrajini in si takega vodstva ne želi niti ga ne potrebuje.

Gregor Klančnik, predsednik izvršnega odbora LB, je na zboru v Novem mestu opisal integracijo LB v zadnjih letih, pri čemer so LB vodili predvsem načrti o novih kvalitetah dela in prilagajanje novim načelom ustavnega urejanja tega področja. Ugotovil je, da je DBH najbolj pristno in iskreno sodelovala z LB, saj je samoupravni sporazum obeh bank iz 1973 pripeljal do medsebojnega zraščanja obeh bank, končno pa do načrta o njuni integraciji.

TREBNJE IN METLIKA: ZA ENOTNO REGIJO

Zbora v Trebnjem in Metliki sta potrdila odločno nameru upravljalcev DBH o njuni združitvi z LB. Pri tem so v Trebnjem poudarili, da ne gre le za vprašanje bančništva, temveč hkrati tudi za celovito združevanje medobčinskih zadev, ki jih bo prav tako treba reševati z dobrimi medsebojnimi dogovori, kar velja zlasti za šolstvo, zdravstvo, socialno skrbstvo in še kaj. Medobčinska politična vodstva čaka po mnenju Trebanjcev prav tu še precej odgovornega dela.

V Metliki so upravljalci DBH menili, da je predloženo gradivo primerno za razpravo o delovnih organizacijah. V celoti podpirajo predvideno integracijo, sodijo pa hkrati, da nova organiziranost bančništva v pokrajini ne sme voditi k razdruževanju, temveč k poglobljenemu povezovanju širše pokrajine na vseh področjih.

KRŠKO: URESNIČEVANJE RAZVOJNEGA KONCEPTA POSAVJA

Ustanovitev samostojne podružnice LB v Krškem, ki naj bi združila upravljalce iz občin Brežice, Krško in Sevnica, sovpada z uresničevanjem dolgoročnega razvojnega koncepta Posavja, s katerim naj bi odstranili dosedanje nepovezanost teh treh občin. Zaradi številnih reorganizacij na tem področju je Posavje v preteklosti predvsem izgubljalo, malo pa pridobivalo! To spoznanje je zdaj jasno na dlani. Ustanovitev ustrezne bančne organizacije je prav zato sestavni del uresničevanja sprejetega koncepta, ki ga je Posavje po izjavi Ivana Živica plebiscitarno sprejelo in o njem podpisalo samoupravni sporazum treh občin.

Samostojna bančna podružnica v Posavju, integrirana seveda samo v močni banki, je perspektiva, ki naj bi zajamčila uspešnejše uveljavljanje regije kot celote. Tovariš Živčič je v imenu predstavnikov brežiške občine izrekal priznanje izvršnim odborom LB in DBH za pripravljene osnutke o integracijah, ki so podlaga za začetek dobre javne razprave o tem pomembnem gospodarsko-političnem vprašanju. Po njegove-

vem mnenju naj zgled integracijskega povezovanja v Posavju služi tudi za ostalo sodelovanje v regiji.

O veliki razdrobljenosti gospodarstva in razklanosti v treh občinah je govoril tudi Miro Kambič, sekretar medobčinskega sveta ZK Posavje; kritično je omenil dosedanje povezovanje gospodarstva tega območja predvsem nazven, znotraj regije pa integracij skorajda ni. Na očitke, da so bili „upravljalci banke v Sevnici in Brežicah doslej zelo slabo obveščeni o pripravljanih teh integracij“, velja omeniti odgovor tov. Petana, da DBH o tem ni mogla seznanjati upravljalcev LB, ki so iz brežiške in sevniske občine vključeni v celjsko podružnico LB – ker bo, oz. je to medtem že naredila LB sama. Zato so v teh dveh občinah to zdaj šele začetne razprave o nameravanih združitvah in ustanovitvi samostojne podružnice LB v Krškem. Oblikovana stališča izvršnih odborov obeh bank so po izjavah vseh predstavnikov DBH in LB v Posavju „naletela na razumevanje“. Take so bile izjave predstavnikov občine Krško, Brežice in Sevnica pa „Jedrsko elektrarne Krško v izgradnji“, Agrokombinata, Agrarie, Laboda, tovarne papirja in celuloze, Kovinarske, SOP in drugih.

Več delegatov iz podjetij v krški občini se je pri tem posebej zahvalilo DBH za zgledno sodelovanje in razumevanje, kar potrjuje, da je bila poslovna politika DBH vse-skozi pravilna. Združeno na skupni imenovalec, bi razpravo na zboru upravljalcev DBH in LB v Krškem lahko ocenili s stavkom enega izmed razpravljalcev:

„Združitev našega območja z Ljubljansko banko je nujna in logična posledica dosedanjega razvoja.“

NEVARNOST PRED „ATOMIZACIJO“ LB

Nekaj negotovanja je povzročil osnutek o „Dogovoru za opravlja-

nje skupnih bančnih poslov in ritev v podružnici LB Novo mesto“. Seveda je stvar upravljalcev, ki se bosta pogovarjala s širšim političnim aktivom občine o aktualnih vprašanjih na področju zunanje politike, nato si bosta ogledala nekatere delovne kolektive, popoldne pa se bosta pogovarjala s sekretarji organizacij ZK, člani komiteja in nekaterih komisij o aktualnih nalogah ZK po 2. seji CK ZKJ.

Iz razprave na zboru upravljalcev v DBH v Novem mestu pa kaže vendarle še podčrtati drugo, ceno misli tovariša Gregorčiča, ki je govoril o organiziranosti LB v bodoče. Na zbiranosti LB v bodoče, na stanku predsednikov vseh podružnic LB so pred kratkim opozorili na nevarnost „atomizacije“ in razdrobljenosti banke ne velika razdrobljenost banke ne nesla toga, kar z integracijo ni moč doseči. Verjetno ne bi bilo racionalno sedanje število 20 ali 22 podružnic razširiti na morebitnih 30 podružnic. LB se bo verjetno razdelila na širšo področja, kjer bodo podružnice samostojno urejale mnoga vprašanja, ki so zdaj v pristojnosti centralne LB. Tudi to pa je seveda vprašanje, ki ga bodo reševali in urejali upravljalci banke sami. „LB v Posavju loti podpira integracijo z DBH, ker je združevanje v območju interesu“, je poudaril tovariš Klančnik v Novem mestu.

„Osnednje vprašanje v LB je posledje: kako nadalje organizirati LB kot celoto in kako dosledno izpeljati delo od TOZD do podružnic banke,“ je med drugim pojasnil na zboru upravljalcev v Novem mestu Jože Benčina, tajnik LB. Vsebinski pristop do uresničevanja pravih delegatskih razmerij je zdaj najvažnejša naloga.

Razprave na vseh štirih zbora upravljalcev DBH, ki so se jim v Krškem pridružili tudi upravljalci LB iz brežiške in sevniske občine, potrjujejo, da je bila ta osrednja naloga dobro razumljena. Gre za preprosto, čeprav sila zapleteno vprašanje in dolžnost: zagotoviti vse tisto, kar nalaga ustava pri graditvi novih razmerij in gospodarskega razvoja.

Udeleženci štirih zbora bodo zdaj prenesli razpravo o delovne organizacije. Konec marca bo občni zbor LB, konec aprila pa zbor LB dotle bosta izvršila odločbo o obeh bank izoblikovala končne predloge dokumentov o integraciji DBH in LB, o njej pa bosta odločala zbora upravljalcev obeh bank.

TONE GOSNJEK

Kulturni praznik naših zdomcev

Proslava v Stuttgartu

V pokrajini Baden-Wuerttemberg v Zahodni Nemčiji smo Slovenci, ki smo v tujini, proslavili slovenski kulturni praznik. V Ruhru — Stuttgartu so se zbrali številni gostje, predstavniki generalnega konzulata FRG, predsednik jugoslovanskega informativnega centra, sodelavci ljubljanske banke, člani SKUD Triglav in mnogi drugi.

Uvodni govor je imela Nunčičeva, ki je orisala osebnost in delo našega nekdanjega Prešerna. Govor je zaključila z besedami: „Ljubimo svojo domovino, kakor jo je ljubil naš veliki Prešeren, in vračamo se vsak v svojo domovino Vrbol!“

V nadaljevanju programa so nastopili učenci slovenske dopolnilne šole in člani dramske sekcije SKUD Triglav. Deklamirali so več Prešernovih pesmi. Med posameznimi točkami sta učenca iz Dagerlocha igrala harmoniko slovenske narodne pesmi.

Priljubljen je požela burno navdušenje. Vsi nastopajoči so se potrudili, zahvala pa gre tudi vsem štirim slovenskim učiteljicam, ki poučujejo naše otroke.

MARIJA STERMECKI
Stuttgart

Kako do vode?

Podgorske vasi pesti suša — Bo vodovod?

Letos podgorske vasi spet zelo pomanjkanje vode. Veliki Cerovec pod Gorjanci šteje 30 hiš. Vsaka hiša ima vodnjak, večina celo dva,endar so skoraj vsi prazni. Tudi v podgorskih vasi, ki je bil še do nedavnega poln, je ostalo le malo vode. Vsako popoldne se okrog vodnjaka zbere po 20 ali še več ljudi z posodami. Vodo pa je treba vleči iz vodnjaka z vedni, ker je črpalka poravnjena in ga ni, ki bi jo popravil. Včasih se s strahom sprašujejo, kaj bo, ko bo zmanjkalo vse vode. Menda so ljudje že šli na komunalno, da bi jim pripeljali vodo, pa so odgovorili, da imajo avto pokvarjen. Čudno se nam zdi, da se to zgodi ravno, kadar smo v suši. Tudi ob suši v lanskem poletju je bil namreč avto pokvarjen.

Kaj naj kmet torej stori? Naj ne reče v ole (konj v vasi ni dovolj) in ne po vodo na Težko vodo ali v podgorje, kjer imajo vodovod? Tudi če bi to storil, bi jo pripeljal le za en dan.

Ker več okoliških vasi večkrat prizadene pomanjkanje vode, mislim, da bi bilo najbolje, ko bi združili moči in si sami pomagali tako, da bi začeli graditi vodovod. To bi bila za nas edina trajna rešitev.

JOŽICA UCMAN
Vel. Cerovec 8

ČESTITKA IN ZAHVALA

Uredništvu Dolenjskega lista iskreno čestitam ob 25. obletnici izhajanja „Dolenjca“. Enake čestitke veljajo tudi odlikovanim, ki ste ga dobili ob jubileju. Želim, da bi Dolenjski list živel še mnogo mnogo let in da bi bil vsakokrat boljši.

IVAN BARBIČ,
Bregana

Slovenska pisateljica Branka Jurca na obisku v krški šoli.

Pisateljica pri pionirjih

Branka Jurca je podelila bralne značke pionirjem osnovne šole »Jurij Dalmatin« v Krškem

Pionirski odred Karla Destovnika-Kajuha iz krške osnovne šole „Jurij Dalmatin“ praznuje 21. februarja pionirski praznik. Letos so ob tej priloiki podelili bralne značke. Na slovesnost so povabili mladinsko pisateljico Branko Jurca, ki se je vabilu ljubezno odzvala.

Pionirji so se zbrali v telovadnici in iz rok pisateljice prejeli 65 bralnih značk, od tega 40 zlatih, 56 srebrnih in 69 bronastih. Ob podelitvi so pionirji izvedli krajši kulturni program.

Branka Jurca je obiskala tudi članice literarnega krožka na šoli. Mladim literatom je prebrala odlomek iz svoje nove knjige, potem pa se je pogovarjala z njimi o svojem delu, doživljajih in jim dala nekaj nasvetov, kako naj sučejo pero, da bo njihovo pisanje izvirno. Pionirje je razgovor močno pritegnil, še posebno pripovedovanje o vojnih časih, ko je pisateljica delovala kot partizanska kurirka.

Zadovoljni z obiskom so pionirji izrazili željo, da bi šolo ob podobnih priložnostih obiskal še kateri od slovenskih mladinskih pisateljev.

B. MLAKAR
L. ZUPANČ
OŠ Jurij Dalmatin, Krško

KONCERT ZA VOJAKE

Te dni je v novomeški vojašnici Milana Majcna gostoval ansambel Dubrovniški trubačurji. Izvedel je dva koncerta: enega za vojake in enega za starejšino. Tisoč poslušalcev je navdušeno pozdravilo nastopajočce. Mnogi vojaki so izrazili željo, da bi do podobnih nastopov še prišlo, kar je načelnik Doma JLA, Miloš Džudović, tudi obljubil.

L. D.

MLADINSKE ORGANIZACIJE V VOJSKI

Že dalj časa se v enoti Rade Petrovića pripravljajo na volilno konferenco ZSMJ, ki bo predvidoma v mesecu marcu. Sklepi, podani na 3. konferenci ZK in na X. kongresu, o osnovanju mladinskih organizacij v enotah JLA so vodilo priprav.

Vse enote so dobile popolno gradivo IX. kongresa ZSMJ, kar je omogočilo vojakom dober vpogled v poglavitna načela. V vseh enotah so pripravili sestanke, na katerih so se o nalogi in vlogi mladinskih organizacij v armadi podrobno pogovorili. Po vseh teh pripravah so konstituirali mladinske organizacije in izbrali vodstva ter delegate za volilno konferenco ZSMJ. V enoti vlada pripravljenost, da bodo mladinske organizacije v marsičem vplivale na izvrševanje vsakodnevnih nalog in tako povečale bojno pripravljenost enot. Poleg tega se bo z njimi razširilo ustvarjalno uveljavljanje mladih.

L. DRAŽIČ

»Višja sila« le za nekatere?

Hudo pomanjkanje snega celo v naših znanih zimovališčih turističnim delavcem v teh krajih beli glave, ker so domovi pač prazni. Stanje povzroča tudi naslednje sitnosti, kot jih ima trebanjski smučarski klub.

Se pred lanskim praznikom republike so se predstavniki kluba dogovorili z Viatorjem za smučanje na Veliki planini, kamor so želeli popeljati svoje člane na trening. Klubu seveda ni moglo biti vseeno, ali bodo v planinah imeli sneg ali ne, zato so se pri vremenarjih zanimali za snežne razmere.

Pet dni pred smučanjem je postalo jasno, da snega ne bo, zato so smučanje odpovedali. Tu pa se je zateklo zapletlo. Šele 6. januarja so Trebanjci dobili od Viatorja pouk, češ: „Organizacija ne prevzame odgovornosti za škodo, ki bi nastala zaradi spremembe programa v zvezi z višjimi silami.“ Kaže torej, kot da hočejo imeti v primeru, če naročnik odpove naročilo tri tedne pred rokom, 15 odst. plačila usluge, za odpoved dva tedna poprej 25 odst., za odpoved teden dni prej 50 odst., pod teden dni pa kar 80 odst. Toliko so zaračunali tudi trebanjskemu klubu.

Klub, ki nima denarja, se temu plačilu seveda upira. Resnici na ljubo je treba še povedati, da so pri Viatorju pričeli govoriti o znižanju šole, ko je smučarski klub odklonil plačilo. Turistični delavci so se pred nevečnostmi vremenarske delavnice torej dobro zavarovali, seveda pa po drugi strani nikjer ne navajajo, koliko bi popustili smučarjem, če bi v resnici bili v domu, smuči pa bi morali zaradi pomanjkanja snega pustiti na prtljajnikih!

A. Z.

MLADINSKI ŠOLSKI RADIO

V tem šolskem letu smo mladinci na osnovni šoli „Miran Jarc“ v Črnomlju zelo aktivni. Poleg številnih krožkov smo 24. februarja ustanovili tudi mladinski šolski radio, ki ima svoje oddaje vsak ponedeljek zjutraj. Radio nas obvešča o šolskih dogodkih in o drugih novicah. Uredništvo radia sestavljajo: Mateja Horvat, Mojca Tomc, Vesna Povše, Mojca Čemas, Andrej Čufer in Dušan Sašek. Naša naloga je, da seznanjamo učence z zanimivostmi.

Mateja Horvat in Mojca Tomc, 8.a

ČESTITKA

Ob 25-letnici obstoja Dolenjskega lista čestitam in se zahvaljujem uredništvu, upravi in vsem sodelavcem za prijetno in koristno sprotno obveščanje o vsem, kar nas zanima, in o vsem, kar se okoli nas dogaja. Prepričan sem, da želijo enako Dolenjskemu listu vsi zvesti bralci iz Ortoške doline, pa čeprav tega nismo sprejeli na zboru bralcev Dolenjskega lista.

VLADIMIR PREZELJ

8. MAREC V PREČNI

Mladinski aktiv iz Prečne je za 8. marec pripravil prireditev, ki bo ob 15. uri v prosvetnem domu. Mladinci so pripravili kulturni program in k sodelovanju povabili tudi učence iz osnovne šole Bršljina. Na prireditev vabijo vse okoliške prebivalke in želijo, da bi se med njimi vse žene in matere prijetno počutile.

Odprto pismo

kulturnih skupnosti Dolenjske in Gorenjske

Udeleženci posveta, predstavniki kulturnih skupnosti Jesenice, Kranj, Radovljica, Trzin, Domžale, Kamnik, Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika in Krško so po razpravi o solidarnostnem in vzajemnem financiranju kulture v okviru skupne in splošne porabe ugotovili:

Obvestilo kulturne skupnosti Slovenije z dne 24. 2. 1975, ki temelji na podlagi sestanka predstavnikov izvršnih svetov občinskih skupščin in podatkov Zavoda za plan SRS in vsebuje maso bruto OD za vsako občino, nas obvešča, da so sredstva za vzajemno pravljanje že upoštevana pri tistih skupnostih, ki financirajo zavode skupnega pomena, in da se zaradi tega sredstva v ta namen sploh ne bi združevala. Zato je v priložni tabeli skupna stopnja znižana na 0,54 odstotka, stopnja za program skupnih nalog KSS ostane 0,17 odstotka in potemtakem stopnja vzajemnosti 0,20 odstotka. Udeleženci posveta se s tem ne moremo strinjati.

Program skupnih nalog KSS je v javni razpravi že dalj časa, o njem se bodo odločile skupščine kulturnih skupnosti občin in skupščine kulturne skupnosti Slovenije. Prav nič pa občinske kulturne skupnosti, zbrane na tem posvetu, ne vemo in ne poznamo programov zavodov in njihovih usmeritev, ki bi jih morali financirati vzajemno. Tudi za njihove programe velja enak postopek, kot ga določa 21. člen zakona o kulturnih skupnostih, ki izhaja iz temeljnega ustavnega načela, da delavci odločajo o dohodku, torej tudi o presežnem delu. To urejajo z družbenim dogovorom, zakonom in s samoupravnimi sporazumi.

Predlog samoupravnega sporazuma o financiranju skupnih nalog KKS, ki je bil obravnavan na ustanovni skupščini KKS, je bil popravljen v 10. členu s tem, da višino prispevka za ta program, izraženo v stopnji verifikira skupščina KSS po predhodnem soglasju kulturnih skupnosti občine. Sprememba je bila

L. DRAŽIČ

Nova stavba v kasarni

Vojaki v Novem mestu dobili novo pralnico, kopalnico, kemično čistilnico, brivnico

V vojašnici v Novem mestu je pred dnevi Rade Petrović prerezal trak in tako simbolično predal enotam JLA v uporabo stavbo, v kateri je nova pralnica, kopalnica, kemična čistilnica, frizerski oddelk ter še nekaj drugih prostorov. Stavba je opremljena z najmodernejšimi napravami. Skupna vrednost vseh del znaša okoli 5 milijonov dinarjev.

Svečani predaji so prisostvovali tudi predstavniki ljubljanskega armadnega okrožja. Rade Petrović je v krajšem govoru orisal pomen novega objekta za izboljšanje življenjske ravni vojakov. Poudaril je skrb in pomoč komande ljubljanskega armadnega okrožja pri postavitvi in se zahvalil načrtovalcem in izvajalcem del.

Predstavniki ljubljanskega armadnega okrožja Mirko Jerkić pa je med drugim dejal: „Veseli me, da se bo dvignila življenjska raven vojakov, prav tako pa me veseli, da bo delovno osobe, ki je do sedaj delalo v zelo težkih razmerah, imelo sedaj odlične možnosti za delo.“

L. DRAŽIČ

ANA KASTELIC

27. februarja smo se na kočevskem pokopališču poslovili od Ane Kastelic, ki je bila rojena v Podgori pri Dobropolju leta 1889.

Ko je bila stara komaj 9 let, je morala služiti pri tujih ljudeh. Leta 1934 je prišla v Kočevje. Tam jo je leta 1941 doletela druga svetovna vojna. Maja 1943 je odšla njena hčerka Katka v partizane, ob koncu leta 1944 pa ji je v Podgorski ulici skupaj z Lenasijem in Galičem padel mož.

Po vojni je s hčerko Katko in njenim možem Alojzom Rauhom, ki je nosilec spomenice 1941, živela v raznih krajih Jugoslavije, zadnji dve desetletji pa spet v Kočevju.

Ano Kastelic so imeli povsod radi. To dobro ženico, članico Zveze borcev NOV, bomo ohranili v lepem spominu.

L. DRAŽIČ

Rade Petrović je prerezal trak in odprl potrebno stavbo v vojašnici Milana Majcna v Novem mestu.

Drago plačana (dez)informacija

Čudna dejstva iz knjige »Jugoslovenska privreda« (Beograd, 1974)

Velika, debela knjiga, težka kot Valvasorjeva „Slava vojvodine Kranjske“, čeprav je brez vsebine, na oko razkošna — vredna. »Jugoslovenska privreda«, da jo je Narodna knjiga v Beogradu (1974) izdala kot »poslovni vodič« po jugoslovanskem gospodarstvu. Naročili odšteti po dvesto starih mestu), so jo dobili v uporabo letos.

Namen, ki so ga imeli izdajatelji, je bil nedvomno dober: naj vsaj z glavnimi karakteristikami podatki in poleg tega še delovne organizacije v vseh delih njihovi prvi poslovni mož (direktor). Vse lepo in prav, pravi človek, ki se mu zahoče

listanja po tej zajetni ediciji, ko pa začne brati in se poučevati o tem in onem, ne more biti več zadovoljen. Se več, kadar naleti na popačeno slovensčino (slovenske občine so predstavljene v „slovensčini“) in popačena dejstva, je zadovoljstva konec. Da ne bo videti, kot da lovimo izmišljene publike, preidimo k dejstvu (citatom)!

Na straneh 574 — 578 je „predstavljena“ občina Novo mesto, kajpak pod zemljevidom (skico), ki hoče dati okvirni očet te občine. Na to predstavitev ni pripombe, toda na tekst pod njo... (?) Berimo: „Naseljeni kraji (v novomeški občini) so: Dolenjske Toplice, Dvor pri Žužemberku, Otočec ob Krki, Straža, Zalog, Žužemberk.“ (Pika.) Novo mesto, Sentjernej, Žužemberk,

Skocjan, Smarjeta, Mirna peč — da o drugih 353 (!) naseljih v občini, kjer živi na 759 km² nad 50.000 prebivalcev, ne govorimo — po tej knjigi niso naseljeni. (Tukajšnjim osnovnošolskim bučkam torej zaman vcepljajo znanje o nečem, česar ni!)

Nekaj niže beremo „veliko resnico“, da je „največji kraj vzhodne Slovenije na robu Panonskega bazena Dolenska Krk“ (konec citata). In nekoliko naprej stoji črno na belem, da „največje naselje na Dolenjskem je Novo mesto“ (odkod pa zdaj to?), ki ima ime „zaradi starega mesta Kostanjevice“. Kajpak sodi k predstaviti občine tudi podatek o občinskem prazniku. V „Jugoslovenski privredi“ beremo za novomeško občino — borci, posluh! — tole: „Občinski praznik je 29. oktob

ber — prvi napad na novomeške partizanske čete.“ (Jojmene, pa ne da bi naši spomeničarji dobivali priznavahtine zato, ker so napadali novomeške partizanske čete!!!)

Človek tudi ne razume, zakaj stojijo Novomeščani v vrsti za premog, ko pa „imajo“ premogovnik pred nosom. „Jugoslovenska privreda“ namreč trdi, da je v „neposredni okolici Novega mesta premogovnik Krmelj“. (Kajpak tega ne omenjamo zato, da bi zanetili lastniški spor med Novomeščani in Krmeljčani.)

In še takle „zanimiv“ spored po novomeških zanimivostih (namreč na tritiklu, ker je pretežka, da bi jo človek na takem spredu držal v rokah): „Novo mesto je za turiste zanimivo zaradi arheoloških najdb iz rimskih časov, frančiškanskega samostana, frančiškanske cerkve s slikami Mecingera, župnijske cerkve, na glavnem oltarju katere je sv. Nikola — delo Tintoretta... Znanje so še mestne hiše, (1720) Bermanove hiše (arkade) ter v bližini gradovi Grm, Pamen in Najhof.“ „Seveda „zanimivosti“ (v slogu „Jugoslovenske privrede“) ne bi bilo konec, če ne bi na novomeškem Glavnem trgu stal „spomenik Janezu Tribini“, če ne bi bil iz Novega mesta „doma slikar Božidar Jahac“ itd.

Kar se tiče „Doline gradov“, „Jugoslovenska privreda“ dopolnjuje bralčovo znanje z novimi odkritji, ko trdi, da je v tej dolini „15 bolj ali manj ohranjenih srednjeveških gradov. Najlepsi grad Žužemberk je v ruševinah, restavrirani pa so Gracarjev turen, Otočec, Lukenski grad.“ (Le po kaj hodijo ljubljanski spomeniškovarstveni delavci k nam in nam odžirajo kulturne dinarje, ko pa so naši gradovi že tako lepo urejeni in jih je sploh ena sama lepota!?)

Pa še tole drobčino pobermi iz stolpcev, kjer „Jugoslovenska privreda“ prinaša skope podatke o novomeških podjetjih in organizacijah. Pod debelim naslovom Dolenjske turistične zveze beremo, da je „tajnik izvoza Niko Paulić“.

Nabrali smo le glavne cvetke in „resnice“, s katerimi soli pamet „Jugoslovenska privreda“ vsakomur, komur se zahoče vsaj nekaj malega vedeti o novomeški občini. Cvetke, ki ne pačijo samo resnice o delu Slovenije in Dolenjske, marveč prav zalijo tudi slovenski jezik z zavijanjem v čudne spakedranke. Ob vsem tem je najbolj žalostno dejstvo, da je treba tako skrupulo masno plačati, saj bi vsaj Novomeščani v nobenem primeru ne mogli reči, da so za pošten denar dobili tudi pošteno blago. Na koncu koncev se je treba tudi vprašati, ali je naša družba res že tako bogata, da bo denar trošila za vse in za vsakogar, ki ji bo kazal mačka v zaključu.

I. ZORAN

Vse leto naj bo 8. marec

Ob letošnjem praznovanju 8. marca se bomo v Sloveniji zavzemali za to, da bo ta dan vsebinsko odražal svoje poslanstvo, predvsem s pogledom naprej, s podvojenim prizadevanjem za hitrejšo reševanje vseh perečih vprašanj, ki zadevajo žensko polno uveljavljanje, da bo lahko proizvajalka in aktivna v družbenopolitičnem delu. Prav to nas je vodilo k akciji: obiskati predsednice konferenc za družbeno aktivnost žena v vseh devetih občinah in z njihovimi izjavami prikazati, kakšen je dejanski položaj žene na našem območju. Pozornost na praznični dan je sicer hvalevredna, nageljni pa bodo oveneli in težave ostale, če jih ne bomo z združenimi močmi premagovali vse leto.

Ženske povsod zastopane

„Za nami je volilno obdobje, čas, ko se je tudi sekcija za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL v Brežicah zavzela posvetila evidentiranju, kandidiranju in drugim volilnim pripravam,“ izjavlja predsednica Silva Kljajić. Prepričana je, da je bilo opravljeno pomembno delo, saj so ženske zadovoljivo zastopane v občinski skupščini in samoupravnih interesnih skupnostih. To pa zagotavlja njihov vpliv pri reševanju problemov, ki jih tarejo.

Neurejeno varstvo že sodi mednje. V programu so novi prostori za varstvene ustanove v Dobovi in na Bizeljskem, pa tudi v Brežicah se ni vse idealno rešeno.

Tovarišica Kljajićeva želi, da bi na pobudo sekcije čimprej uresničili načrt za usposabljanje in nadziranje tistih žensk, ki sprejemajo otroke v zasebno varstvo. To velja predvsem za stanovanjske bloke v mestu, kjer pazijo ženske na več otrok hkrati. Napotke naj bi jim dajalo osebje otroškega vrtca, ki bi prevzelo tudi občasni nadzor zasebnega varstva.

V sekciji za družbeno aktivnost žensk pogreša Silva Kljajićeva predstavnicu Tovarne pohištva. V tem podjetju je še nekaj nočnega in za ženske tudi neprimerne dela. O teh stvarih bi se v sekciji laže pogovorile, če bi iz podjetja delegirali vanjo svojo članico. Pripombo ima tudi k premajhnemu vključevanju kmečkih žensk v družbenopolitično življenje. Da so delavne in sposobne, dokazuje njihova izredna prizadevnost v organizacijah Rdečega križa. Delegatke iz kmečkih okolišev želijo pomoč krajevnih skupnosti, pa tudi pomoč organizacij Zveze komunistov.

»Ne moremo biti zadovoljni«

Inž. Malka Štefanič, predsednica konference za družbeno aktivnost žensk v Črnomlju: „Delež žena v javnem življenju je pri nas že od časov NOB dalje znaten, vendar pa žene v javnem življenju zadnja leta niso bile zastopane tako, kot bi jim pripadalo glede na njihov delež pri ustvarjanju dobrin. Delegatski sistem in nova ustava sta v tem prinesla izboljšanje, saj je po novem več tovarišic izvoljenih za delegate v občinsko skupščino, v samoupravne interesne skupnosti, pa tudi v krajevne skupnosti, čeprav je tu najmanj napredka. Največ žena pa sodeluje v raznih samoupravnih organih v delovnih kolektivih.

Glavna problematika, ki zadeva žene, hkrati pa vso našo družbo, je v premajhnih zmogljivostih za otroško varstvo: V naši občini je le 7 odst. otrok

zajetih v organizirano varstvo, vse več žena pa je zaposlenih. To stanje bo že v letu 1976 bistveno boljše, saj gradimo v Črnomlju vrtec za 140, v Semiču pa za 80 otrok. Zaposlovanje žena ni problem, saj ima službo skoro vsaka, ki jo želi.

Samokritično pa moram povedati, da konferenca za družbeno aktivnost pri nas ni to, kar bi morala biti. Še vedno je mnogo nalog, ki se jih sploh nismo lotili, ker smo vse članice sekretariata precej obremenjene s službenim delom in drugimi funkcijami. Poglobljenih in načrtnih akcij se ne lotimo. V prihodnje bi morali to napako odpraviti, po mojem z akcijskim programom, ki bi nas zavezoval, da sprejete naloge prenesemo v življenje.“

Praznik kot vsi drugi

ANČKA MAVSAR, evidentičarka v metliški Beti:

„Včasih je 8. marec praznovalo le malo žena, danes ga skoraj vse in prav je tako. Moti pa me, ker je sicer lepi praznik postal le navada. Žene prevečkrat poskušajo odpraviti z lepimi zahvalnimi besedami, s šopkom rož ali celo darilom. Ali ne bi bilo bolje, ko bi vsako podjetje denar, namenjen za dan žena, namenilo v poseben sklad, na primer za vrtec? Če se ne bi nabralo dovolj denarja v enem letu, bi se v dveh, treh. Lahko bi se dogovorilo več podjetij in varčevalo denar za te potrebne ustanove. In namesto daril bi ženam v občini lahko ob 8. marcu poklonili vrtec. Tako darilo bi bilo prav gotovo najlepše in najbolj dragoceno. Vsaj za nas, matere v metliški in črnomljski občini. Tako pa se še prenekatere matere vsako jutro, ko gredo v službo, ubadajo z enakimi težavami, kam z malčkom.“

In kaj me moti pri praznovanju 8. marca? Predvsem to, da v mnogih podjetjih pretiravajo, predvsem po pisarnah, kjer delo večkrat prekinejo že po deseti uri. Sedaj, ko smo v letu varčevanja, bi lahko tudi praznovali bolj skromno. Me žene bi se lahko marsičemu odpovedale, saj smo na to že navajene. Upam, da se z menoj strinjajo prav vse žene!

Ob koncu: z malo volje bi bil lahko praznik žensk res dan žena. Tako pa se še kar naprej dogaja, da je le praznik kot vsi ostali, praznik, ki je že pred leti izgubil svoj lepi namen.“

Vedno bolj upoštevane

Rezka Ožura, predsednica sekcije za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL Kočevje:

„Doslej smo v občini Kočevje uspešno rešili že skoraj vse zadeve, ki zadevajo ženske. Kočevska občina je imela namreč vedno izreden posluš za urejanje vrtcev, šol in drugega, kar smo reševali na vse mogoče načine, če ni šlo drugače, pa s samoprispevkom. Moški so nam vedno pomagali. Sicer pa se ženske in moški zavedamo, da so vsi problemi, ki se porajajo, problemi vseh, ne le žensk, in jih zato tudi složno rešujemo.

Največ težav, ki jih tudi skupno rešujemo, imamo z zaposlovanjem mladih deklet, ki so končala le osemletko. Fante takoj zaposle trgovina in drugi. Dekleta pa bi rada vsa v Tekstilano ali kemično tovarno, kjer so primerni osebni dohodki, a nazadnje običajno pristanejo v Trikonu, ki dobi vse mlado in ima velika težava, preden jih priuči za delo. Za usposabljanje deklet s končano osemletko naredi veliko tudi Delavska univerza.

Seveda pa ni težav pri zaposlovanju vseh ostalih žensk, ki so končale šolo, oziroma si pridobile kakšno kvalifikacijo.

Ženske smo zmeraj bolj zastopane vseh povsod. V vseh delegacijah je tudi po več žena. Res pa je, da so ženske razen v službi še precej obremenjene z delom doma, zato se še vedno ne morejo dovolj posvečati družbenemu delu.

Najbolj pa so obremenjene z delom ženske na podeželju, pa čeprav uradno niso nikjer zaposlene. Ves dan so na polju, gozdu, pri živini in drugod, vedno delajo, a nimajo na primer niti poročniškega dopusta, čeprav delajo veliko več kot zaposlene ženske.“

Del načrtov bo šel po vodi

Rezi Pirc, dolgoletna družbenopolitična delavka v krški občini:

„V naši občini je zaposlenih okrog 30 odstotkov žensk, razen tega pa imamo še kmetijske proizvajalke. Sodin, da je varstvo otrok za zaposlene matere najtrši oreh, ki mu same ne bodo kos. Prav zato sta se občinska Zveza prijateljev mladine in skupnost otroškega varstva odločili za anketo med delavkami in kmečkimi ženskami. Njen izid bo pokazal, kje bomo morali te stvari hitreje reševati.“

Ne zdi se mi prav, da so sredstva za občinsko skupnost otroškega varstva tako skopo odmerjena. Nikakor ne morem razumeti, da na eni strani toliko govorimo o prednosti otroškega varstva, na drugi strani pa nam daje plan manjše možnosti kot lani. Okoli 750 tisoč dinarjev bomo dobili manj, kot smo pričakovali po prednostni listi. Nadejali smo se, da bomo iz prispevka 0,43 odst. deležni še kakih 400 tisoč dinarjev za pospeševanje otroškega varstva. Pa ne bo nič iz tega. Lepo zastavljeni program, v katerem smo predvideli veliko prostovoljnega dela članov DPM, bo žal delno splaval po vodi.

Zatrdno pa smo še ta mesec sklenili organizirati potujoče vrtece. Z njimi bi obiskovali vsak teden kakih štirinajst večjih krajev v občini. Poklicna vzgojiteljica, učiteljica ali usposobljen družbenopolitični delavec bo za tri ure zbral ob sebi otroke, ki nimajo organiziranega varstva, in jih navajal na kolektivno delo, da jim bo lažje, ko bodo prišli v malo šolo.

Naše matere izražajo v anketi tudi željo po varstvu v popoldanskem času, pa tudi po dežurnem varstvu. Vsaka druga

želi za svojega otroka nekaj družbene vzgoje.“

Otroško varstvo je pereče

Fanika Gelze, predsednica sekcije za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL Ribnica:

„Najbolj pereče je pri nas otroško varstvo. Vendar vse kaže, da bomo vrtec letos zagotovo dobili. Na zadnjem sestanku smo se že pogovorili, kako velik naj bo in kje bo stal.

Težave so tudi s kuhanjem hrane za šolarje. Šolsko vodstvo želi, da bi hkrati z vrtcem zgradili večjo kuhinjo za potrebe vrtca in šolarjev. Nekateri so za ta predlog, drugi pa proti njemu, tako da dokončen sklep o gradnji kuhinje še ni sprejet.

O celodnevni šoli pravijo v glavnem, da bo v redu. Tega se vse predvsem zaposlene žene. Vendar bodo nekatere družine, ki imajo več otrok in majhne dohodke, verjetno težko plačale celodnevno prehrano v šoli. To bo treba prej nekako urediti.

Proti celodnevni šoli bodo verjetno kmetje. Na deželi namreč otroci po šoli delajo na kmetiji in tako pomagajo staršem. Zaposleni so ves dan. Mestni otroci, katerih starši so zaposleni, pa so precej prepuščeni sebi in ulici. Zato je celodnevna šola za mestne otroke res koristna.

O ribniških in vaških trgovinah pa naj povem, da so založene v glavnem z vsem, kar potrebujejo povprečne ženske. Tiste, ki imajo več denarja, pa morajo po blago, ki bi šlo pri nas bolj redko v promet, v Ljubljano, Kočevje ali drugam.“

Sevnica: brez predsednice

Naša akcija razgovorov s predsednicami sekcij za družbeno aktivnost žensk pri občinskih konferencah SZDL v Sevnici je pokazala, da v tej občini pravzaprav nimajo predsednice te sekcije. V pisarni občinske konference SZDL so nas napotili k tovarišici Zinki Gabričevi. Le-ta je ob obisku odločno odklonila, da bi bila še predsednica te sekcije, češ da je po več kot desetletnem delu na tem položaju že čas, da prevzame delo druga, in nas napotila k sekretarju občinske konference SZDL Slavku Štruklju.

Tako smo se torej vrnili tja, kjer smo že bili. Tovariš Štrukelj nam je dejal, da bo treba vprašanje te sekcije urediti po volitvah v SZDL. V občini je med zaposlenimi nad 52 odst. žensk, ki ustvarjajo nad 60 odst. družbenega proizvoda. Mučen kadrovski zaplet, ki bi se ga dalo prav gotovo rešiti, ne da bi prišlo do zastoja!

Sproti rešujemo, kar moremo

Rozi Dmrovšek, predsednica sekcije za družbeno aktivnost

žensk pri občinski konferenci SZDL Trebnje, je razmišljajoč o težavah žensk, navedla svetlo plat prizadevanj trebanjske Kmetijske zadruge pri izobraževanju žensk na vasi. „Mnogo so jih pritegnili, to priložnost bi morali izkoristiti tudi za politično in družbeno aktivnost žena, ne le za strokovno usposabljanje.“

Največja težava je še vedno pomanjkanje prostora za otroško varstvo. V Trebnjem je v varstvu le 4 odst. otrok, v varstvo lahko sprejemajo le najnujnejše primere. Potreba je tudi za jasli, vendar za dojenčke sploh ni prostora. Težko je tudi na Mirni. Staro šolo so preuredili v glavnem za vrtec, vendar je sedaj v njem še posebna šola z internatom. V zagati je tudi posebna šola, ki prihodnje leto ne bo imela kam dati 7. razreda. Pri republiški skupnosti otroškega varstva so zaprosili za posojilo, vendar je bila prošnja odbita.

Moti tudi financiranje varstva. Po minimalnem slovenskem programu izobraževanja daje republiška izobraževalna skupnost po 350 dinarjev na otroka mesečno, kar zadostuje komaj za vzgojiteljice, ostale stroške pa bi morali nositi starši. Kljub diferencirani stopnji bi, kot smo ugotavljali, ob nadaljnjem povečevanju cene varstva starši jemali otroke iz vrtcev. To pa ni naš cilj,“ pravi o tem Rozi Dmrovšek.

„Nepomembni tudi niso medsebojni odnosi. Ob razpravi o statutu SZDL je čutili tudi pobude glede ogovarjanja s tovarišem in tovarišico. Ker se je to porodilo že med revolucijo, ne bi smelo biti razloga, da se ne bi tako ogovarjali danes. Na videz drobna stvar, ki pa lahko navsezadnje tudi prispeva k pristnejšim odnosom!“

Same v boj s težavami

Marija Suhý, predsednica konference za družbeno aktivnost žensk v Novem mestu: „V primerjavi s prejšnjimi leti je danes položaj žensk pri nas precej boljši. Ženske so zastopane v skoraj vseh družbenopolitičnih organizacijah in se vedno bolj aktivno vključujejo v delo na vseh področjih.“

Vendar ne smemo pozabiti, da je danes večina žensk še vedno dvojno zaposlena: v službi in doma. Marsikaj bi bilo še potrebno urediti, da bi ženske razbremenili vsakdanjih drobnih skrbi, zlasti pa je pereče vprašanje otroškega varstva in družbene prehrane. To še posebej čutijo matere z majhnimi otroki.

Je pa zadnje čase družbenopolitično delo žensk veliko bolj razgibano, veliko žensk čuti potrebo po takem delu. Če bi se še bolj množično vključevale, bi se njihov položaj izboljšal. Zlasti se morajo bolj konkretno vključevati v delo na tistih področjih, kjer težave najbolj poznajo.

Napredek pa je, in to velik. Dovolj pove že podatek, da so bile pred lanskimi splošnimi volitvami v občinski skupščini samo 3 odbornice, sedaj pa jih je v zboru združenega dela od 630 članov 213; v zboru KS od 214 članov 42; v družbenopolitičnem zboru od 30 članov 10 in v delegacijah SIS od 1759 članov 584.“

Silva Kljajić

Rezika Pirc

Ančka Mavsar

inž. Malka Štefanič

Rezka Ožura

Fanika Gelze

Rozi Dmrovšek

Marija Suhý

Enakopravnost le na papirju?

Družbeni dogovor o skupni porabi kulture ni naklonjen

„Želimo, da bi kulturna skupnost Slovenije zaživela enako-pravno z drugimi dejavnostmi v družbi. Enakopravnost resda zagotavlja številni družbeni dokumenti, vendar pa je praksa marsikdaj drugačna.“

To je med drugim poudaril na ustanovni skupščini republiške kulturne skupnosti novi predsednik Miloš Poljanšek in to misel ponovil nekaj dni kasneje tudi v televizijskem intervjuju. Tedaj je tudi napovedal, da delo v kulturi tudi letos ne bo lahko. Da bo delo skupščine demokratično, samoupravno in učinkovito, je v veliki meri odvisno tudi od njenih organov. Ivo Tavčar vodi izvršni odbor, ekonomistka Joža Miklič iz Novega mesta je predsednica zbora uporabnikov. režiser Franci Kri-

žaj pa predsednik zbora izvajalcev.

IZOBRAŽEVANJE DOBIL „VLADO“

Imena ljudi, ki so zasedli najodgovornejše funkcije pri republiški izobraževalni skupnosti, so znana: predsednik skupščine je Franc Branišelj (generalni direktor LTH), podpredsednik Mehmedalji Djonlagić (profesor VTS Maribor), predsednik izvršnega odbora Jože Deberšek (delegat KS Gornji grad), podpredsednica Milena Borovac, predsednik zbora uporabnikov Tomaž Bizajl (urednik Primorskih novic), predsednik zbora izvajalcev dr. Oto Norčič (docent ekonomske fakultete v Ljubljani). Skupščina se bo na začetku zlasti zavzemala za reševanje nalog v zvezi s solidarnostnim financiranjem osnovnega šolstva, za investicije, boljše kadrovanje v pedagoške poklice in podobno.

podčrtano

Po najnovejšem predlogu republiških računarjev naj bi kulturne denarje zbirali letos v občinah po stopnji 0,54 odst. Ta predlog pa je samo omiljena inačica prejšnjega, ki je sicer predvideval višjo stopnjo, vendar pa v njej tudi obvezen solidarnostni del. Nobeden pa ne ustreza, saj bi po predlagani stopnji mnoge kulturne skupnosti „pokrile“ komaj dve tretjini potreb, več, med njimi tudi novomeška, pa bi dobile celo znatno manj denarja kot lani in bi že obvezno financiranje poklicnih kulturnih ustanov viselo na nitki, da o nujnem zastoju amaterizma zavoljo tega niti ne govorimo.

Ogenj je skočil v streho neposredno po tem, ko so delegati na ustanovni skupščini republiške kulturne skupnosti slišali za

Siromašenje

stopnjo in razrez, ki ju objavljeni predlog družbenega dogovora ni vseboval. Delegati so namreč dobili vtis, da je vse to vsiljeno, saj med drugim niso „imeli s seboj“ niti osnovnih stališč, ki bi se nanašala na spremembe tistega, kar so prej brali in propagirali iz objavljenega predloga družbenega dogovora. Zato soglasja k spremenjeni stopnji za kulturo ni bilo niti potem, ko so predstavniki republiške kulturne skupnosti sondirali teren.

Se več: na posvetu v Kranju so predstavniki dolenskih in gorenjskih kulturnih skupnosti, nezadovoljni z odločitvami, do katerih ni prišlo na pobudo „od spodaj“, zahtevali izreden sklic republiške kulturne skupnosti, kjer bi ob demokratičnem „prepricavanju s argumenti“ odločili, kakšen družbeni dogovor bi podpisali, da bi bilo za vse prav. Kajpak predstavniki teh kulturnih skupnosti iz svojega besednjaka niso črtali solidarnosti, marveč so za tako solidarnost, za kakršno se lahko sami samoupravno dogovorijo.

J. JUST

Delo bo precej lažje in si bodo mnogi oddahnil, ko bo podpisan družbeni dogovor o skupni porabi v letu 1975. Že dosedanja razprava o njem je razkrila hudo nezavidljiv položaj kulturnih dejavnosti, ki se v luči razreza sredstev, kakor ga omenjajo dopolnila k predlogu družbenega dogovora, še otežujejo.

Sredstva, ki bi jih po takem predlogu dobile kulturne skupnosti, bi komaj zadostovala za plačilo minimalnih programov, ponekod (npr. na Dolenjskem) pa še za to ne. Nekateri se zavzemajo za to, da bi manjkajoča sredstva dobili v obliki prispevkov od čistega dohodka občanov.

Joža Miklič: predsednica „republiškega“ zbora uporabnikov.

Seme že poganja kal

Klub kulturnih delavcev ob Rinži je zaoral globoke brazde v kulturno življenje

„Zdaj nas je petintrideset, to pa gotovo ni zadnje število navdušencev za kulturo, ki se zbirajo v našem, se pravi kočevskem kulturnem klubu“, pravi Marjanca Colarič, po volji članov predsednica tega kluba, pesnica, ki se čedalje bolj uveljavlja, službeno pa učiteljica na osnovni šoli. In kako deluje ta klub?

„Sestajamo se vsako sredo, za zdaj v hotelu Pugled, kaže pa, da bomo dobili stalne prostore drugje. Pogostno sestajanje je na začetku delovanja kluba pomembno, ker se ljudje le tako navadijo na red in disciplino, ki je pri takem, bi rekla, ljubiteljskem delu še posebej potrebna.“

Pogovarjamo se o marsikem, o literaturi, reviji, glasbi. Načrti so obsežni. Med drugim nameravamo prirediti več srečanj s književniki, organizirati samostojne ali skupinske manifestacije naših članov, spodbuditi amaterska gledališča, prirediti literarne večere.“

Do zdaj je osrednja beseda veljala reviji Kočevski razgledi, katere prva številka, napolnjena z že objavljenimi deli pisateljev iz kočevske občine, je izšla nedavno za slovenski kulturni praznik. Sodelavci in izdajatelji, v glavnem člani kluba, pravijo, da je največ vredno pač to, da prebijajo led in da jih pri tem povezuje skoraj nepojmljiva zagnanost. Mimogrede naj povemo, da je revija izšla za zastojarskim

prizadevanjem vseh sodelavcev, pri čemer so se le-ti vnanje odrekli honorarjem in tudi sami skrbijo za razpečevanje. Ob drugi številki, ki jo nameravajo izdati maja ob kočevskem krajevnem prazniku, bo nedvomno brez pomankljivosti, ki se vslej pojavijo pri rojstvu.

Marjanca Colarič: klub združuje kulturne delavce.

Oddaljenost od drugih kulturnih središč in želja po oživljanju kulturnega dela številčno krepili in vsebinsko bogati klub kulturnih delavcev v Kočevju. Zdaj se bodo v klub vključili še gimnazijci, vabijo pa tudi sodelavce iz sosednje ribniške občine. Klub naj bi slej ko prejel postal odločujoče jedro vsega snovanja in načrtovanja na kulturnem področju v kočevski občini. Takega mnenja pa je tudi njegova predsednica Marjanca Colarič.

I. ZORAN

Spomeniki - vest sedanjosti!

V Sloveniji je okoli 2.000 arheoloških spomeniških lokacij

Reševanje in varovanje kulturne dediščine na Slovenskem je gotovo velikega pomena. Tega se je zavedal že SNOS, ki je 27. januarja 1945 izdal „Odlok o zaščiti knjižnic, arhivov in kulturnih spomenikov“. Od tedaj dalje se je razvijala strokovna spomeniškovarstvena dejavnost in dandanes sta Skupnost zavodov za spomeniško varstvo Slovenije in Slovensko konservatorsko društvo nepogrešljiva pri ohranjanju kulturne dediščine preteklih rodov.

Na novinarski konferenci 26. februarja v Ljubljani so strokovni sodelavci konservatorskega društva poudarili naloge in probleme, ki tarejo društvo ob 30-letnici varovanja kulturnih spomenikov. Najbolj pereče je pomanjkanje strokovnjakov; na področju restavracije npr. dela trenutno samo pet ljudi. Zaskrbljujoče je tudi odklonilen odnos arhitektov do spomeniške dediščine, kar ima za posledico dehumanizacijo človekovega bivanjskega prostora in okolja.

Na področju varstva etnografskih spomenikov, to je posameznih kmečkih stanovanjskih in gospodarskih poslopij ali celih naselij, se dva stro-

kovnjaka srečujeta z dejstvom, da so ti spomeniki največkrat naseljeni, kar otežuje njuno raziskovalno delo in preprečuje konservatorske in varovalne posege. V Sloveniji so predeli, ki še niso raziskani in ovrednoteni.

Na Slovenskem je okoli 2000 arheoloških spomeniških lokacij, kjer bi bilo nujno začeti ali nadaljevati raziskovanje, toda zaradi pomanjkanja strokovnjakov in denarja ter drugih okoliščin dela počasi napredujejo. Enake probleme je opaziti pri obnavljanju in varovanju gradov, sakralne in profane arhitekture, dalje pri ohranjanju srednjeveških mestnih središč in obmorskih mest.

V jubilejnem letu osvoboditve bo treba storiti marsikaj tudi za spomenike NOB in izgradnje ljudske oblasti. Mnoge je že načel zob časa.

S takimi nalogami in problemi se srečuje Slovensko konservatorsko društvo, ki bo s Skupnostjo zavodov za spomeniško varstvo Slovenije 17. septembra letos odprlo v Narodni galeriji v Ljubljani razstavo ob tridesetletnici varovanja kulturnih spomenikov. Namen razstave bo približati ljudem kulturne spomenike in pomen spomeniškovarstvene dejavnosti. Razstavo, ki bo „črna-bela knjiga“ o delu na tem kulturnem področju, si bodo lahko ogledali tudi v 17 večjih središčih na območjih regionalnih zavodov za spomeniško varstvo.

Na koncu zapišimo še, da je Novo mesto edino pokrajinsko središče v Sloveniji, ki nima regionalnega zavoda za spomeniško varstvo.

D. RUSTJA

pedagoški ikofiček

MLADINA SI ŽELI ISKRENOSTI

Prav v pubertetnih letih in težavah mlad človek dobro čuti, kdo ga zares razume in prizna, kdo se zna in želi iskreno pogovoriti z njim, komu ni nadležen, če poišče pri njem nasvet, in zato išče oporo in tolažbo tam, kjer jo je že tolikokrat resnično našel. Otrok in pubertetnik dobro čutita, kdaj je odnos starejših do njih iskren in kdaj se samo silijo k temu, da bi se približali mlademu človeku. Zato naj bo odnos do mladine vedno samo iskren in neprisiljen, naj bo priroden in spontan.

Vedeti pa moramo, da odnos do mladine in neposredna ljubezen do nje ne pomeni neke mehkobnosti in prevelike nežnosti, ne pomeni prevelike obzirnosti do otroka ter absolutne pripravljenosti, da bi skušali vse razumeti in vse odpustiti ali spregledati. Pedagoški eros ohrani v družinskem in šolskem življenju vso resnobo in zahtevnost, se druži z zahtevo po delu in temeljitim znanju, vsebuje moč in voljo, otroka res pravično oceniti in ga nič preveč ne hvaliti.

Dr. Stanko Gogala: Obča metodika, str. 31-32

ISKRENOST MORA SIJATI IZ OČI

Kako gnil in lažniv je človek, ki začne: Sklenil sem iskreno govoriti s teboj. – Kaj ti je treba takega uvoda? To mora biti samo po sebi vidno. Že na čelu ti mora biti zapisano, kako misliš. Iz oči ti mora sijati, kakor utegne, kdor ljubi, že v samem pogledu ljubeča bitja razbrati njegove misli. Sploh mora biti iskren človek v svojem okolju nekako to, kar je neblago dočeti v svojem: komaj mu stopiš blizu, že ga hoti ne hoti občutiti. Pregnana skrbljivost pa je iskrenosti nož v rebra. Nič ni sramotnejše od volčjega prijateljstva!

Mark Avrelj: Dnevnik, XI. knjiga

Spomin na pesnika živi

Kostanjevica proglasila Cvelbarjevo leto

Letošnji kulturni praznik so v Kostanjevici posvetili spomenu pesnika, pisatelja in slikarja Jožeta Cvelbarja, rojenega 8. februarja 1895, ki bi letos slavil 80-letnico rojstva, prihodnje leto (11. julija) pa bo 60-letnica njegove tragične smrti. O Cvelbarju je govoril predsednik Dolenjskega kulturnega festivala Lado Smrekar, predavanje pa je ponovil še v pesnikovi rojstni vasi Dolenji Prekopi.

Ze pred petnajstimi leti je festival omogočil skupaj s pesnikovi svojci postavitev spomenika (delo kiparja Staneta Jarma) pred nekdanjo rodnico hišo na Prekopi. En odliček je postavljen v parku Kostanjeviške šole, eden pa v veži Dolenjske galerije v Novem mestu. Festival je v sodelovanju z Dolenjskim muzejem, ki je prispeval marmor, dal vklesati Cvelbarjevo oporoko in jo vžidati v veži kulturnega doma v Kostanjevici.

Mladi Jože Cvelbar je svojo oporoko napisal na zadnji strani vojaške

knjižice. Takole se glasi: „Slovenec sem; nič ni zame bolj strašnega, kakor v mrtvi tuji prsti spat večno spanje. V sveti domači zemlji, tam je sladko sanjati večni sen, kjer zemlja tudi za mrtve živi in rože tu dišijo z cveto, v moji dragi, preljubi dolenjski deželici, v Kostanjevici. O, kako bi danes vedel, da ni tudi ta želja prav tako nespametna, kakor so bile druge.“

V jubilejni spored je Dolenjski kulturni festival vnesel tudi izdajo Cvelbarjevih pesmi. Izbor pripravlja pesnik Janez Menart, festival pa bo knjižico založil. Po Jožetu Cvelbarju bodo v Kostanjevici imenovali eno od ulic, hkrati pa bo še več drugih akcij. Po odločitvi festivala bo od 80-letnice rojstva do 60-letnice smrti Cvelbarjevo leto.

Cvelbarjevo 80-letnico rojstva so slovesno proslavili tudi v pesnikovi rodni vasi na Dol. Prekopi. Spominsko predavanje o pesniku je bilo v dvorani gasilskega doma. Predstavniki festivala so k spomeniku položili venec, kostanjevski oktet pa je zapel nekaj pesmi.

Mali kulturni barometer

LJUBLJANA: PO „ODPISANIH“ GRABNARJEVA IGRA – V ponedeljek smo na malih zaslonih gledali televizijsko igr Borisa Grabnarja „Ob sedmih pod Trnovo“. Igra govori o petorki mladih pripadnikov podtalne VOS, ki mora ubiti okupatorskega agenta. Zgodba je iz leta 1941, ko je bila Ljubljana pod itali-

Robi Perič (12 let, Oš Grm, Novo mesto): PIANIST – S VII. razstave Likovni svet otrok, ki so jo pod pokroviteljstvom Pionirskega lista in republiškega Zavoda za zaposlovanje in v po-čestitev 30-letnice osvoboditve pred kratkim odprli na osnovni šoli „Karel Destovnik-Kajuh“ v Kostanjevici. Na razstavi so z likovnimi prispevki sodelovali tudi učenci dolenjskih osnovnih šol Grm in Bršljin iz Novega mesta ter z Rake.

jansko okupacijo. S posredovanjem sarajevskega TV studia si bodo po izteku beograjske nadaljevanke „Odpisani“ to igr lahko ogledali tudi gledalci drugih jugoslovanskih televizij.

LJUBLJANA: 4. SREČANJE ZAMEJSKIH KUD – V Essnu (ZRN) bo 3. maja četrti srečanje slovenskih kulturno-umetniških društev in klubov, ki delujejo v deželah zahodne Evrope. Namen srečanja je utrjevanje stikov med društvi in klubi naših delavcev v tujini, spodbujanje k medsebojnemu sodelovanju, dajanje pomoči pri nadaljnjem samoorganiziranju in razvijanju socialističnega patriotizma. Hkrati bo to priložnost za pregled dosedanjega delovanja in spodbuda za nadaljnje tvorno sodelovanje. Program, v katerem bodo sodelovale številne skupine naših kulturno-prosvetnih in športnih društev ter klubov v zamejstvu, bo obogatil znani slovenski narodnozabavni ansambel bratov Avsenik. Pokroviteljica srečanja bo republiška konferenca SZDL.

IVANČNA GORICA: MARCA „POMLAD 1975“ – Kulturno-prosvetno društvo Ivančna gorica bo priredilo 30. marca ob 19. uri tekmovanje dolenjskih ansamblov in pevcev narodnih viž „Pomlad 1975“. Prijave bodo v društvu sprejemali do 12. marca.

SENTVID: NASTOP 74 ZBOROV – V Sentvidu pri Stični je bil nedavno posvet pevovodij iz vse Slovenije, ki bodo 6. julija, na nastopu v okviru VI. kulturnega tedna v tem kraju dirigirali kar 74 pevskim zborom. Srečanje, ki se ga bodo udeležili tudi pevski zbori iz Zagreba in iz zamejstva, bo v počastitev 30-letnice osvoboditve in 40-letnice zleta Svobod.

PROSTA DELOVNA MESTA!

TAM MARIBOR, TOZD BELOKRANJSKA
ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA
BELT ČRNOMELJ

RAZPISUJE
prosto vodilno delovno mesto

VODJA LIVARSKEGA OBRATA

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba metalurške smeri z najmanj 5-letnimi delovnimi izkušnjami na podobnem delovnem mestu

— višja šola za organizacijo dela z 8-letnimi delovnimi izkušnjami na podobnem delovnem mestu
— srednja strokovna izobrazba metalurške smeri z najmanj 10-letnimi delovnimi izkušnjami na podobnem delovnem mestu.

Pasivno znanje enega od svetovnih jezikov.

Kandidati, ki morajo biti moralno-politično neoporečni, naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi na Belt Črnomelj. Prijavam naj priložijo spričevalo o končani šoli in drugo dokumentacijo o izpolnjevanju pogojev. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 10 dneh po zaključku razpisanega roka.

Razpisna komisija

PROSTA DELOVNA MESTA!

TOZD PROIZVODNJA KONFEKCIJE „ŠPORT“

vabi k sodelovanju

VEČ ŠIVILJ, KROJAČEV IN KROJAČIC,

ki bi se želeli zaposliti v naših obratih v Novem mestu, Komandanta Staneta 18, in v Sodražici. Kandidati, lahko kvalificirani ali priučeni, naj pošljejo pismene ponudbe na sedeže obratov, oz. naj se tam zgledajo osebno.

TOZD TRGOVINA „ELITA“

vabi k sodelovanju

TRI PRODAJALCE OBLAČILNE SMERI,

ki bi se želeli zaposliti v blagovnici v Novem mestu, Komandanta Staneta 18. Kandidati, ki naj imajo dokončano šolo za prodajalce, so lahko tudi začetniki. Kandidati naj pošljejo ponudbe na naslov blagovnice, lahko pa se tam tudi osebno zgledajo.

PROSTA DELOVNA MESTA

OZD KONFEKCIJA LISCA SEVNICA

razpisuje
prosti delovni mesti

1. DIREKTORJA TOZD KROJILNICA
2. DIREKTORJA TOZD TONČKOV DOM

POGOJI:

1. — visoka ali višja izobrazba konfekcijske, ekonomske ali pravne smeri in 5 let prakse na ustreznih delovnih mestih ali — srednješolska izobrazba konfekcijske ali ekonomske smeri in 8 let prakse na ustreznih delovnih mestih

— moralno-politične kvalitete
2. — srednješolska izobrazba gostinske ali ekonomske smeri in 8 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gostinstvu ali — poklicna šola gostinske ali trgovske smeri in 8 let prakse na ustreznih delovnih mestih v gostinstvu

— pasivno obvladanje nemškega jezika
— moralno-politične kvalitete

Interesenti naj dostavijo prijave z dokazili v 15 dneh po razpisu na naslov: OZD Konfekcija LISCA Sevnica, kadrovske sektor, 68290 Sevnica.

LICITACIJA!

TRGOVSKO PODJETJE, SEVNICA

razpisuje
JAVNO LICITACIJO

ZA PRODAJO RABLJENEGA TOVORNEGA AVTOMOBILA TAM-2000, NOSILNOST 2 T.
Avto je v voznem stanju. Izklicna cena je 45.000,— din.

Licitacija bo v ponedeljek, 17. marca 1975, ob 9. uri za družbeni sektor, za ostale pa od 11. ure dalje. Družba bo na dvorišču uprave podjetja, Glavni trg 25, Sevnica. Pred pričetkom licitacije morajo interesenti položiti pri blagajni podjetja varščino v višini 10 % od izklicne cene.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za kadrovske socialne zadeve
SGP „PIONIR“, TOZD gradbeni sektor
NOVO MESTO

razglašuje
prosta delovna mesta:

1. POMOČNIK DIREKTORJA TOZD
2. VODJA KOOPERACIJE

Pogoji:

Pod 1. — Visoka strokovna izobrazba gradbene smeri, 5 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih in pooblastilo.

— Srednja strokovna izobrazba gradbene smeri, 7 let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih in pooblastilo.

Pod 2. — Visoka strokovna izobrazba gradbene smeri in 5 let delovnih izkušenj.

— Srednja strokovna izobrazba gradbene smeri in 7 let delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe v 8 dneh po objavi na nvslov: SGP „Pionir“, TOZD gradbeni sektor Novo mesto, 68000 Novo mesto, Jerebova 19.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Razpisne komisije
KMETIJSKEGA KOMBINATA „ZASAVJE“,
SEVNICA

razpisujejo po sklepih samoupravnih organov prosta delovna mesta za:

1. DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE
2. VODJA GOSPODARSKO RAČUNSKEGA SEKTORJA
3. VODJO SPLOŠNEGA SEKTORJA
4. RAČUNOVODJO TOZD „PROIZVODNJA-TRGOVINA“
5. VODJO HRANILNICE IN POSOJILNICE

Na razpisana delovna mesta se lahko prijavi kandidati, ki izpolnjujejo poleg splošnih pogojev še naslednje:

— pod 1.: visoka ali višješolska izobrazba biotehnične, ekonomske, komercialne ali pravne smeri z najmanj 3 leti prakse na ustreznih delovnih mestih, ali srednja izobrazba kmetijske ali ekonomske smeri z najmanj 8 leti prakse na ustreznih delovnih mestih;

— pod 2., in 3.: visoka ali višješolska izobrazba ekonomsko-komercialne, pravne, organizacijske ali pravno upravne smeri in 3 leta prakse na podobnih delovnih mestih, ali srednja izobrazba ekonomsko-komercialne smeri in 8 let prakse na podobnih delovnih mestih;

— pod 4.: visoka ali višješolska izobrazba ekonomsko-komercialne smeri in 3 leta prakse na podobnih delovnih mestih ali srednja izobrazba ekonomsko-komercialne smeri in 8 let prakse na podobnih delovnih mestih;

— pod 5.: visoka ali višješolska izobrazba kmetijske, ekonomsko-komercialne smeri in 3 leta prakse na podobnih delovnih mestih ali srednja izobrazba v istih smereh in 8 let prakse na podobnih delovnih mestih.

Za vsa delovna mesta se zahteva še moralna in politična neoporečnost.

Rok za vložitev prijav na ta razpis je 15 dni po dnevu objave. Prijave vložite na naslov: Kmetijski kombinat „Zasavje“, Sevnica, Glavni trg 41, z oznako „Prijava na razpis“.

PROSTA DELOVNA MESTA!

„MELAMIN“ KEMIČNA TOVARNA
KOČEVJE

Na podlagi 41. člena statuta ter sklepa delavskega sveta z dne 26. 2. 1975

razpisujemo

1. vodilno delovno mesto

FINANČNEGA DIREKTORJA
(reelekcija)

2. VODJA TEHNIČNEGA SERVISARJA,
(za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3-mesečno poskusno dobo)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod 1) — da imajo visoko ali višjo izobrazbo ekonomske smeri in najmanj tri leta ustreznih delovnih izkušenj

— da imajo srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj

— da so tri leta opravljali devizno-finančne posle

— da so moralno-politično neoporečni

Pod 2) — diplomirani inženir lesne stroke

— 2 leti delovnih izkušenj

Pismene prijave sprejema splošni sektor z oznako „Razpis“ do 10. 3. 1975. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni do 31. 3. 1975.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

OBVESTILO!

PRANJE AVTOMOBILOV!

Cenjene stranke obveščamo, da peremo vozila v avtomobilski pralnici vsako soboto od 7. — 12. ure.
Priporočamo se za obisk!

NOVOTEHNA
SERVIS

Šmihelska 12, Novo mesto

PROSTA DELOVNA MESTA! TRANSPORT KRŠKO

objavlja

na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojni razmerjih v združenem delu

7 PROSTIH DELOVNIH MEST VOZNIKOV MO TORNH VOZIL.

Pogoji: — urejena vojaska obveznost,

— kategorija C in E,

— poklicna šola za voznike motornih vozil,

— poizkusna doba traja 2 meseca.

Nastop dela po dogovoru. Objava velja do 21. marca 1975.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Splošno gradbeno podjetje
„Pionir“ Novo mesto,
delovna skupnost skupnih služb

sprejme takoj

PROGRAMERJA ZA RAČUNALNIK IBM 370

5.

Pogoj:

— končana visoka, višja ali srednja šola.

Izkušnje v programiranju so zaželeno.

Prijave s kratkim opisom dosedanjega dela in dokazili o polnjenju pogojev sprejema splošna služba podjetja do 3. 1975.

PROSTA DELOVNA MESTA!

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
„PIONIR“ NOVO MESTO,
TOZD MEHANSKO KOVINSKI OBRAT,

SPREJME NA DELO:

1. 4 KLJUČAVNIČARJE,
2. 4 AVTOMEHANIKE ZA TOVARNA VOZILA
- IN GRADBENO MEHANIZACIJO,
3. 1 ŽELEZOSTRUGARJA.

Pogoji:

Pod 1 — končana poklicna šola kovinske stroke in najmanj 3 leta prakse,

Pod 2 — končana poklicna šola avtomehanske stroke in najmanj 3 leta prakse,

Pod 3 — končana poklicna šola strugarske stroke in najmanj 3 leta prakse.

Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega dela sprejema kadrovske oddelke SGP „PIONIR“ Novo mesto do 20. 3. 1975.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Kmetijska zadruga
Črnomelj Kolodvorska c. 39

Komisija za medsebojna razmerja delavcev
pri KZ Črnomelj

objavlja razpis za

PROSTO DELOVNO MESTO TRGOVSKO
POTNIKA ZA PRODAJO PROIZVODOV
TOVARNE BELSAD.

Prednost imajo interesenti z daljšo prakso v tem poklicu.
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Krka - dvakrat poraz

V II. republiški kegljaški ligi Zahod so Novomeščani doživeli dva poraza

Prejšnji teden je bilo na kegljišču „Gorjanci“ v Novem mestu in na Catežu odigrano drugo kolo II. zahodnega kegljaške lige. Na obeh kegljiščih so nastopali tudi kegljaši novomeške Krke.

V drugem kolu so Novomeščani nekoliko razočarani, saj so izgubili dve srečanja. Na Catežu so podrli 6646 kegljev, njihov nasprotnik pa 6703. Podobno je bilo tudi v Novem mestu. Krkaši so podrli 6608 kegljev, igralci „Slovenija ceste“ pa 222 kegljev več.

Na Catežu so nastopili Vesel 856, Badavinac 807, Turk 789, Jarc 876, Rožič 814, Hren 846, Zidanik 825 in Krušič 833, v Novem mestu pa Turk 848, Rožič 795, Badavinac 842, Jarc 861, Hren 847, Vesel 819, Zidanik 815 in Krušič 781.

Naslednje kolo bodo kegljaši odigrali 15. in 16. marca v Kranju in na Jesenicah.

D. BRATOZ

prejšnjem turnirju, ki je bil prav tako izbirni, odpadlo osem nastopajočih.

Mladi kegljaši in kegljalke so se tudi na drugem novomeškem nastopu izkazali in dokazali, da je lahko tudi na težkem kegljišču podreti več kot 900 kegljev. To sta dokazala Grujin (907) in Jager, ki je podrl 911 kegljev. Zelo dobro so metale tudi mladinke. Najboljše med njimi bi lahko nastopale celo v mladinski konkurenci.

Državno reprezentanco bo sestavljalo po sedem mladincev in mladink. V najboljši mladinski ekipi sta tudi dva Slovenca: Petrolin (Medvode) in Nagode iz Logatca. Slovenske mladinke so bile bolj uspešne, saj bodo v reprezentanci nastopale kar tri predstavnice slovenskih kegljaških klubov: Vargova (Murska Sobota), Rakitova (Zalec) in Mlakarjeva iz Portoroža.

D. B.

MURGELJ JE Z OTOČCA

Prejšnji teden smo v podpisu k sliki z občinskega pionirskega prvenstva v namiznem tenisu pomotoma zapisali, da je tretje uvrščeni Murgelj iz Šmarjete. Za napako se pionirju opravičujemo.

pmo v srečanju z igralci Bežigrada. Po izenačenih tekmah so zmagali s 5:3.

PRESTRANEK - NOVO MESTO 5:4

Rezultati: Campa - Kapš 0:2, Stankovič - Zabkar 2:0, Pirc - Somrak 2:0, Stankovič - Kapš 1:2, Campa - Somrak 1:2, Pirc - Zabkar 2:0, Stankovič - Somrak 0:2, Pirc - Kapš 2:0 in Campa - Zabkar 2:0.

SODRAŽICA - BEŽIGRAD 5:3

V derbiju kola so Sodražani z dobro igro premagali neposredne tekmece za tretje mesto in si tako močno povečali možnosti, da ob koncu tekmovanja osvojijo celo drugo mesto. Rezultati: Gasperič - Uranič 2:0, Mrgole - Lajevce 2:0, Lovrenčič - Tomažič 0:2, Mrgole - Uranič 2:0, Gasperič - Tomažič 0:2, Lovrenčič - Lajevce 2:0, Mrgole - Tomažič 0:2 in Lovrenčič - Uranič 2:0.

T. JORAS

KOČEVJE - MOSTE 3:5

V prvenstveni tekmi ljubljanske področne namiznoteniške lige so v Kočevju gostovali igralci Most. Oražem in Osterman sta sicer z zmaga povedla, ob koncu pa so vsi trije Kočevjarji popustili in pomembno srečanje izgubili. Poudariti moramo, da za domačo ekipo tokrat ni nastopil Obrenovič.

Rezultati: Oražem - Udir 2:0, Osterman - Znidaršič 2:0, Adlešič - Kralj 0:2, Osterman - Udir 2:1, Oražem - Kralj 0:2, Adlešič - Znidaršič 1:2, Osterman - Kralj 1:2 in Adlešič - Udir 1:2.

V zadnjem srečanju je Adlešič vodil že 20:13, pa je Udir po zamitvi in zbrani igri vseeno zmagal.

Z. F.

BETI - P KLUB 5:0

Prvenstveno srečanje ljubljanske področne namiznoteniške lige bi

Itas II zmagal

V okviru delavskih športnih iger so se prejšnji teden pomerile na kegljišču v Kočevju sindikalne ekipe in dosegle nekaj dobrih rezultatov. Nastopile so v 4 x 50 lučajev, vsega skupaj pa je tekmovalo kar 45 ekip. Pri moških se je pomerilo 35 moštev, pri ženskah pa 10.

Rezultati - moški: 1. Itas II (Legan, Rus, Bončina, Slavič) 1672, 2. Itas I 1602, 3. Itas IV 1601; ženske: 1. SGP Zidar (Ščep, Perič, Cetinski, Vidervolj) 719, 2. SDK 627, 3. Avto Kočevje 622.

Med posamezniki je bil najboljši Marjan Kosten (Sob Kočevje); podrl je 246 kegljev. Pri ženskah je bila najboljša članica SGP Zidar Tulka Ščep, ki je podrla 193 kegljev.

Z. FAJDIGA

V nedeljo se je v telovadnici osnovne šole Bršlin končalo zimsko odbojkarstvo prvenstvo za moške. Brez težav so zmagali igralci Novega mesta, ki so v finalu odpravili ekipo Žužemberka in Kočevja. Na sliki: s srečanja med drugo ekipo Novega mesta in Trimom.

Pokal odbojkarjem Novega mesta

Na zimskem prvenstvu Dolenjske nastopilo 10 ekip - Pokal Dolenjskega lista osvojili Novomeščani - V Kočevju zmagale Ljubljankanke

V nedeljo se je v Novem mestu v telovadnici OŠ Bršlin končalo prvenstvo Dolenjske za moške ekipe. Nastopilo je 10 moštev, ki so se za zimskega prvaka pomerila v treh skupinah.

Prvenstvo je organizirala novomeška občinska Zveza za telesno kulturo, pokrovitelj tekmovanja pa je bil Dolenjski list. Prvo mesto in pokal so brez težav osvojili odbojkarji Novega mesta. V finalu so se pomerili z vrstniki iz Kočevja in zmagali 2:1.

Rezultati: I. skupina - Novo mesto I - Občinski sindikalni svet 2:0, Novo mesto I - Trim II 2:0 in Trim II - Občinski sindikalni svet 2:0; II. skupina: Kočevje - Trim II 2:0, Kočevje - Novo mesto II 2:0 in Novo mesto II - Trim II 2:0; III. skupina (v telovadnici OŠ Grm): Žužemberk - Črnomelj 2:0, Žužemberk - Mokronog 2:0, Žužemberk - Bršlin 2:0, Mokronog - Črnomelj 1:2, Mokronog - Bršlin 2:0, Črnomelj - Bršlin 2:0.

Final: Žužemberk - Kočevje 0:2, Novo mesto - Žužemberk 2:0 in Novo mesto - Kočevje 2:1.

Končni vrstni red: 1. Novo mesto I, 2. Kočevje, 3. Žužemberk, 4. Trim I, 5. Novo mesto II, 6. Črnomelj, 7. Občinski sindikalni svet, 8. Trim II, 9. Mokronog, 10. ŠD Bršlin.

1. LJUBLJANA

V dvorani doma telesne kulture v Kočevju je bil prejšnji teden ženski odbojkarški turnir. Nastopile so ekipe Viča, Ljubljane, Jesenic in Kočevja. Odbojkarice Ljubljane so premagale vse nasprotnice in brez težav osvojile prvo mesto. Najzanimivejše je bilo srečanje ekipe Ljubljane s svojimi tradicionalnimi neugodnimi nasprotnicami, ekipo Viča. Zmagale so Ljubljankanke z 2:1. Zanimiv je bil tudi dvoboj med igralkami Viča in Kočevjem. Domačinke so bile v drugem setu tik pred zmagom, vendar so bolj izkušene Vičanke vseeno zasluženo zmagale.

Rezultati: Vič - Kočevje 2:0, Jesenice - Ljubljana 0:2, Vič - Jesenice 2:0, Kočevje - Ljubljana 0:2, Jesenice - Kočevje 2:0 in Ljubljana - Vič 2:0.

Vrstni red: 1. Ljubljana - 6 točk, 2. Vič 4, 3. Jesenice 2 in 4. Kočevje brez točke.

Z. FAJDIGA

rokomet

Inles na zimskem prvenstvu tretji

Na prvenstvu SRS so nastopali še igralci Dobove, Krškega in Sevnice

Letošnji republiški prvaki v rokometu so igralci ljubljanskega Slovana. Z odličnimi igrami so prekinili petletno zaporedno premoč Celjanov in tako prvič osvojili naslov zimskih prvakov.

V skupini A-1 so nastopili tudi rokometarji Dobove. V sedmih srečanjih so doživeli dve zmagi, dva poraza, tekmi pa so dvakrat zaključili z neodločenim rezultatom. V tej skupini so nastopili rokometarji Slovana, Slovenj Gradca, Pirana, Šoštanj, Olimpije, Mlinotesta in mladinska vrsta SRS. V

zadnjem kolu tekmovanja v drugi skupini sta se v najbolj zanimivi tekmi kola pomerili igralci Celja in Inlesa. Ribničani so vodili skoraj vso tekmo, tik pred koncem pa so močno popustili in izgubili s 17:15. Kršani so v srečanju s Tržičem dobro igrali. Tekma je bila ves čas izenačena, ob koncu srečanja pa sta se ekipi razšli z neodločenim rezultatom 18:18. Sevnici so se v 7. kolu pomerili z Jadranom. Prvi polčas so zaključili z zadetkom prednosti, v drugem delu pa so popustili in Jadranovi igralci so zmagali s 17:16. V skupini A-2 so nastopila naslednja moštva: Celje, Inles, Jadran, Sevnica, Minerva, Tržič, Krško in Slovan B. Naše ekipe so zasedle naslednja mesta: 2. Inles, 4. Sevnica in 7. Krško.

V nadaljevanju tekmovanja, v malem finalu, so prepričljivo zmagali Ribničani. Pomerili so se z ekipo Slovenjgradca. Tekma je bila sicer izenačena, toda Ribničani so bili kljub številnim zapravljenim možnostim precej boljši.

Rezultati: za 13. mesto - Krško - Olimpija 24:26, za 7. mesto -

Sevnica - Dobova 20:16, za 3. mesto: Inles - Slovenj Gradec 16:14.

Končni vrstni red: 1. Slovan, 2. Celje, 3. Inles, 4. Slovenj Gradec, 5. Jadran, 6. Piran, 7. Sevnica, 8. Dobova, 9. Minerva, 10. SRS, 11. Tržič, 12. Šoštanj, 13. Olimpija, 14. Krško, 15. Slovan B in 16. Mlinotest.

SLOVAN - INLES 22:11

V prijateljski tekmi so Ribničani gostovali pri članski vrsti Slovana. V regularnem času so tekmo končali z neodločenim rezultatom, v tretjem polčasu pa so bili boljši, in zmagali 35:36. V Ljubljani so bili tudi rokometarji Ribnice, ki nastopajo v dolenjski rokometni ligi. Pomerili so se z drugo vrsto Slovana in jo v lepi tekmi, ki se je odlikovala po številnih zadetkih, premagali s 30:33.

M. G.

INLES - SLOVAN 23:9

Na zimskem pionirskem rokometnem prvenstvu Slovana so sodelovali tudi pionirji ribniškega Inlesa. V prvi tekmi so se pomerili z vrstniki Falberhta in zmagali s 16:8, nato pa so premagali še domače pionirje in osvojili prvo mesto ter lep prehodni pokal.

M. G.

NOVO MESTO - KRMELJ 21:26

V pripravi na spomladanski del prvenstva v drugi republiški ligi so rokometarji Krmelja v soboto gostovali v Novem mestu in v prijateljski tekmi prepričljivo zmagali z 21:26. Največ zadetkov za goste sta dosegla Kolovrat 8 in Klatinuš 9.

B. D.

RIBNICA B : SODRAŽICA 19:29

V pripravi na spomladanski del prvenstva v dolenjski rokometni ligi sta se v Ribnici pomerili ekipi Ribnice B in Sodražice. Po zanimivi in borbeni igri so dokaj prepričljivo zmagali Sodražani z 29:19. Tekma je trenerja Radiča in Mateliču služila kot uigravanje ekip. Opaziti je bilo, da nasprotnikom manjka trening tekem. Boljšo igro od ostalih so pokazali pri Ribnici Karpov in Putre, pri Sodražici pa D. Vesel, Janež in Ruparčič.

Postavi ekip: RIBNICA: Horžen, Gelze, Karpov, Merhar, Ilc, Batinič, Kranjc, Putre, Divjak, Andoljšek; SODRAŽICA: Kersnič, Ruparčič, Tomšič, Lovšin, Levstec, Urh, D. Vesel, B. Vesel, Janež, Marn.

Šport

PODBOČJE - Prejšnji teden so imeli učenci osnovne šole „Bratov Staničev“ športni dan na snegu. S kombijem so se pripeljali do Pušinj vasi, nato pa so pot nadaljevali do Planine. Snega sicer ni bilo veliko, ljub temu pa so se vsi pošteno namužali in nasankali, ob koncu športnega dneva pa tudi nakepali. (B. V.)

STARI TRG OB KOLPI - Šolsko športno društvo Poljane je pripravilo šolsko tekmovanje v smuku in sankanju. Rezultati: smuk: 1. Veber, 2. Gorjup, 3. D. Šterk idr.; sankanje - mlajši pionirji: 1. Pešelj, 2. Gregorič, 3. Šmaljc; starejši pionirji: 1. Janežič, 2. Vajdetič, 3. Samec; mlajše pionirke: 1. Majerle, 2. Štefanc, 3. Šneljer; starejše pionirke: 1. Rom, 2. Gregorič, 3. Zupan idr. (V. K.)

ČRNOMELJ - Prejšnji teden je TTKS Črnomelj pripravila občinsko strelsko prvenstvo za pionirje in pionirke. Rezultati: pionirji ekipno: 1. SSD Črnomelj, 2. SSD Semič, 3.

SSD Stari trg, 4. SSD Vinica, 5. SSD Dragatuš; pionirke ekipno: 1. SSD Črnomelj, 2. SSD Stari trg, 3. SSD Vinica, 4. SSD Dragatuš, 5. SSD Semič.

Pionirji posamezno: 1. Veber (Stari trg), 2. Cas (Semič), 3. Črnič (Črnomelj); pionirke: 1. Standoček (Črnomelj), 2. Malerčič (Črnomelj), 3. Rom (Stari trg).

V KOPRU KAVŠKOVA

Na dvodnevem gimnastičnem tekmovanju za „POKAL GIMNASTIKE“ v Kopru, kjer so v članski konkurenci nastopali vsi najboljši jugoslovanski telovadci in telovadke, je nastopila med pionirkami za „PIONIRSKI POKAL SLOVENIJE“ tudi Novomeščanka Matejka Kavšek, ki je zasedla med sedemnajstimi pionirkami 9. mesto. Novomeška telovadka Jasna Dokl ni nastopila, ker se je tik pred tekmovanjem poškodovala.

Med članicami je Maja Dokl zasedla drugo mesto, v finalu pa je osvojila dve zlati ter eno srebrno in bronasto odličje.

V soboto bodo novomeške telovadke tekmovale v Zagrebu na tradicionalnem gimnastičnem tekmovanju za „POKAL 8. MARCA“. Nastopila bo vrsta novomeških pionirk, ki jo sestavljajo Jasna Dokl, Matejka Kavšek, Leja Moro, Vanja Požar in Nataša Kočevar.

RIBNICA - IVANČNA GORICA 7:0

Na spomladanski del prvenstva so se začeli pripravljati tudi ribniški nogometaši. Kot kaže rezultat prve tekme, so njihovi treninzi kar dobri in obetajo, da bodo Ribničani v prvenstvenih tekmah spomladi še boljši kot so bili v jeseni. Ribniški napadalci so se razigrali predvsem v drugem polčasu, ko so dosegli kar 5 zadetkov. Za domačo ekipo so zadetke dosegli Stamenkovič 4, Nosan 2 in Hojč enega.

M. G.

Košarka je v Kočevju med mladino močno priljubljen šport, zlasti med študenti. Na sliki je ekipa študentov, ki je na enem izmed zadnjih turnirjev v Kočevju brez težav osvojila prvo mesto. (Foto: Jure Podržaj)

V drugo zvezno ligo

Igralci Beti se na tekmovanje v spomladanskem delu prvenstva že dalj časa redno pripravljajo. Tehnični del treningov vodi znani slovenski mojster košarkarske priprave pa atletski strokovnjak Oščenič. V vrstah Beti že več najboljših igralcev, Veselina Dautoviča. Sedaj je v Pulju, kjer služi pri jugoslovanski momarici kadrovskega rok. Pred dnevi je Vedno prišel v Metliko na nekajdnevni dopust. O vojaščinu in svoji ekipi je povedal:

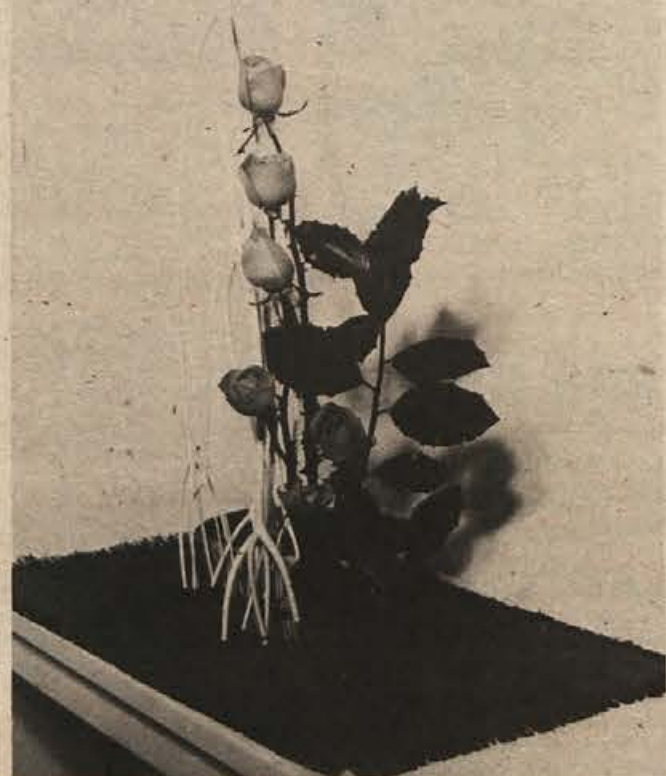
„Prav gotovo je, da je Beti med najboljšimi ekipami v Sloveniji. Ker ne treniram, ne vem, kako dober, kot je igralec, potem so se fantje nedvomno že precej naučili. Glede na to, da so tudi da bodo v prihodnji sezoni nastopili z novimi visokim centrom, da bomo upravičeno pričakujemo, da bomo prvi v ligi.“

Kako se počutim v Pulju? Močno pogrešam košarkarsko igro in upam, da mi bodo predložili kmalu dovolili, da bom začel trenirati. Kako bo po končanem vojaškem roku? Upam, da bom takoj, ko se bom vrnil, lahko zaigral v dvanajststici v Pulju. Kaj si želim? Vsak športnik ima cel kup želja. Jaz jih imam le nekaj. Da bi Beti v lebi dobri prvenstvu zmagala in da bi se nekaj odnosi med najmočnejšimi dolenjskimi dvanajststicami, ko sem v Metliko prišel jaz, da bi košarkarji Novega mesta in Metlike nekako niso razumeli, da je to velika škoda in da ovi za dobre športne odnose, ki bi lahko obema kluboma močno koristili. Upam, da bo v kratkem drugače.

J. PEZELJ

IKEBANA

Oguljene vrbove vejice dajejo značilnosti cvetlični dekoraciji, ki jo predstavljamo danes. Zraven uporabimo še vejico temno zelenega božjega drevca in vrtnice. Aranžma je moderen in primeren za večje predsobe.

PO SVETU OKOLI

SPREMENIL JE MNENJE — Walter Lipmann, znani ameriški novinar in komunist, ki je umrl lani v 85. letu starosti, je zapustil pol milijona dolarjev oddelku za novinarstvo na harvardski univerzi. Vsa stvar niti ne bi bila zanimiva, ko bi Lipmann za časa življenja ne trdil velikokrat, da je novinarstvo poklic, ki se ga ne da naučiti v nobeni šoli!

NOVE CENE — Britanski politik Henry G. Howe je izračunal, kakšne bodo leta 2000 cene nekaterih predmetov za široko potrošnjo, ako ne bo zaustavljena današnja rast inflacije. Za sendvič, imenovan „hamburger“, bo treba odšteti 600 dinarjev, zamka za navadno pismo bo veljala 240 dinarjev itd. Da bi obdržala današnje stopnje osebnega standarda, bi morala imeti na prelomu stoletja navadna tavnica 240.000 dinarjev (24 starih milijonov!) plače na mesec. Gospodinj, že zdaj kupite koše za denar!

SLABI ČASI — ZA KOGA? — Francoskim filmskim producentom, distribuciji in kinematografiji sploh se obetajo slabi časi. Že zdaj precej prazne kinodvorane bo še bolj izpraznila nova programska usmeritev francoske televizije, ki namerava v kratkem začeti predvajati po 11 (enajst!) filmov na teden. Med teh enajst seveda niso všteti serijski filmi in televizijske drame, ki jih je že zdaj dovolj.

POMOČ — Energetska kriza je docela omajala ameriško avtomobilsko industrijo, ki jo zdaj poskuša reševati iz zagate celo — televizija. Newyorška televizijska postaja WPIX je namreč sklenila v bodoče popolnoma brezplačno objavljati kakršne koli reklame, ki se nanašajo na avtomobilsko industrijo, ter tako pomagati pri prodaji nešteti avtomobilov, ki so obstali na tovarniških parkiriščih.

NOVA „ZNANOST“ — Ljudje, ki so stari 80 let, so porabili 300.000 ur za hrano in spanje, 80.000 ur za delo ter imeli prostih 320.000 ur. Učenjaki so ugotovili, da prostega časa niso izrabili tako, kot bi ga lahko, za kar so bile največ krive navade iz otroštva. Sploh je pametno izkoristiti prosti čas dandanes že prava umetnost, zato so v Zahodni Nemčiji začeli odpirati šole, v katerih poučujejo „izkoriščanje prostega časa“. S tem predmetom se ukvarja „Znanost“, ki jo imenujejo pedagogika prostega časa. Ob tolikšem uvozu bi kazalo k nam uvoziti tudi ta najnovejši „izum“.

KRALJEVSKE ZDRAHE — Izjavi, ki nista kar tako: „Jasno bi moralo biti, da se kralj nikakor ne more in ne sme tajno zaročiti!“ in „Samo kralj odloča, ali se bo, kdaj se bo in s kom se bo zaročil!“ sta prišli iz ust švedskega kralja Karla Gustava XVI., ki se je zapletel v rahlo smešen spor z domačim tiskom. Leta namreč na veliko razpihuje (po kraljevem mnenju) lažno vest, da se bo švedski suveren poročil z kupo Nemko Silvio Sommerlaht. Nihče ne more ubežati — usodi!

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 4. marca 1955)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Narod meče sebi pod noge

(Sklep kranjskega) deželnega zborništva je bil kaj čuden. Poslanci so se precej hudo udarili med seboj. Najbolj neslano je govoril nezogibni Šuklje, ki se je bahal, koliko je storil za kranjsko deželo, zlasti pa je bil ponosen na to, da se mu je uprav zadnji čas posrečilo zblizati in skoro zediniti slovensko liberalno stranko z nemško; z drugimi besedami: bahal se je, da je zopet ustanovil nemčursko stranko na Kranjskem. Žalostno! Preširni mogotec slovenski, ki se redi iz vladnih jasl, se dviga s tem, da svoj lastni narod meče sebi pod noge in hodi po njem. In rojaki ga podpirajo, poveljujejo! Oj časi!

(Vinska letina) na Kranjskem je bila lani mnogo slabša nego predlanskim. Lani se je pridelalo vina samo 58552 hektolitrov; torej polovico manj kot predlanskim.

(Grozna hudobija.) Na pardubiškem kolodvoru so zasačili moža po imenu Ivan

Prohaska, kateri je pri policijskem zaslišanju priznal, da posreduje kupčijo z otroci, ter jih pošilja neki tvrdki, kjer jih z umetno hrano v rasti toliko časa zadržujejo, da ostanejo pritlikovci (Liliputanci), in jih potem po svetu za denar kažejo. Omenjena tvrdka plačuje takim brezdušnim starišem 200 goldinarjev za otroka, in če se otrok vzdrži več kot dve leti, pa še 200 goldinarjev. Mož je povedal, da drži doma še enega otroka, ki je tja namenjen.

(Oglas.) Prodajalnica z vso opravo, ležeča v sredi velike vasi blizu farne cerkve, pripravna za vsako kupčijo, daje pod ugodnimi pogoji, takoj se v najem v Brusnicah.

(Leta) ko je trdila brez gnojivne in pri površnem obdelovanju na brež, so minila in povrnila se ne bodo več.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. marca 1895)

Grozni Jeti je povsod

Skrivnostno bitje se pojavlja po vsem svetu

Leta, ko je tudi stolpce naših časopisov polnilo pisanje o skrivnostnem himalajskem snežnem človeku Jetiju, so minila. V pozabo je šel tudi pralni prašek s tem imenom. Skratka, vse je kazalo, da je Jeti enkrat za vselej pozabljen. Vendar ni tako. Jeti je še kako živ. Takega mnenja so nekateri znanstveniki, ki ne vržejo tako hitro puške v koruzo. Še več, Jeti ni samo živ, ampak postaja svetovni fenomen.

Po pisanju angleškega časopisa Britanskega društva za ohranitev favne se v vprašanju Jetija na veliko ukvarjajo v Sovjetski zvezi. Njihovi raziskovalci iščejo tako imenovane almane, človečnjake, ki živijo menda na Kavkazu. Po analizah ostankov hrane sklepajo raziskovalci, da gre za bitje zelo visoke rasti in tudi drugače telesno mnogo bolj razvito, kot je človek.

Največ vesti o človeku velikanu pa prihaja iz Kanade. Očividci kporočajo o „snežnih ljudeh“ visoke rasti, ki živijo baje ob obalah nekaterih severnih kanadskih jezerih, kjer si iščejo hrano. Menda so jih videli tudi pri plavanju na bližnje otočke na jezerih.

Vesti o Jetiju pa so prišle celo iz Kalifornije ter s samotnih ameriških obal na pacifiški strani.

Tisti, ki jim Jeti noče iz glave, pravijo, da so si vsi opisi tega čudežnega bitja, tako podobnega človeku, močno podobni. Zatorej sklepajo, da gre za živo bitje, ki ga bomo morali prej ali slej priznati in spoznati. Do takrat pa nam ne ostane drugega kot verjeti „očividcem“ in zagnanim raziskovalcem.

Igle proti narkomanom

Zanesljivo zdravilo za uživalce mamil?

V nekem medicinskem centru v Singapuru, kjer že dolgo uporabljajo pri zdravljenju staro kitajsko akupunkturo, so začeli zdraviti tudi narkomane. Sprejemajo predvsem mlade, a težke zasvojenca mamil, katerih zdravje je zelo resno načeto in se jih običajni zavodi niti sprejeti ne upajo. Uporabljajo tako imenovano elektroakupunkturo in zaenkrat beležijo same uspehe.

Doktorja Keng Ngo in Siu Jong Fong sta prve svoje paciente vzela s klinik, kjer so klasični načini zdravljenja odpovedali. Menita, da je treba težkim narkomanom zagotoviti anonimnost, ker je le tako mogoče uspešno zdraviti te težke bolnike, ki čestokrat bolehalo tudi v svojem odnosu do okolice.

Samo zdravljenje poteka takole: igle zabodejo v obe ušesni školjki in za trideset minut dolgo spuste po iglah električni tok devetih voltov napetosti. Ta proces ponavljajo deset do štiriinajst dni. Učinek je skoraj neverjeten. Bolniki se povsem odvadijo jemati mamil, popravi pa se jim tudi poškodovani organizem.

„Zdravili smo predvsem mlade narkomane, ki so uživali mamil po pet ali šest let. Čeprav so bili že težki bolniki, se jim danes to skoraj ne pozna več. Našo kliniko so zapustili povsem ozdravljeni. Morda je delček našega uspeha prav v tem, da zdravimo mlade ljudi.“

Tako pravi doktor Siu Keng Ngo, ki se z akupunkturo ukvarja že več kot deset let in pozna mnoge skrivnosti tega, še ne povsem pojasnjene načina zdravljenja.

KRPANOV
KOTIČEK
KRPANOV
KOTIČEK

Preženimo nadlogo!

Že dobro leto kar naprej tarnamo in svarimo pred hudo nadlogo. To so naše smeti, ki so za vsakim oglom in grmom na tleh, v zraku in vodi. Teh je že toliko, da bi jih sto Krapanov s kobilicami vred ne moglo odnesti.

To je zato, ker lahko vsak dela, kar hoče. Vseposod odmetavamo stare reči, ki bi jih lahko s pridom uporabili. Najlaže je kazati na otroke in solo: oni so dolžni, da zbirajo star papir, stare cunje in železo! Tako početje je podobno tistemu, ko bogatin meče novce v prah in blato pa kliče: „Nate, ljudje, pa pobirajte! Jaz sem dobrotnik.“

Vidite, tako ne gre. Pa tudi to ni prav, ko nekateri postavljajo hiše sredi najlepših njiv. Nihče jim ne brani, akoravno bomo že jutri ali pa čez nekaj let zavoljo tega lačni.

Za vsako sekiro se najde toporišče, pa tudi nadloga se da pregnati. V davnih časih ljudje njivam in travnikom

niso gnojili, zato so imeli lakoto čisto v gosteh. Veliko truda in dopovedovanja je bilo treba, da so se navadili gnojiti. Kaj pa dandanes? Gnoja in gnojil je premalo in ried ljudje in živina je slaba, da je slab gospodar tisti, ki gnoj prodaja od hiše.

Ne smemo biti piskrovezi, da bi popravljali, ko je lonec v črepinjah. Misliti moramo na boljši pridelek na njivah in v tovarnah, pa tudi na zdravo in čisto okolje, da ga do konca ne uničimo. Ni treba biti čarodej, le na prihodnost je treba misliti. Ne smemo čakati, da bodo mrli ljudje in živina ali pa da se pridelek posuši, sicer si bomo kaj kmalu voščili zadnje dobro jutro na tem svetu.

Mogoče boste dejali: „Kmet je kmet, saj nima pameti, kot jo imamo mi!“ Tudi Kristofu Kolumbu so se smejali, pa mu vendar še danes pojmemo hvalo, da je odkril Ameriko.

MARTIN KRPAN

Hudič de sveta olja

Posli zelo svete tovrščine in koro

Včasih človek res ne mu bi se bolj čudil: sploh goljufov ali neumnost. Gotovo je le eno: brez tega tudi prvega ne bi bilo. S pogledimo primer, ki se pred tedni nasmejala Belgija, Francija, čeprav tudi obrazov ni manjkalo.

Na tržišču se je namreč vilo novo čudežno zdravilo naj bi nadvse uspešno številne male tegobe človeka, od prenehanja bolečin do prenehanja jeter. To zdravilo je neke ime „Pianto“, stvarniki pa so bili slepi se je izkazalo šele kasneje, so si naredili prav tako ime „Bratovščina zela src“. O svetosti njihovih gre premisljati, saj so zadnje hoteli pomagati toda za to pomoč so lepe vsote denarja. Tu pa tost že močno spoma.

Roger Melchior, član ne zelo svetih src, ki časno ukvarjala tudi

Zdravilo je šlo kar kupuje? In morda bi krožilo po nekaterih in drogerijah, ko bi tovrščina ne zvalila nekega mladega dekleta pogrešanega dekleta vse sile, da dobe hčer pri tem jim je prislo nico našli pri bratih srca, se je vsa stvar Dekle je povedalo nimivega o „tehnologija zdravila. Že povzročila, da tako lahko pripravi vsakdo brez velikih stroškov, palni kadi, če želi. Bratje so pozabili svetost in boga, ki je v vseh ubežnega dekleta v njihovih kemičnih ter lepo in skesano sar tako ni bilo mogoče ti.

Sledila je kazen, zočaranje kupcev olja...

*

*

2

2. Vrgla je v drzno kot nos karavaj objel Paradižnik svoj „Mislim, da sva tam vedla prvi drzni zakol Paradižniku se je oškropil srednjeveški rčetom. V ročaju telo po kosteh naš

POTA IN STRANPOTA

Dežurni poročajo

IZGINILO Z MOPEDA – 24. februarja je neznan tat ukradel Jožetu Kupleniku iz Smarjeških Toplic vetrobransko steklo z mopeda. Lastnik je oškodovan za 300 din.

PRI TOČILNI MIZI OB DENARNICO – Alojz Fišer z Lovrenca na Pohorju se je 24. februarja zvečer kolesom proti Rojam in padal po cesti, dokler ni obležal. Tako je ovrnil promet. Prijavljen je sodniku za prekrške.

VINJEN OBLEŽAL – 26. februarja so šentjernejski miličniki pridržali do iztreznitve Borisa Brajdiča iz Mihovca. Ta se je vinjen vozil s kolesom proti Rojam in padal po cesti, dokler ni obležal. Tako je ovrnil promet. Prijavljen je sodniku za prekrške.

DENAR V AVTU – 1. marca dopoldne je bilo iz avta, parkiranega na Ljubljanski cesti v Novem mestu, ukradeno na škodo Marjete Potočar 12.600 din in 2 osebni izkaznici. To je imela lastnica v torbici na zadnjem sedalu.

BIL JE VEŠČ – V noči na 1. marec je bilo vloženo v osebni avto Džorja Tupanovića v Črnomlju. Avto je stal pred blokom Pod smreko 8. Vlomilec je odnesel obe luči, vplinjač, razdelilno kapo in več drugih delov. Naredil je precej škode.

IZTREZNIL SE JE ZA KRKO – 1. marca ponoči so pri Čatežu zalotili 31-letnega Ludvika Kuharja z Vinjega vrha pri Brezicah, ki je vinjen vozil motorno kolo. Miličniki so mu prepovedali nadaljevanje vožnje in mu odvzeli dovoljenje, vendar je Kuhar znova sedel na vozilo. Zalotili so ga vdrugič in ga pridržali do iztreznitve.

VINJEN DELAL NERED – 1. marca zvečer so novomeški miličniki odpravili na iztreznitev Milosava Trifunovića iz Novega mesta, ker je v hotelu Kandija opit delal nered in se pretepal.

Novinarji Dolenjskega lista so bili pred kratkim v Hinjah in v članku zapisali, da so „priluhnili besedam vseh, ki so obiskali naše „uredništvo v gosteh“ in izluščili podobo tega kraja in Suhe krajine“. Prepričljivo so nam prikazali, da lahko industrijski obrat, boljše prometne zveze in boljše zdravstvena služba osvetli sedanjo temno sliko te krajevne skupnosti. Prizadevajo pa smo tudi brali soglasne izjave kmetov, da kmetije propadajo in da je eden izmed vzrokov divjad, ker dela na posevkih veliko škodo, dobijo pa smešno nizke odškodnine.

Kot pravnik in lovca so me še posebno zanimala te izjave in sem se vprašal, ali dajejo naši pravni predpisi kmetu zadostno pravno varstvo, t. j., ali dobi oškodovani kmet, če že ni moči škode po divjadi preprečiti, vsaj pravično odškodnino in tudi, ali kmet pozna pravno pot, in če, ali se je tudi poslužuje.

Lovska škoda

Temeljni predpis je sedaj še v zveznem zakonu o lovstvu, ki ga dopolnjuje republiški zakon o lovstvu. Člen 37 določa „Za škodo, ki jo napravijo zaščitena divjad in določene vrste nezaščitene divjadi, je odgovorna organizacija, ki gospodari z loviščem, na katerem ta divjad stalno živi; pogoj pa je, da je oškodovanec ukinil vse, kar je bilo po zakonu glede na vrsto divjadi in druge okoliščine dolžan ukreniti, da bi škodo preprečil“. To pomeni, da mora povrniti škodo lovski družini ali druga lovski organizacija ali pa gospodarska organizacija, ki gospodari z loviščem, v katerem je povzročila divjad škodo. Toda te organizacije odškodninsko odgovarjajo samo za škodo, ki jo povzroči zaščitena divjad, npr. zajec, srnjad, jelenjad, medved v zaščitnem območju, ali določena vrsta nezaščitene divja-

Prevladujejo poneverbe

Lani je bilo v občinah Brežice, Krško in Sevnica 110 primerov gospodarskega kriminala

V Posavju gospodarski kriminal v preteklem letu ni doživel posebnih sprememb, če ga primerjamo s prejšnjimi leti. Organi UJV iz Celja in miličniki so v brežiški občini raziskali 74 takih primerov, v krški občini jih je bilo 21 in na območju občine Sevnica 15 primerov.

Največ je še vedno poneverb in ponarejanja listin; nekateri zlorabljajo položaj iz koristiljublja, nekateri skušajo utajiti davke, spet drugi se gredo nedovoljeno trgovino, nekaj primerov pa je bilo tudi nevestnega gospodarskega poslovanja.

Med hujše primere prilaščanja družbenih sredstev v teh posavskih občinah spada grabež pri podjetju Agraria v Brezicah, veliko dela pa so imeli v raziskavo grabeža in jemanja podkupnine pri brežiški delavski univerzi. S podkupninami so se ukvarjali nekateri pri Obrtnem podjetju v Dobovi, skupina 13 železničarjev pa je v Dobovi kradla razne avtomobilske dele.

Kot so povedali na UJV v Celju, so več primerov davčnih utaj odstopili komisijam za družbeni nadzor v posameznih občinah. Kaj so tam ukrenili, še ni znano.

S kontrolo cestnega prometa zalotijo miličniki dosti kršiteljev. Marsikateri vozi brez dovoljenja, naletijo na ukradena vozila, prene-kateri avto kamion pa ima tehnične pomanjkljivosti. Posnetek je bil narejen pretekli teden v Krškem. Izrečenih je bilo precej mandatnih kazni. (Foto: Ria Bačer)

Z nožem zabodel lastnega otroka

Da alkohol poživini človeka, kaže primer Antona Štrusa iz Zagorice pri Trebnjem, ki je zaradi poskusa uboja 11-letne hčerke odgovarjal pred novomeškim okrožnim sodiščem

V smrtnem strahu je 11-letna Tončka 14. septembra lani zvečer zavpila: „Ate me je zabodel!“ potem pa je otrok z nožem v hrbtu pobegnil k sosedom. Spet primer hude družinske tragedije zaradi alkoholizma, ki se je razgrnila pred novomeškim okrožnim sodiščem, ko je nedavno tega obravnavalo Štrusov primer.

Obtoženec, 45-letni mizar iz Zagorice pri Trebnjem, oče treh otrok, od katerih sta dva še mladoletna, je kroničen alkoholik. Opit je nevaren, divjaški, grozi, tepe. Ne boji se ga samo družina, temveč vsa vas.

Povsem poživinil pa se je 14. septembra lani. Ta dan so obtoženčeva žena, hčerka in tašča na njivi pobirale krompir. Med delom je prišel na njivo. Ne pomagat, ampak groziti. Ženi in materi je tako grozil, da so delo pustile in se skrile v gozd. Proti večeru si žena in otrok nista upala domov. Hiša je bila tudi zaklenjena. Zatekli sta se k sosedu Verbičevu, vendar je za njima prišel oče, ki pa tega imena ne zasluzi. Hotel ju je prisiliti, da gresta domov, in mahal je z lovskim nožem.

Žena je vsa v strahu zbežala v sobo in tiščala vrata, za njo je hotela skočiti še 11-letna Tončka. Toda nesrečna mati je tiščala vrata, misleč, da po njih tolče razjarjeni mož. Tako je Anton Štrus pri vratih dobil v

roke hčer, jo zabodel z nožem v hrbet in ji povzročil 3 cm glo-

boko rano. Dekletce se je pri-vleklo še do sosed Matije Pan-

Kazen je, a človeka ni

Franc Vimpolšek iz Bukoška spoznan za krivega prometne nesreče s smrtnim izidom

34-letni Franc Vimpolšek iz Bukoška pri Brezicah, poklicni sofer, je bil pred okrožnim sodiščem v Novem mestu obsojen na 7 mesecev zapora, vendar sodba še ni pravomočna.

9. junija 1973 je obtoženec vozil tovornjak TAM po cesti II. reda med Čatežem in Brezicami. Vozil je z zasenčenimi lučmi, dokaj blizu desnega roba ceste in spregledal Ivana Ocvirka, ki je šel peš ob robu ceste in vodil ob sebi kolo. Tovornjak je Ocvirka zadel, ga odbil na njivo in ga tako zmečkal, da je bil takoj mrtev.

Da se je to zgodilo, ima sodišče za dokazano, in da je Vimpolšek zadel z vozilom pešca, pripisuje premajhni previdnosti. Obtoženec je sicer pred senatom, ki mu je predsedoval Janez Smolej, navajal v zagovor, da je bil zaslepljen zaradi luči naproti prihajajočega vozila, toda priča Godlerjeva ni videla ne slišala

kakega drugega vozila ob tragičnem dogodku.

Voznik Vimpolšek je bil pri vožnji malomaren, kriv je nesreče, vendar so kot olajševalno okoliščino upoštevali to, da je ponesrečenec delno sam pripomogel k nesreči in pa da ima Vimpolšek na skrbi 4-člansko družino in bolešno ženo. Obtežilo zanj pa je, da je bil že dvakrat kaznovan.

Kar naprej požari

Ob močnem vetru je kurjenje nevarno

Konec prejšnjega tedna, ko je močno pihalo in so ob lepem vremenu ljudje na več krajih čistili travnike in grmičje, potem pa zažigali, je prišlo do požarov. Veliko je bilo strahu in požrtvovalnega gašenja, s čimer so preprečili, da ni nastala večja škoda.

Začelo se je 28. februarja popoldne, ko je Alojz Kokol z Gor. Suhorja čistil pašnik in zažgal travo. Ogenj se je razširil in zajel nad 2 hektarja pašnikov. Pogasili so metliški gasilci in občani, nevarno pa je bilo, da bi požar prišel do gozda.

Ta dan zvečer je gorelo tudi v gozdu nad Semiško cesto v Črnomlju. Domačinka Katarina Butala je čistila grmovje, ob robu gozda zažgala odpadke in oženj potepala, preden je šla domov. Najbrž pa je veter še tlečo žerjavico razpihal, tako da je začel goreti gozd. Na pomoč so prihiteli črnomljski gasilci in preprečili večjo škodo.

1. marca dopoldne so delavci novomeškega Vodovoda zakurili pri črpališču nad Družinsko vasjo, oženj pa je zajel vso planoto. Vodovodariji so sami gasili, vseeno pa je pogorelo okrog 2 hektarja suhe trave. Ta dan sta bila dva požara še v romskem naselju Zabajak. Pogorelo je pol hektarja suhega grmičja, razen tega pa lesena baraka.

2. marca je začela goreti trava blizu Zadrage pri Sentrupetu. Oženj se je naglo širil, domačini, ki so delali v vinogradu, pa so začeli vneto gasiti, vseeno pa je plamen zajel zidnico, krito s slamo, in naredil precej škode. Tega dne popoldne je veter raznesel oženj tudi na Ljubno, ko je Angela Jazbec čistila travo na svoji parceli in odpadke zažgala. Pogorelo je 1 hektar pašnika.

ZAPELJAL PRED AVTO

26. februarja je voznik osebnega avta Berislav Gmas iz Sevnice vozil skozi Log, s stranske ceste pa je preden zapeljal kolesar 65-letni Anton Sircelj iz Loga. Avtomobilist ga je zadel, pri čemer pa se je kolesar tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v celjsko bolnišnico.

durja, od tam pa so jo prepeljali v bolnišnico. In punčka še ni zdrava. Da so vsi pri hiši živčno razrvani, se razume samo po sebi.

Na razpravi, ki ji je predsedoval Janez Kramarič, obtoženec ni priznal tega, da je namenoma zabodel otroka. „Imel sem v rokah kruh in nož, bal sem se, da me ne bi žena. Zgodilo se je slučajno, po nesreči...“ Take je stresal, seveda pa mu nihče ni verjel.

Obtoženca je pregledal tudi psihiater in ugotovil, da je tako hud alkoholik, da je zaradi tega že duševno prizadet. Tudi to zverinsko dejanje je storil v bistveno zmanjšanem prištevnem stanju. Po psihiatrovem mnenju za Štrusa tudi ne pride več v poštev zdravljenje proti alkoholizmu, je menda prepozno! Sodišče je to mnenje upoštevalo pri odmeri kazni, ki se glasi: 1 leto in 7 mesecev strogega zapora. Sodba še ni pravomočna. Kaj bo pa potem, ko bo Štrus prišel domov? Bodo morali spet čakati na vboj z nožem, da se ga bodo rešili vsaj za nekaj časa? Vsekakor bo potrebna pomoč socialne službe.

KRONIKA NESREČ

CRNOMELJ: ZADETA NA PLOČNIKU – 28. februarja je Jože Zalec z Brega pri Vinici na Kolo-dvorski cesti v Črnomlju podrl 46-letno domačinko Kristino Male-rič, ki je šla po pločniku. Poškodovano so odpeljali v bolnišnico.

IRČA VAS: ZAPELJAL PRED AVTO – 2. marca dopoldne je Egi-dij Jarc iz Soteske v Irči vasi pri hiši št. 21 z osebnim avtom podrl 46-letnega Franca Jakliča z Broda, ki je pred avto zapeljal s kolesom s pomožnim motorjem z neprednostne ceste. Kolesarja so odpeljali v bolnišnico.

DOL. KOT: KAR S CESTE – Antonija Longar iz Stranske vasi pri Žužemberku je 2. marca vozila proti Dvoru, med potjo pa na ravni cesti zapeljala v levo in zadel v avto Stane-ta Gorinška iz Žužemberka, ki je stal zunaj cestišča. Škode je za 8.000 din.

NOVO MESTO: VINJEN ČEZ MOST – 2. marca zvečer se je 24-letni Franc Pintar iz Novega mesta z avtom čelno zaletel na novo-meškem mostu v osebni avtomobil Muharema Šubišića, prav tako Novomeščana. Ugotovljeno je bilo, da je Pintar vozil vinjen.

METLIKA: NI SE PREPRICALA – 25. februarja popoldne je Metličanka Marija Bošnjak zapeljala z osebnim avtom iz Gubčeve ulice na prednostno Karlovo cesto, tedaj pa je mimo pripeljal z avtom Novomeščan Peter Starešinič, zato sta trčila. Starešiničev avto je nato odbilo še v levo, da je zadel tudi v to-vornjak, ki je stal ob cesti. Pri tem je bilo za 9.000 din škode.

BRŠLIN: SPREGLEDAL KOLE-SARIJA – 26. februarja popoldne je Jože Vesel z Broda zapeljal s parkir-nega prostora v Bršlinu in zavlil proti mestu, pri tem pa je spregledal, da se mimo pelje na kolesu s pomož-nim motorjem 64-letni Miha Kovač iz Novega mesta. Avto je Kovača

Storilci odkriti

V Posavju manj smrtnih nesreč in težjih kaznivih dejanj

Občine Brežice, Krško in Sevnica sodijo pod UJV v Celju, kjer so zbrani izbrani podatki o varnosti občanov v preteklem letu. O tem smo se pogovarjali z Matkom Kosijem, šefom urada načelnika pri UJV Celje.

– Koliko kaznivih dejanj se je zgodilo v letu 1974 v teh treh občinah in koliko je ostalo neraziskanih?

– Na območju občin Brežice, Krško in Sevnica smo imeli opravka z 965 kaznivimi dejanji, od tega 438 v Brezicah, 318 v Krškem in 209 v Sevnici. Gre za nekaj več takih primerov, kot je bilo v letu 1973, vendar pa je ostalo malo neraziskanih. Neraziskanih je ostalo v vseh treh občinah 221 kaznivih dejanj; od tega je veliko primerov tatvin, ki se zgodijo na mednarodnih tiso-kih med Zidanim mostom in do-grebom. Ker se vlak ustavlja v Dobovi, oškodovanci tam poš-ljejo prijavo. Poudariti pa moram, da so vsa teža kaznivih dejanj raziskana in da so bili miličniki tem delu Posavja zelo aktivni. Njihovo poprečno neraziskano-dejanj s področja kriminala so-dosti ugodnejše od slovenskega.

– Kakšno je bilo stanje v cestnem prometu? Je zabil val promet več smrtnih žrtev in težjih nesreč?

– Ugotavljamo, da smo imeli na celotnem območju UJV, pa-tako v treh omenjenih občinah, manj smrtnih žrtev in manj jih prometnih nesreč. Za pre-tem, da je bilo leta 1973 v po-savskem območju 41 smrtnih žrtev, v preteklem letu pa samo 21.

– Torej se je varnost občanov izboljšala. Po čigavi zaslugi?

– Veliko vlogo imajo pri pre-ventivnih akcijah, ki se jih iz-vede največ v zimskem obdobju, ko je pogostejše letovanje, in pa se delovanje z občanmi, ki nam po-magajo pri odkrivanju kaznivih dejanj in tudi v drugih aktivno-stih. Največjo in množično pomoč smo dobili, ko smo iskali iz-lega Boštjančka; ta primer pa bi bil tudi za nas tako rekoč naj-več oreh leta 1974 v tem delu po-savja. Da je varnost občanov uspešna, da je varnost občanov uspešna, more tudi obveščanje javnosti preko časopisov. Ravno Dolenjski skemu listu se lepo zahvaljujem za dobro sodelovanje.

zbil, pri tem pa se je kolesar po-doval in je moral z zlomljeno nogo v bolnišnico.

CRNOMELJ: MAČKA JE BILA KRIVA – 69-letni Anton Mačkar je 25. februarja dopoldne peljal s kolesom po prosti cesti, na Ločici cesti pa pred kolo prišla mačka. Kolesar je pri tem izgubil ravnotežje in po-ter se tako poškodoval, da so ga odpeljali v bolnišnico.

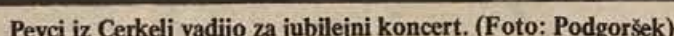
VAVTA VAS: PRIPELJAL V LEVI – 27. februarja zvečer je Anton Semprimožnik iz Strane-melj pod Smarno goro vozil avto, ki je bil registriran v Vavti vasi pri Dol. Toplice-Novem mestu. V Vavti vasi je po levi pripeljal naproti pe-dist Silvo Pirh iz Dol. Strane-melj, pri čemer je prišlo do trčenja v prednji del avtomobila. Pri tem je mopedist laže poškodoval, ugotovili pa so, da je vozil brez niškega dovoljenja.

GORELO JE V PRESLADOLU

28. februarja popoldne se je v robu gozda igral otrok in kuril vo-vo, veter pa je oženj zanesel na do-vnjak in bližnji gozd. Gasilci so Brestanice in tamkajšnje električ-nike prihiteli na pomoč občanov, ki so preprečili še hujšo škodo. Vseeno je pogorelo okrog hektar površine, škoda je velika.

PREHITRO V OVINEK

3. marca popoldne je Jože Kovač iz Smolenje vasi vozil z avtom proti Metliki, pri jedrinišču pa je v ovinku vrglo s ceste. Podirje je ni smernik, zadel živo mogočo ustavil v jarku. Pri trčenju se je škodoval potnik Karel Kovač, katerega so potem odpeljali v bolnišnico, gmojne škode pa je za 8.000 din.

Zrasli bodo industrijski obrati, telovadnica, zdravstveni dom, stanovanjski bloki - Denar tudi za obnovo sadovniakov in vinogradov

St. 10 (1337) ★ - 6. march

ZK v Jutranjki - številnejša

Minuli četrtek so sprejeli v ZK še 12 novih članov, v kolektivu je sedaj že 66 članov. Odločna beseda o uresničevanju vsebine ustave

Sevniška Jutranjka je bila omenjena v gradivu za decembrsko sejo centralnega komiteja ZK zaradi pomanjkljivosti v samoupravnosti po novi ustavi. Na konferenci komunistov iz vse tovarne minuli četrtek, ki so se je udeležili tudi sekretar medobčinskega sveta ZK za Posavje Miro Kambič in sekretarji občinskih komitejev ZK, kjer ima Jutranjka svoje TOZD, so kritično spregovorili o dosedanjem delu.

Komunisti Jutranjke so na ravni delovne organizacije približno 8 mesecev povezani v svet komunistov, vendar so v tem razmeroma kratkem obdobju obravnavali številna pomanjkljivosti samoupravnih organizacij, ki jih ugotavljajo občinska komitaja in organi CK ZKS (članom je bila razdeljena tudi kritična ocena Franca Salija, člana izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS), je več, od česar so število. Gre za neustreznost ustave TOZD Motiv, ki vključuje tudi režijska delovna mesta. Delitev premoženja je opravljena le po virih TOZD. Mehanizem ugotavljanja in

delitve dohodka postavlja delavce v posreden odnos, saj sta ugotavljanje in delitev dohodka opravljena šele na ravni celotne organizacije, ne pa v TOZD. Ravno tako ni ustavno urejeno združevanje dela. Pomanjkljivosti so v opredelitvah kolektivnih in poslovnih organov, nekatere pravice delavcev v TOZD so nepravilno prenesene na centralni delavski svet. Od ugotovljenih nepravilnosti je urejeno le vprašanje položaja delavcev na domu, reševanje drugih vprašanj pa povezujejo s pripravo študije, ki jo izdeluje republiški Zavod za produktivnost dela.

V praksi so v Sevnici sklicevali zbor delovnih ljudi vseh TOZD in skupnih služb skupaj; v zadnjem času je bila taka navada tudi pri sklicevanju delavskih svetov. Sekretar sveta komunistov v Jutranjki Ante Glavan je v referatu ocenil tudi delovanje delegatskega sistema, ki so ga še premalo naslonili na delavce, kar določa politiko, poslovanje in drugo. Ravno tako niso zadovoljni z delom delavske kontrole. Za nadaljnjo nalogo so sprejeli tudi analizo samoupravnih aktov, predvsem pa, da se sprejmejo tisti, ki še manjkajo. V razpravi je bilo slišati zagotovila nekaterih predstavnikov skupnih služb o pripravljenosti za odpravo pomanjkljivosti v najbližji prihodnosti. V akcijo je treba vključiti tako sindikalno organizacijo kot tudi Zvezo socialistične mladine.

Vrsta razpravljalcev je obravnavala integracijska prizadevanja konfekcijske industrije. Jutranjka je do

sej videla več prednosti v povezovanjih z Muro in Lisco, kot pa s povezovanjem na Dolenjskem. Pripravljajo študije. Stvari bi bilo mogoče izpeljati do konca leta.

A. ŽELEZNIK

Zveza s svetom

Z Razborja vodi v Sevnico pot, dolga okrog 15 km. Marsikateri kmet je izgubil tudi po ves dan, če je moral po opravkih, zato so v teh krajih pod Lisco že lep čas želeli dobiti telefonsko zvezo.

Želja se jim je slednjič uresničila predzadnjo sredo. Telefon imajo poslej v trgovini na Razborju, drugi pa je pri Pompetu na Križu. Da se danes lahko pogovarjajo ob nujnih stvareh z dolino po žici, so morali kar krepko pljunuti v dlani. Poslovodja v Merxovi samopostrežbi v Sevnici Jože Imperl zato nima prav nič rad, če ga imenujejo vodjo akcije, češ da so delali vsi. Teh pa je bilo iz več kot 120 hiš.

Akcijo so pričeli že lani. Od Krakovega proti vasi je bilo treba postaviti povsem novo traso, vse do Kopitarne pa je bilo treba obesiti na drogove še dodatne žice.

Predračun je znašal 90 tisočakov. Ker pa smo večino del opravili sami, bo obračun pokazal mnogo manjšo številko. Prispevke vaščanov smo razdelili na tri kategorije: 1.500, 1.000 do 500 dinarjev, bodisi v denarju, materialu ali delu. Vaščani so kopali jame, prispevali drogeve, zakopavali sidra in sodelovali tudi pri zaključnih delih. Jože pohvalno govori o sovaščanih. Ob nekaterih akcijah se jih je nabralo celo preveč.

Ob vsaki dolgotrajnejši suši presahnejo kapnice in drugi pičli viri vode v Suhi krajini. Ljudje si v takem pomagajo s prevažanjem vode v posodi, ki je pač na voljo. 26. februarja se je pri hidrantu na Brezi nabrala lepa vrsta vpreg in traktorjev. Prisotni niso pohvalno govorili o prevažanju vode, ki ga opravlja trebanjsko Komunalno podjetje. (Foto: Železnik)

Sindikati: premalo o gospodarjenju

Občni zbori osnovnih organizacij: zaželeno več samokritike

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na seji 24. februarja obravnavalo potek občnih zborov sindikalnih organizacij, o čemer nameravajo pripraviti še posebno oceno. Splošna ocena se vseeno že lahko glasi: veliko bolje kot prejšnja leta!

Vendar meni sekretar občinskega sindikalnega sveta Jože Klemenčič, da je bilo premalo rečenega o stanju gospodarjenja v delovnih organizacijah, kako daleč so z uresničevanjem ustave. Še bolj samokritični bi lahko bili do dela svojih osnovnih sindikalnih organizacij. „Spet je bilo slišati precej kritike na račun zastoja v stanovanjski gradnji v občini. V trebanjskem Komunalnem podjetju in Kmetijski zadrugi, Novolesu in tudi drugod so delavci izražali željo, da bi bila družbena prehrana bolj urejena.

V komunalnem podjetju so kritično govorili o delu delavske kontrole, češ da je premalo učinkovita. Pri delavski univerzi pripravljamo poseben seminar za člane teh kontrol. Veliko je bilo govora tudi o delavski rekreaciji. Marsikje izražajo željo, da bi komisija za delavske športne igre tesneje sodelovala s komisijami po sindikalnih organizacijah. Za vnaprej si obetamo napredek pri letovanju delavcev. Z Arena-turistom v Pulju se dogovarjamo glede zakup zemljišča, ki bi ga uporabljali tudi „šola v naravi“. Prizadevali si bomo, da bomo tam lahko že letos postavili prve prikolice in šotore.“

Nekatere manjše sindikalne organizacije nimajo zavidljivih možnosti za delo. Ponekod ne premorejo niti pisalnega stroja.

Tam tudi predvidene sindikalne skupine ne bodo imele lahkega dela. Tudi taka razprava kot tista o stanovanjski graditvi je pokazala zanimanje delavcev tudi tam, kjer prvotno stanovanjske skupnosti niso prikazali potrebe niti za eno stanovanje, kar samo po sebi sili k domnevi, da so odločali posamezniki. Večjo vlogo temeljnih organizacij združenega dela pri združevanju denarja za stanovanjsko gradnjo v občini za tista podjetja, ki imajo sedež zunaj občine, je pravzaprav terjala že občinska konferenca ZK.

A. ŽELEZNIK

Dragocena voda

Suha Krajina: kapnice so presahnile

Neveščeno je, če manjka vode gospodinjstvom pri kuhi, še bolj neprijetno je, če je ni za živino v hlevu, kjer so potrebne še večje količine. Ves del Suhe Krajine v trebanjski občini se v glavnem naslanja na pičle vire vode, zato ob suši, kakšna je zadnje mesce, seveda ni lahko.

Lojze Mežan, predsednik vodovodnega gradbenega odbora, ki naj bi slednjič rešil Dobriško dolino pred pomanjkanjem vode, je do 20. februarja moral napeljati za svojo kmetijo že šest cistern vode. „Vsakič je komunalno podjetje pripeljalo 5.000 litrov vode. Ena vožnja do Knežje vasi velja 230 dinarjev. Vseeno, kot slišimo od delavcev podjetja, tega dela niso veseli, saj jim menda prinaša izgubo. Zadolvoljen sem z njihovo pripravljenostjo, meni so vodo vedno pripeljali, kadar sem jih poklical. Sedaj imam posode že skoraj prazne, poslej, če ne bo padavina, bom moral vodo spet sam voziti. Težko že čakamo začetka del na našem vodovodu. Pravijo, da bo grozupeljsko podjetje pričelo z deli v tem mesecu. Te dni bo tudi narejen razdelilnik prispevkov občanov.“

Neveščnosti v preskrbi z vodo bodo ob tej veliki akciji ljudi prav gotovo samo še bolj združile.

A. Z.

DOBRO OBISKANI GOSPODINJSKI TEČAJI

Desetdnevni gospodinjski tečaji, ki jih je pripravila trebanjska kmetijska zadruga, so povsod izredno dobro obiskani. Minuli petek je bil končan tečaj v Dobriču, ki se ga je udeležilo 22 deklet in žena. V Velikem Gabru so tečaj pričeli v ponedeljek, prijavljenih jih je bilo kar 36. Na Trebelnem in v Šentrupertu je ravno tako obiskovalo tečaj po 25 žensk. Zaradi velikega zanimanja so bili povsod na tesnem s prostorom.

TREBANJSKE IVERI

KONEC SEZONE? – Minulo soboto so se člani smučarskega kluba še zadnjič odpravili smučati, tokrat na Sorško planino. To zimo so sli trikrat za snegom v druge kraje. Toda zaradi pomanjkanja treninga se to zimo niso udeleževali tekmovalni.

MIRENSKI NOGOMETŠKI VA-BIJO – Nogometni klub pri mirenskem Partizanu išče nove igralce. Nove privržence žoge pričakujejo v klubskih prostorih vsak torek in petek od 16. ure dalje.

NIKJER GOSTILNE – Kadar govorijo o zaostalosti Trebeljanskega, ljudje ponavadi omenjajo tudi dejstvo, da vseh 25 vasi na območju krajevnih skupnosti Trebelno ne premore niti enega gostinskega lokala.

MALA SOLA V BARAKI – V minulem tednu se je v Trebnjem pričela letošnja mala šola. V obch

majhnih razredih v baraki delavske univerze za garažami se stiska 50 malčkov.

SKUPEN DOM – Vse kaže, da bodo v Trebnjem gasilci le prišli do novega doma. Pripravlja se odkup zemlje in lokacijska dokumentacija za dom, ki naj bi stal blizu meje Trebnjega in Pristave. Porajajo se zamisli, da bi s to gradnjo reševali vprašanje prostora za razne namene, od političnih organizacij do prostora za službe samoupravnih interesnih skupnosti. Združevanje denarja bi vsekakor približalo začetek gradnje.

KDO ZA KRAJEVNE SKUPNOSTI – Na občinski upravi sploh ni človeka, ki bi skrbel za spremljanje dejavnosti krajevnih skupnosti. Za to bi bil primeren gradbeni tehnik, ki bi imel to delo sprva le polovičen delovni čas. Sedaj roma pošta v glavnem v predal.

120 PLESALCEV

Na tradicionalnem plesnem venčku se je tokrat pomerilo 9 parov. Boj za prvo mesto je bil hud. V klasičnih in latinskoameriških plesih sta imela para Milena Kranjc – Damjan Kriznik ter Staša Gerjevič – Boris Mirt enako število točk. Po drugem plesu je zmaga pripadla paru Gerjevič-Mirt.

KRMELJ: SKUPNA DRUŽBENA PREHRANA

Pred nedavnim so se na pobudo krajevnih skupnosti sestali v Krmelju predstavniki občinske skupščine, sevniskega trgovskega in gostinskega podjetja ter Kmetijske zadruge. Domačini so jih seznanili s potrebo po obratu za družbeno prehrano, kjer bi se že sedaj lahko pripravljalo po 500 obrokov na dan. Gostinsko podjetje naj bi v nekaj mesecih pripravilo idejni projekt za tak obrat. Kmetijski kombinat je pripravljeno odstopiti prostore trgovine za novo pošto centralo.

Minulo nedeljo je prosvetno društvo „Anton Umek-Okiški“ v Boštanju uspešno uprizorilo pred nabito dvorano Jurčičevega Domna. Vstopnice so razprodali že med tednom. Pobudnik za ustanovitev prosvetnega društva po mnogoletnem mrtvilu je bil Rok Salamon. Celotni igralski ansambel šteje 20 članov. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI PABERKI

NITI KAVE – Odkar je v veljavi odlok o prepovedi točenja alkohola, vendar se zanesa na to, da ga bo od sedme ure ni mogoče dobiti niti kave, ker tudi bife odpirajo kasneje.

LOKA: VRSTA NA KRUH – Tudi po dve uri je treba čakati na kruh. Kdor se zanesa na to, da ga bo kupil kasneje, je v nevarnosti, da ostane brez njega. Nekateri pridejo domov prej, če gredo po kruh v Sevnico.

POTREBOVALI BI REŠILNI AVTO – V krmeljski dolini imajo tamne enega zdravniškega splošnega delom zelo zadovoljni. Čeprav je zdravstveni postaji nimajo rešilnega avtomobila. Zaenkrat so telefonske zveze s Sevnico izredno slabe, pa tudi razdalja je precejšnja. Možnost polkrobnega v industriji je tudi precejšnja. Ob neki hudi nesreči je rešilni

avto prispel na kraj nezgode šele po dveh urah.

BIFE MANJ – Minulo soboto je stopila v veljavo začasna prepoved o obratovanju bifeja Olge Colner iz Dol. Boštanja. Poglavitne pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil sanitarni inšpektor, so razni objekti ob gostilni.

ČEZ PROGO PO DOMAČE – Velik del ograje ob železniški progi v Sevnici je močno načel zob časa, marsikje pa sploh ni mogoče govoriti o ograji. Podhod v Šmarju je ravno tako v žalostnem stanju, saj ne premore niti razsvetljave.

NEVSEČNOSTI Z ELEKTRIKO – Odkar se je ponesrečil rajonski električar v Krmelju, v tem predelu občine nimajo na voljo drugega strokovnjaka. Na Kalu tožijo, da je električna napetost tako slaba, da nekateri gospodinjski stroji sploh več ne delajo.

SODNIKI ZDRUŽENEGA DELA

Minuli petek so vsi trije zbori občinske skupščine na ločenih sejah potrdili imenovanje sodnikov posavskega sodišča, združenega s sedežem v Brezicah. Za sevnisko občino so imenovani: Jože Bogovič, Elka Grilc, Jože Jeke, Zvone Kranjc, Milan Levstek, Drago Lubšina in Tone Markelj.

NAJVEČ ŠOLARJEV V IZMENSKEM POUKU

Sevniška občina po številu učencev, ki morajo obiskovati osemletko v izmenah, presega preostali dve posavski občini. V breziški in krški občini obiskuje lahko pouk v eni izmeni kar 3.736 učencev, v sevniki občini pa le 317. V izmenskem pouku je v Posavju 4.800 otrok, od tega v sevniki občini kar 2.170! Te nezavidljive številke nazorno kažejo potrebo po gradnji novih šolskih prostorov.

Z vsem seznanjeni

Igor Slak, vodja vzdrževanja v Novolesovi tovarni akrila v Trebnjem, je šele pred nedavnim postal sekretar aktiva komunistov-neposrednih proizvajalcev. Ob zavzetosti, ki jo je čutil pri občinskem vodstvu ZK, predvsem pa tudi CK ZKS, saj so za sekretarje aktivov pripravili celo poseben seminar, se Igor ne boji, da bi delo aktiva ne zaživel, kot je treba.

„Prva seja našega sedemčlanskega sekretariata je bila polnoštevna. Razdelili smo si nekatere naloge. Delal sem že v vrsti forumov, vendar take udeležbe še nisem nikjer videl. Udeležba na samem aktivu je bila slabša, vendar domnevamo, da niso še povsod pregledali članstva, za kar smo zadolžili osnovne organizacije,“ govori o prvih izkušnjah novi sekretar.

Med nalogami, ki bodo najprej na dnevnem redu, je obveščanje delavcev. „Analizo nam bodo naredili sindikati, stanje bomo ocenjevali na prihodnjem sestanku aktiva. Na splošno smo delovni program aktiva sestavili tako, da bodo člani vedno seznanjeni z vprašanji gospodarskega in družbenega razvoja občine. Seznanjeni moramo biti z dejavnostjo občinske skupščine, interesnih skupnosti in delovnih organizacij, kjer delajo naši člani. Zavzemanje stališč pred sejmami občinskih konferenc je stalna naloga. Vabljen sem na sejo komiteja občinske konference ZK. Predvsem se ne smemo zanašati zgolj na program, temveč moramo biti dejavni ob vsem, kar se dogaja v družbi. Udeležil sem se občinske politične šole. Tam smo bili v glavnem mladi, vrsta vprašanj pa bi bila zanimiva tudi za starejše člane, ki jih doslej nismo pritegnili k izobraževanju.“

Igor Slak: „Sestava aktiva je pestra. Kot smo se dogovorili na seminarju pri CK ZKS, se bomo o izkušnjah posvetovali ob četrtletjih po regijah.“

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

»Naj počakajo, kjer ni nevarnosti«

Že nič kolikokrat prečesan in postavljen pod drobnogled, letošnji občinski program javnih del še ni sprejet - Odložen v skupščini

Vseh petnajst točk dnevnega reda na zasedanju treh zborov občinske skupščine Črnomelj 26. februarja ni dalo toliko razprave kot ena sama: program javnih del.

Že decembra lani, ko so v skupščinski dvorani obravnavali prvi predlog občinskih javnih del za leto 1975, je bilo vsem jasno, da je potreba preveč in denarja premalo. Vsem ustreči ni mogoče. Potem so predlog programa javnih del obravnavali občani na 38 sestankih SZDL po vsem črnomaljskem območju. Tu je bilo veliko pripomb. Še več ostrih pa so povedali delegati na tokratnem zasedanju.

Poudariti velja, da nihče ni oporekal, da ni potrebno in koristno, kar je zapisano v predlogu programa, pač pa so se predvsem delegati iz Kanižarice, Žužne, Črnomlja, Vinice, Tančev, gore zavzemali za prednost tistim gradnjam, zaradi katerih je v nevarnosti življenja ljudi. Najprej je kanižarski delegat Kobe dejal: »Ne strinjamo se s programom ne naša krajevna skupnost, ne družbenopolitične organizacije in ne občani. Razumemo, da se želimo kakega kraja odgoditi za dve leti, vendar 30 let odlagati zahteve ljudi, kot je

primer pri nas, ni v redu. Na našem mostu preži nesreča, ker se bo vsak čas podrl. To vedo vsi, bil je že v programu javnih del, pa je od tam izbrisan.«

Slišali smo še, da je cesta med Žuniči in Vrhovci tako slaba, da je po njej vsak dan voziti delavce in otroke nevarna stvar.

»Fanika gor, Fanika dol!«

Pridna kot mravlja, tiha kot miš - ona dela

Najbrž bi morali z več kamioni odpeljati, če bi hoteli naložiti gradivo, ki ga je Ileničeva Fanika v teku 19-letnega službovanja v črnomaljski občinski upravi natipkala in poslala nekdanjim odbornikom, zdaj delegatom. Na vsaki občinski seji piše tudi zapisnik. Stenografira, vsakogar pozna in z njenimi zapiski nikoli ni težav.

Fanika je med tistimi redkimi, ki jim služba ne pomeni le vira sredstev za preživljanje. V službo hodi rada, dela z veseljem. Njena dobra lastnost je tudi, da ne gleda na uradne ure, če delo še ni opravljeno. In kadar so volitve, razne proslave, brez Fanike ne gre. Zmeraj ona pripravlja gradivo.

Ileničeva je najprej končala administrativno šolo, potem je diplomirala še na srednji ekonomski šoli za odrasle. Doma je iz Kvasice, vendar živi v Črnomlju.

»Sreča se mi je nasmehnila pred tremi leti, ko sem dobila občinsko stanovanje: sobico in kuhinjo. Moje veselje so knjige, moje razvedrilo ročna dela,« je rekla. Osmi marec je za tovariško Faniko vselej prazen. Dobi nagljiček, povabljen je na kosilo, za kar poskrbijo tovariši - kolegi. Ta pozornost ji veliko pomeni.

R. B.

ba, da je po njej vsak dan voziti delavce in otroke nevarna stvar. Slišali smo, da je v Cerkevšču suša in da morajo celo zdaj pozimi dovažati vodo. Če bi kje gorelo, ne bi imeli s čim gasiti. In še nekaj kričečih primerov so delegati navedli.

Domala vsi so bili mnenja, da je te stvari urediti bolj nujno, kot na primer modernizirati cesto proti Stražnjemu vrhu, ki je zdaj predlagana v programu javnih del. Četudi so občani tistega kraja res veliko prispevali v denarju in prostovoljnem delu, da se je gradnja že lani začela in imajo zato pravico potegovati se za družbena sredstva, bi morali biti po mnenju delegatov toliko solidarni, da bi z nadaljevanjem gradnje počakali. Tam namreč nihče ni v življenjski nevarnosti zaradi tega, če kraj ne dobi asfalta.

Ker na seji nikakor niso prišli do zaključka, je bilo sklenjeno, da bodo medtem preučili in izračunavali nove možnosti, na prihodnji seji pa bodo delegati dokončno odločali. Hkrati bo delegatom predloženo tudi načrt podjetja ELEKTRO za kompleksno ureditev razmer z električnim tokom na območju celotne občine.

R. BAČER

ŠE NI VSE JASNO

Ko so delegati treh občinskih zborov na zadnji seji v Črnomlju obravnavali predloženi dogovor o organizaciji kmetijske pospeševalne službe in zagotovitvi sredstev za njeno financiranje, so rekli: NE. Ne da bi bili proti uvedbi te strokovne službe, saj jo celo zahtevajo, pač pa so našli v gradivu na precej nejasnosti. Ker je bilo v kmetijstvu doslej že preveč poskusništva, se nočejo spuščati v nobeno novotarijo, dokler ni vse jasno kot beli dan. Ta dogovor bodo znova obravnavali prihodnjič, med tem pa so naročili tudi sekciji za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL, naj ga prouči in da svoje mnenje.

V pogovorih starih ljudi je vse več znamenj bližajoče se pomladi, pa še prave zime nismo imeli. Tako letos mineva že tretja zaporedna zima, ki je razžalostila otroke in razveselila prodajalce nogavic, copat, volnene obleke itd. Na sliki: metliška tržnica, ki je bila vso zimo ob tržnih dneh vedno polna.

V Metliki samostojna srednja šola?

Ob skromnih začetkov v letu 1966 do oddelka višje tekstilne šole

1966. leta so v metliški Beti ustanovili poklicno tekstilno šolo, in sicer v okviru kadrovskega sektorja. S poukom v tovarni so želeli pridobiti kvalificirane delavce, saj je znano, da imajo v Metliki že več let kadrovske težave.

Šola je v prvem letu delovala v prostorski stiski, prvi letnik, v katerem je predavalo 9 učiteljev, pa je obiskovalo 45 učenk. Nekaj jih je bilo že zaposleni, nekatera dekleta pa so se v šolo vpisale po končani osemletki. Po reorganizaciji podjetja so v Beti v soglasju z vsemi TOZD ustanovili še TOZD izobraževalni center. Ta skrbi za izobraževanje delavcev, ki se lahko izobražujejo redno, v poklicni šoli ali pa dopolnilno v srednji in višji (oddelek mariborske šole) tekstilni šoli. Z vsemi tremi oblikami izobraževanja je center omogočil, da je dobilo lepo število Metličanov, Novomeščanov, občanov s hrvaške strani in drugi primerno izobrazbo, obenem pa tudi v naprej omogoča vsem tekstilnim delavcem, da si pridobijo ustrezno izobrazbo.

Danes je šola večja, možnosti za delo so precej boljše. Tudi izvenšolski dejavnosti je izobraževalni center posvetil precej pozornosti. Za učence je pripravil poseben delovni program. Z njegovo pomočjo se učenci spoznajo z dramskimi deli, z opero, dobrimi kino predstavami v metliški kinodvorani ali pa kar v tovarni, center skrbi tudi za poučne izlete, za športna srečanja itd.

In kakšen je bil učni uspeh ob koncu polletja? V primerjavi z nekaterimi polletji v prejšnjih letih je zadovoljiv: 79,5 odstotka učencev ni imelo negativne ocene. Ker je do konca leta še precej časa, se bo odstotek nedvomno popravil. Precej bolje je v srednji šoli. Dijaki, ki so sicer zaposleni, prihajajo redno na predavanja, prav tako pa opravljajo tudi izpite. Na višji šoli bodo izpitni roki v kratkem.

In še razveseljiva vest: kot kaže, bo metliška srednja šola verificirana kot samostojna srednja tekstilna šola. Z njo ne bo pridobila samo Metlika, pač pa vsa Dolenjska.

MLADINSKE ŠPORTNE IGRE

Mladinske športne igre v metliški občini se bodo pričele 9. marca, končale pa 25. maja ob dnevu republike. Najprej se bodo mladi pomerili v malem nogometu, nato bo do sledila srečanja v šahu, kegljanju, streljanju in namiznem tenisu. Mladinske športne igre je organizirala občinska konferenca Zveze socialistične mladine Metlika, k tekmovalna pa se je že do sedaj prijavilo več kot 150 športnikov iz delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in šol.

ZA NAJBOLJŠE »BOJ BELOKRANJCEV«

Sindikalna konferenca v metliški »Beti« je sklenila, da bo nagradila najboljše delavce. Ob koncu prejšnjega meseca je nagradila najboljše delavce s knjigo Rudolfa Vogricha - »Boj Belokranjcev«. Lepa knjižna darila so po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela podelili vodje samoupravnih temeljnih skupin.

SPREHOD PO METLIKI

KMALU PRED DELAVCE - Samoupravne interesne skupnosti so končno spravile skupaj svoje programe in predračune za leto 1975. Predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti bodo te dni razložili programe delavcem po podjetjih.

NAVLAKA PRED VRATI - Kljub večkratnim opozorilom in postavljenim koškom za odpadke malomarneži še vedno odlagajo smeti po ulicah. Še posebno veliko papirja in polivinilastih vrečk je čez dan pred samopostrežbo. Kupec bi moral biti malo bolj paziti na podobo mesta.

PRIREDITVE ZA ŽENSKO - Za 8. marec so pripravili po podjetjih proslave za ženske, ki so prejele tudi skromnejša darila. Ob prazniku pa se je znova pokazalo, kako manjka mestu cvetličarna.

KJE SO INDIJANCI?

Neki Metličan je pričel prebirati Karla Marxa, a je knjigo kmalu odložil. Bil je jezen, ker je prišel do petdesete strani, a ni zasledil niti enega Indijanca...

Kakšna bo kulturna podoba?

Kdo naj ima pri delitvi sredstev prednost?

Z ustanovitvijo samoupravnih kulturnih skupnosti so bila zagotovljena kulturna sredstva, s katerimi več ali manj razpolagajo izvršni odbori in skupščine skupnosti. Delitev sredstev se opravi navadno v začetku novega leta na osnovi predloženih planov aktivnosti, za vsako leto posebej. Tako že tri leta.

Takšno načrtovanje, če temu sploh lahko tako rečemo, pa je vredno malo več kot nič. Je drobnjarsko in ozko, kajti kultura ni stvar enega leta. V metliški občini, žal, nihče ne ve, kakšna bo kulturna podoba, recimo, čez pet, deset let. Nihče tudi ne ve, kdo naj ima pri delitvi sredstev prednost: knjižnica, gledališka ali glasbena dejavnost, Belokranjski muzej, amaterizem, obnova kulturnih domov, ki tega imena sploh ne zaslužijo. Nihče pravzaprav ne ve, kaj je treba v bodočnosti razvijati, kam usmeriti kulturno politiko.

Da je sredstev premalo in da je stanje vse prej kot rožnato, vemo vsi; vemo, da je potrebna kino dvorana temeljitih preureditev, da je dom Partizana telovadnica in kulturni hram poleg brez praktikablov, brez reflektorjev, brez ozvočitve, brez primernih stolov, da je amaterizem na tleh, da knjižničarska dejavnost zaenkrat dremucka in tako dalje. Vemo tudi, da predvsem mladim manjka kulturne vzgoje, da so na prireditvah, ki so sicer redke, izgredi, da je med filmskimi predstavami nemogoče vzdrževati red, da nimajo po vaseh in trgih skorajda nikakršnega kulturnega življenja (če izvažamo televizijski program, kadar ne erkne pretvornik na Mirni gori, kar pa se pogostokrat zgodi).

Brez oddiha, ob sobotah in nedeljah, ko se neha uradni, »siht« bodisi v službi ali pa pri kmečkem delu, se prizadevni stanovalci šestih hiš na Vrtači nad Semičem ukvarjajo še s prostovoljnim delom. Sami so se lotili razširitve in popravila poti od Vrtače do Smuške luže. Drobilec in strelivo jim je dala krajevna skupnost Semič, vse drugo je njihova stvar. Gradnja je nujna, kajti zdaj v vas ne more noben avto. (Foto: R. Bačer)

ČRNOMALJSKI DROBIR

KJE BO CESTA? - V BELT vozijo vsak dan težki tovornjaki, dovozna pot skozi mesto pa je zlasti pri ovinku pred spomenikom Janka Stariha zelo nerodna, celo nevarna. Ker se tovarna širi - v prihodnosti računajo še na mnogo večji in težji promet - potrebujejo obvoznico, ki bo šla mimo ožjega središča mesta. Na to stvar mislijo urbanisti, ki sestavljajo načrt za celoten Črnomelj.

PA JE MOGOČE! - Na Čardaku, v modernem naselju tako rekoč sredi mesta, je še 18 hiš brez elektrike, kanalizacije in poti. Ta pomanjkljivost, zaradi katere se prizadeti razburjajo, kjer je le priložnost, bo po izjavi načelnika za gospodarstvo pri občinski skupščini še letos odpravljena.

NE MOREJO NA NJIVO - Pri mostu v Kanižarici je vse prekopa-

no, zaradi nezasutih jaskov pa kmetje ne morejo z vozni na njivo. Občani želijo, da graditelji svojo nalogo opravijo do konca.

OKROŽNICA ZA ROME - Komisija za varstvo okolja in boja proti koleri, ki deluje pri krajevni skupnosti v Črnomlju, je konec januarja poslala vsem romskim družinam v Lokvah okrožnico, s katero zahteva, naj odpadek in nesnago okrog bivališč odpeljejo na smetišče, ker je lahko navlaška sredi naselja leglo bolezni. Komisija bo predlagala za kaznovanje vse tiste, ki opozorila ne bodo upoštevali.

SODNIKI ZDRUŽENEGA DELA - Za sodnike združenega dela so bili iz črnomaljske občine izvoljeni: Anton Marentič, Ksenija Khalil, Martin Tome in inž. Jože Vidčevol.

KJE JE BOLJ PRIDOBITNO?

Odlok o prispevku za uporabo mestnega zemljišča na ureditvenem območju mesta, ki je bil enkrat že odložen, je bil v črnomaljski skupščini 26. februarja sprejet, toda tudi tokrat je bilo pred dviganjem rok še precej razprave. Ker gre za občutno podražitev, saj se tovrstni prispevek ni spremenil pet let, medtem pa so šle cene gradbenih storitev nekajkrat navzgor, je po eni strani razumljivo povečanje prispevka, po drugi strani pa z njim vsi niso bili zadovoljni. Delegaciji Viatorja in Dolenjke sta dali amandma, nakar so delegati razpravljali, katere mestne ulice so dale v skupino, ki določa najvišji prispevek za lokale zaradi najboljše »točke«. K prvotnim trem določenim ulicam so pridržali najprej Trg svobode, potem še nekaj drugih ulic, tako da bo najvišja tarifa za poslovne lokale veljala za vse ožje mestno območje.

IZVOLJENA SODNICA - Na zadnji seji občinske skupščine so delegati treh zborov izvolili za sodnico občinskega sodišča v Črnomlju Heleno Gorše, diplomirano pravico s pravosodnim izpitom.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Z onesnaževanjem okolja si neodgovorno kopljemo grob

Meriti onesnaževanje in ga preprečevati

V Kočevju je bilo 19. februarja zanimivo predavanje o onesnaževanju ozračja v Sloveniji. Organizirala ga je Medobčinska skupnost za varstvo okolja Kočevje-Ribnica, predaval pa je diplomirani meteorolog Bojan Paradiž, ki je kočevski rojak.

V prvem delu predavanja, spremljanem z barvnimi diapozitivi, je prikazal hude posledice onesnaževanja zraka ob Savi pri Trbovljah in Rušah. Narava umira, rastlin ni več, ljudje beže.

V drugem delu je odgovarjal na vprašanja poslušalcev, ki so se nanašala predvsem na onesnaževanje zraka v Kočevju oziroma Kočevski dolini. To onesnaževanje še ne presega dopustnih norm, razen ob nekaterih dnevih. Vendar je treba že zdaj ukreniti vse, da onesnaževanje zaradi novih dimnikov ne bi še naraščalo. Kočevje leži v dolini, zato bi bile posledice pretiranega onesnaževanja zelo hude.

Prisluhnilimo nekaterim predavateljevim napotkom:

Kjer je le mogoče, naj bi ne gradili posameznih kurišč, ampak naj bi celo zasebne hiše v večjih starih naseljih ogrevali iz skupne toplotne.

Ne gradimo industrije, ki bi onesnaževala zrak in sploh okolje! Zasebnim gospodinjstvom je treba dati navodila, kako pametno kuriti. Pametno kurjenje je cenejše in ne onesnažuje zraka.

Premog, mazut in olje hudo onesnažujejo zrak, drva pa malo. Oljne peči povzročajo tudi meglo, ker imajo masne saje. Mrežice, ki jih izdeluje INKOP, zelo izboljšajo izkoristek olja, pocenijo ogrevanje in preprečujejo onesnaževanje.

Organizirati je treba stalno opazovanje in merjenje onesnaženosti zraka, kar bi začasno lahko opravljali krožek na gimnaziji. Kasneje bo morala to službo organizirati občinska skupščina.

Kočevje je po onesnaženosti zraka razvrščeno v tretjo cono, kar pomeni, da je treba sprejeti program, kako preprečiti nadaljnje poslabše-

vanje stanja in kako onesnaževanje celo zmanjšati.

Mesto in okolje lahko hitro uničimo, zelo težko pa bi bilo povzročeno škodo popraviti. Ne bi smeli varovati nesnage oziroma tistih, ki jo povzročajo, pač pa še ostreje nastopiti proti njim.

J. PRIMC

Kočevje ima sicer vedno bolj onesnaženo vodo in zrak, razveseljivo pa je, da se vedno več ljudi zavzema za čisto okolje. Na fotografiji: obisk na nedavnem predavanju o onesnaževanju zraka je bil precejšen. (Foto: J. Primc)

Nekoliko kratka odeja

Občinski proračun spet manjši kot potrebe

Na zadnjih ločenih sejah vseh zborov občinske skupščine Kočevje, ki so bile 26. februarja, so med drugim sprejeli delovni program občinske skupščine za prvo polletje letos in izhodišča gospodarskega in družbenega razvoja občine za letos.

Delegati so sprejeli še poročilo o uresničevanju nalog na področju družbene samozasčitve, poročilo o

PROTEST IZ POLOMA

Prebivalci Poloma v kočevski občini so odločno protestirali proti nameravani gradnji silosa sredi vasi. Združeno KGP Kočevje, ki ima v tej vasi hleve, naj bi gradilo silos pri hlevih. Tako menijo občani, ki se boje predvsem smrada po silaži. Razen tega, pravijo domačini, je buldožer, ki je pripravil teren za gradnjo silosa, potrgal korenine vaških dreves. Zaradi protestov občanov, ki so jih naslovili na ZKGP in občinsko skupščino, je ZKGP opustilo delo.

Še letos prva študija o jezeru

V ta namen zagotovljenih letos pri Vodni skupnosti 800.000 din

V letošnjem programu Vodne skupnosti Ljubljana-Sava je predvidenih za območje ribniške občine raznih del v skupni vrednosti preko milijon dinarjev.

Za razna vzdrževalna dela in tehnično dokumentacijo zanje je predvidenih 276.000 din, in sicer za vzdrževanje in čiščenje požiralnikov pri Rakitnici in Sv. Marjeti 79.000 din, za obzidavo struge Bistrice oziroma urejanje kamnite ograje 50.000 din, za ureditev novih zapornic pri cerkvi ter za obnovo železnega mostu 100.000 din, ostali denar pa je predviden za tehnično dokumentacijo za ta dela. Del denarja za ureditev zapornic na

GRČARICE
GREGOR, GORA

Uredništvo Dolenskega lista bo organiziralo v vseh devetih občinah obisk nekaterih krajev v vsaki občini, kamor novinarji zaradi odročnosti bolj redko zaidemo in kjer ni rednih dopisnikov. Eden izmed pogojev pa je, da ima kraj gostilno, kjer bi "leteče uredništvo" uradovalo. Tam bi nas na določen dan in ob določen uri dobili domačini in nam pripovedovali o vsem, kar je novega ali zanimivega pri njih.

Po našem predlogu in mnenju nekaterih prebivalcev ribniške občine naj bi taka uredništva organizirali v Grčaricih, pri Sv. Gregorju (v gostilnah) in na Gori, kjer sicer nimajo gostilne, bi se zbrali pa v šoli, če nam bo šolsko vodstvo dovolilo, sicer pa obiska tu ne bo.

Kdaj bo te kraje obiskala skupina novinarjev in kje natančno se dobimo, vas bomo še obvestili. Vsekakor bo eden izmed naštetih krajev razmeroma hitro na vrsti, ostala dva pa bosta morala počakati nekoliko dalj.

UREDNIŠTVO

Naš novi dopisnik

Odslej se bo redno oglašal tudi na komunskih straneh

Milan Glavonjić iz Ribnice dopisuje za Sportske novice in beograjski Sport že okoli leto in pol, za športno stran Dolenskega lista okoli leto dni, pred kratkim pa smo se z njim dogovorili, da bo bolj redno dopisoval še za ribniško komunsko stran.

Milan Glavonjić je star 22 let. Končal je srednjo tehniško šolo, zaposlen pa je v JLA. Že v službi ima precej dolžnosti, razen tega pa je član predsedstva občinske konference ZMS Ribnica. V prostem času se rekreativno ukvarja tudi s športom, predvsem nogometom, namiznim tenisom in šahom.

O športu v Ribnici pravi: „Menim, da dajemo preveč poudarka rokometu. Vzrok za to pa je, da ni dovolj športnih igrišč in objektov. Zaradi pomanjkanja denarja imamo le nogometno in rokometno igrišče. Ribnica je industrijski kraj, v katerem pa je premalo poskrbljeno za rekreacijo delavcev. Največje podjetje INLES sploh nima nobenega športnega oziroma rekreacijskega objekta.“

O svojem delu v mladinski organizaciji pa je dejal:

„V predsedstvo sem bil izvoljen konec 1973. Začetek je bil buren in obetajoč. Imeli smo vrsto sestankov in dogovorov, kaj bomo vse naredili lani jeseni, potem pa od avgusta lani do letos sploh ni bilo več nobenega sestanka predsedstva. Menim, da bi morali več delati s krajevnimi organizacijami ZSM, pa bi bilo delo uspešnejše.“

J. PRIMC

Milan Glavonjić: „Ko opazujem okolico, vidim najbrž več kot ostali. To zapišem in tako sem postal dopisnik.“

Bistrici pri cerkvi v Ribnici bo treba zbrati še iz domačih virov.

Vodnogospodarski strokovnjaki pa menijo, da samo s čiščenjem požiralnikov in novo zapornico ne bo mogoče preprečiti poplav. Trdijo celo, da bi se poplav rešili le z ureditvijo velikega umetnega jezera. V tem jezeru bi se ob velikih vodah zbirala voda in preprečevala poplave, hkrati pa bi bila to tudi rezervna voda za potrebe ribniškega in kočevskega gospodarstva. Tako jezero, ki bi nato postopno spuščalo vodo tudi proti Kočevju, bi vrh tega prispevalo k hitrejšemu očiščenju

VEČ KONTROLE

Na nedavnem posvetu predsednikov izvršnih svetov, občinskih skupščin in predstavnikov inspekcijskih služb, komisij za ugotavljanje izvora premoženja in komisij za družbeni nadzor iz občin Ribnica, Kočevje in Grosuplje, ki je bilo na Ugarju pri Ribnici, so se pogovarjali predvsem o tem, kako okrepiti in izboljšati delo vseh teh organov. Dogovorili so se, da bodo delo teh služb na tem območju usklajevali predsedniki občinskih izvršnih svetov.

PREDLOGI KMETOV

Kmetje z območja ribniške občine ugotavljajo, da so od kupne cene mleka in živine v primerjavi s ceno krmil in drugimi proizvodnimi stroški nizke. Predlagajo, naj bi bila odkupna cena mleka tolaščne stopnje 3,6 okoli 3,50 din za liter, živine pa 20 din za kilogram pri 56-odstotni klavnosti.

SMREKE PADAJO

V gozdovih na poljanski strani v ribniški občini nenehno brnijo žage in odmevajo udarci sekir. Pridni gozdni delavci hitijo, da bi čimveč podpri, saj jim lepo vreme omogoča uspešno delo. Eni podsekavajo, drugi žagajo, tretji obsekavajo debelom vejevje, četrti belijo. Večjeje in vrhovi bodo ostali tistim, ki bodo čistili gozdove. To bo za pridne občane, ki nimajo svojih parcel, cena kurjave. Če bomo pametni in ne bomo nevoščljivi, bomo imeli vsi zadosti kurjave.

V. P.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

KDO JE IZGUBIL HLAČE? — Ljudje marsikaj izgubljajo. Na oglašni deski ribniške občinske skupščine je obvestilo, da so bili predani v shranitev naslednji predmeti: 18 ključev, dva dežnika, bunda in moške hlače. Za ključ, dežnike in tudi za bundo bi bilo zaradi letošnje mize še nekako razumeti, da jo človek izgubi. Nekoliko težje pa je verjetno zgubiti hlače, kar pa je nekemu le uspešno.

PRI AMD UZALJENI — Člani ribniškega AMD se jeze na medveda, češ da jih je oblatil, ker je zapisal, da je njihov AMD med najboljšimi v Sloveniji, nimajo pa niti poštenega avta. Pravijo, da imajo pošten avto, in sicer Renault Gordini, ki ga je lani spomladl podarila ribniška AMD za tekmovalja kar sama francoska tovarna Renault. Če tega darila ne bi bilo, potem pa bi res...

ŽE NAD 800 ČLANOV — Hkrati smo zvedeli, da je doslej vplačalo letno članarino pri AMD Ribnica že 806 članov, medtem ko je AMD šele lani nekaj nad 700 članov in bilo med najuspešnejšimi v Sloveniji. Članstva je precej, če upoštevamo, da ima občina le 12.000 prebivalcev in vsega 1750 registriranih motornih vozil, to je od tovrstnikov do mopedov. Veliko članov imajo tudi iz drugih občin, ki se v ribniškem AMD bolj počutijo kot v domačem ali pa so ribniški nabirali članov bolj prizadovni in uspešni.

ZADNJE OPOZORILO — Ribniški vandrovci opozarja, naj ne bi pozabili, da je izlet ob dnevu žena v Cerkljo in bolnico Franjo 9. marca.

Rinže, ki je zdaj močno onesnažena tudi zaradi premajhnega pretoka vode.

Zaradi vsega tega so v finančnem načrtu Vodne skupnosti Ljubljana-Sava predvideli letos 800.000 din za raziskave in študije o tem akumulacijskem jezeru, ki naj bi bilo pri Prigoric. Ko bo študija izdelana, se bodo strokovnjaki in vsi prizadeti ponovno sestali in se pogovorili o dobrih in slabih straneh, ki naj bi jih jezero prineslo.

J. PRIMC

Vodnjak - spomenik

Že 47 let sem v Ortneku, pa je bil vse do nedavnega vodnjak sredi Ortneka živ, potreben in nepogrešljiv. Včasih je bil v Ortneku le en vodnjak. Iz njega je železnica napajala vsak dan najmanj po 10 lokomotiv, za kar je bilo potrebno 80 do 100 kubikov vode, razen tega je oskrboval vse stanovalce v Ortneku. Zadnje čase so ga uporabljali v glavnem le še za napajanje konj. Hkrati je bil tam kot večna rezervna, če bi izbruhnil požar ali pa bi vodo potrebovali za kaj drugega.

Cepprav ima Ortnek že vodovod, nam je vaški vodnjak še vedno potreben in koristen. Razen tega je živ vaški vodovod tudi v okras kraju, saj je takih vodnjakov vsak dan manj. Zato prosimo, naj železnica ponovno odpre za splošno uporabo vodnjak v Ortneku.

Vodovod je bil odprt 1893, ko je bila odprta kočevska proga. Ima torej lepo starost. Napojil je že na tisoče konjskih sil, na tisoče žejnih potnikov ter gasil tudi že marsikateri požar. Zato je naš vodnjak tudi kulturni spomenik, ki je vreden spomeniškega varstva.

V. PREZELJ

KONFERENCA ZSM NI BILO

Kot smo poročali, bi morala biti 25. januarja volilna konferenca ZSM občine Ribnica, vendar je ni bilo. Predsednik Strečko Vrbinc je povedal, da vse delo na terenu ni bilo opravljeno in da tudi ves potreben material ni bil pravočasno pripravljen. Kaže, da bo volilna konferenca v kratkem.

M. G.

DROBNE IZ KOČEVJA

VELIKO ZBOROV — Čas občnih zborov društev in organizacij je tu. Tudi po več na dan jih je, da večkrat ne veš, na katerega bi šel. Pridno delajo tudi komisije za pripravo prvega praznika krajevnih skupnosti Kočevje-mesto 4. maja. Koordinacijska komisija pri občinski konferenci SZDL že končuje usklajevanje vseh prireditev, ki bodo v jubilejnim letu, ob 30-letnici osvoboditve.

SPET VANDALIZEM — Minuli teden so ponoči polomili mladice platan, ki so bile nasajene za bodoči drevored od NAME do osnovne šole.

Kaj je pa tale vodja delegacije iz LIK tako razočaran?

Dobil je poziv, da ga čaka na pošti 7 kg težak paket. Vesele se je, da so koline, dobil pa je material za občinsko sejo.

le. To niso bili otroci, kajti za prelom 7-letne sadike platane v višini dveh metrov je treba kar precej moči. Tako visijo že lepo razraščeni vrhovi ob drogovi. Polomili in potrgali so tudi zaščitne žice za spomenikom. Zelenice so vse pohojene. Vsak si dela bližnjico in steze so prepletene na vse strani.

MALO KULTURE — Kulturno življenje je zadnje čase v Kočevju precej razgibano. Kaže pa, da smo pozabili na osnovno vzgojo človeka, da ne bo padel v skrajnosti, kjer se konča vsaka srčna kultura, oljka in smisel za okolje. Pogrešamo predavanja, ki bi občane, posebno mlajše, učila osnovne etike in obnašanja v družbi ter odnosa do skupnega, družbenega imetja.

PREMALO ZNANJA — Prireditelj „Kaj znaš — kaj veš“ je bila bolj klavna. Na vprašanja političnega značaja je bilo bolj malo pravih odgovorov. Splošni del je bil nekoliko uspešnejši.

ZAHVALA ZA DARILA — Otroci, ki so sodelovali na nedavni maskaradi v domu telesne kulture, in njihovi starši se zahvaljujejo delovnemu kolektivu krajevnih skupnosti Kočevje, ki je iz sklada skupne porabe namenil 2.500 din za nakup bombonier, s katerimi so obdarili mlade maskarke.

KAM GRE DENAR?

Prebivalci vasi Koprivnik v kočevski občini so zelo veseli, ker so dobili avtobusno zvezo s Kočevjem. Radi pa bi vedeli, če bo avtobus vozil tudi med šolskimi počitnicami in kam gre denar, ki ga dobijo od potnikov, objavljen pa je bil krajevni skupnosti Koprivnik. Ta avtobus namreč vozi šolarje, kar plačuje TIS, občane pa zanima, kam gre denar, ki ga plačajo drugi potniki.

PREDLOG ZA ASFALT

Prebivalci z območja krajevnih skupnosti Predgrad v kočevski občini predlagajo, naj bi čimprej asfaltirali cesto preko Jelenje vasi in Dola. Opozarjajo, da bi bilo to zdaj ceneje, ko so tam že potrebni stroji in ljudje, ki asfaltirajo cesto pri sosedih v črne-naljski občini.

BOJAZEN ODVEČ

Prebivalci Srednje vasi in okolice v kočevski občini so bili v zadnjem obdobju v skrbeh za obstoj zdravstvene postaje, ki so jo v glavnem uredili s svojim delom oziroma prispevki. Zdaj so dobili zagotovilo, da Zdravstveni dom Kočevje-Ribnica njihove zdravstvene postaje ne bo ukinil in da je naročil zdravniku v Loškem potoku, naj redno ordinira tudi v tej zdravstveni postaji.

NOVA CESTA, NOVE SKRBI

Nova cesta Kočevje-Brod bo odprta že letos. Prebivalci vasi Morava opozarjajo, da bo cesta dvakrat prečkala cevi njihovega vaškega vodovoda. Gradbinci naj to upoštevajo in vodovod zavarujejo tako, da ne bodo cevi zaradi ceste popokale in bi bilo treba novo cesto prekopavati.

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETO

Že 800 članov AMD Ribnica

Avto-moto društvo Ribnica sodi med tista društva v Sloveniji, ki imajo glede na število prebivalstva, motornih vozil ali pa število voznikov motornih vozil največ članov. V teh dneh so vpisali že svojega osemstotega člana. To je Jože Gradišar, star 28 let, šoferski izpit ima že deset let, zaposlen pa je kot uvoznik referent pri RIKU Ribnica. Povedal nam je:

„Prej sem bil včlanjen v AMD Ljubljana, ker sem bil zaposlen v Ljubljani. Po prihodu v Ribnico sem videl, da je ribniško AMD zelo prizadevno tako pri nabiranju članov kot pri skrbi za članstvo, zato sem se letos včlanil v to AMD.“

O svojem predlogu oziroma zamislih, kaj naj bi ribniško AMD skušalo še urediti za svoje člane, je dejal: „Razen materiala, ki ga dajejo druga AMD svojim članom, dobimo v Ribnici še nalpke in značke AMD. Vendar menim, da bi lahko z malo denarja in dobre volje uredili še nekatere zadeve, ki jih lastniki avtomobilov vedno bolj potrebujejo.“

Prva taka zadeva je samopostrežna pralnica avtomobilov. To naj bi bila preprosta pralnica, kjer bi si vsak lahko sam opral avto in prispeval nekaj za porabo vode in druge stroške AMD. Pranje ob tekočih vodah je prepovedano, kar je prav. Avtomatska pralnica pa, menim, bi bila za Ribnico predraga in ne bi bila izkoriščena.

Ko bo odprta cesta proti Delnicam, bo Ribnica potrebovala tudi vlečno službo. Promet po cesti bo velik in vedno bo dovolj avtomobilistov, ki bodo potrebnji pomoči. Službo bi lahko organiziralo AMD ali pa bi jo imel kak zasebnik. Drugod računajo vlečne službe po 4 din za prevožen kilometer, kar je spodbudna cena.“

J. PRIMC

Jože Gradišar: „Veseli me tudi to, da ima ribniško AMD lepe načrte, ki bodo koristili članom, če bodo uresničeni.“

Spremeniti zazidalni načrt

Dva odstotka več kot ostali za proračun

Občinska skupščina Ribnica bo letos lahko povečala svoj proračun za 26,1 odstotka v primerjavi z lani ali za 2 odstotka več kot znaša načelno povečanje proračunov v vseh slovenskih občinah. Taka informacija je bila dana na zadnji skupni seji občinske skupščine 27. februarja. Na njej so tudi sklenili, da bo družbeni dogovor o splošni porabi v Sloveniji letos podpisal v imenu ribniške občine Franc Bojc, predsednik izvršnega sveta.

Nadalje so na seji dopolnili odlok o davkih občanov, sprejeli več zadev v zvezi z ustanovitvijo sodišča združenega dela in ustanovitvijo skupnosti občin ljubljanskega območja, ukinili so sklad stavbnih zemljišč (njegove posle bo prevzela samoupravna stanovanjska skupnost) in družbenopolitičnega sklada (njegove posle prevzema občinski sklad skupnih rezerv).

Sklenili so tudi, da razgrnejo spremembe in dopolnitve zazidalnega načrta mestnega naselja Ribnica. Na dnevnem redu pa so bila še vprašanja delegatov in odgovori nanje.

J. P.

Marjetkinih sedemdeset let

Tri dni je kurila knjige in arhiv, da ga niso dobili Italijani - Spomin pred dnevom žena

V majhni in snažni partizanski hišici v Prigorici pri Ribnici živita sestra Marjetka in Francka Pahulje. Nekoč je tu živela velika družina, zakaj njuni starši so imeli deset otrok. Oče je bil eden prvih zidarskih mojstrov Ribniške doline, mati pa kmetica. Vendar ne mine dan, da ju ne bi obiskala sestra Marija iz Dolenje vasi, brat Janez, ki so ga hoteli v Velikih Laščah že ustrediti sovražniki, občasno pa tudi brat France iz Kočevja in Blaž iz Črnomlja. Slednji je bil dolga leta prizadeven družbeni delavec in gospodarski voditelj v Kočevju in Črnomlju.

Marjetka se je rodila 6. januarja 1905, torej pred sedemdesetimi leti. V mladih letih se je izučila za šiviljo. Pet let in pol je šivala tudi pri Kikelmatlu (Henigmanu) v Kočevju, kjer je zdaj knjigarna. Tu se je priučila za natakarico. Kikelmatel je bil Kočevjar, njegova žena pa Slovenka iz Idrije. Zanjto sta bila dobra. Res je morala veliko delati, toda vse sta ji zaupala in pri plači nista skoparila.

Nekoč, v predvojnih letih, je Kikelmatel oddal v najem sobico poleg gostinskega lokala profesorju Jožetu Šesku, in sicer za društvo „Svoboda“ in knjižni-

co. Kikelmatlova sta ga imela rada. Večkrat sta mu s čim pomagala. Marjetka mu je dostikrat stregla in še zdaj ne more pozabiti tega suhljatega in zadržanega fanta, ki ji je večkrat, ko je kam odšel, zaupal ključke najete sobe, polne arhivalij in knjig.

Šesko je bil tedaj sekretar okrožnega komiteja KPS za Kočevsko. Marjetka tega ni vedela in verjetno tudi Kikelmatlova ne.

Ob razsulu stare Jugoslavije se je Marjetkin gospodar ogreval za Nemce. Hudo razočaran pa je bil, ko so v mesto vkorakali Italijani. Kmalu so prišli v hišo. Zahtevali so, naj izprazni prav tisto sobo, v kateri je deloval Šesko s tovariši, ker jo potrebujejo oni. Ko so odšli, si je šel Henigman ogledat sobico, po-

tem pa je ves zaskrbljen poklical Marjetko.

„Mein Gott, Marjetka! Kaj imamo pod streho? Še sreča, da sem šel pogledat. Italijani bi nas zaradi tega požgali in pobili.“ Tedaj je Marjetki ukazal izprazniti sobo in požgati knjižnico in arhiv. Teh stvari pa je bilo toliko, da sta jih s hlapcem po-

Marjetka Pahulje je januarja dopolnila 70 let.

Proslavljamo dan žena

Glavne proslave jutri in pojutrišnjem

Glavne proslave v počastitev dneva žena v ribniški občini bodo po območjih, in sicer jutri, 7. marca, ob 19. uri v Ribnici (avla nove osnovne šole) in Sodranci (dvorana osnovne šole), popoldne pa še v Dolenji vasi (avla podružnične šole). V Loškem potoku bo proslava na sam praznik, 8. marca popoldne, in sicer v dvorani kina na Hribu.

Razen že naštetih glavnih proslav pa bo v občini še več proslav, ki jih bodo pripravile predvsem šole v sodelovanju s krajevnimi organizacijami SZDL in drugimi.

Krajevne organizacije ZB in občinska organizacija ZZB NOV še posebej vabijo na vse

glavne proslave žene borce. Z njimi so predvidene tudi čajanke se pravi srečanja po predstavi. Razen tega bodo krajevne organizacije ZB v sodelovanju s krajevnimi organizacijami Rdečega križa organizirale obisk tistih žena, ki zaradi bolezni ne bi mogle na proslave oziroma srečanje.

Vse proslave dneva žena posvečene tudi proslavi 30-letnice zmage nad okupatorji in proslavljanju svetovnega dneva žena. Tako je bilo namenjeno na seji odbora za pripravo proslav ob dnevu žena, ki deluje v sklopu usklajevalnega odbora za proslave pri občinski komisiji SZDL.

Harmonikarji ribniške glasbene šole so že večkrat uspešno nastopili na raznih proslavah in drugih prireditvah. (Foto: J. Primc)

Ribnica: 30 let naše svobode

Letos 16 občinskih svečanosti v počastitev osvoboditve - Razen tega bodo še proslave po krajevnih skupnostih, šolah in organizacijah

Usklajevalni odbor za proslave pri občinski konferenci SZDL Ribnica je pred kratkim sprejel program proslav v letošnjem letu, ko slavimo 30-letnico osvoboditve domovine.

Program proslav se začne 8. marca, dnevom žena. Poseben poudarek na teh proslavah bo dan udeležbi žena v NOV. Prirejani bodo tudi sprejemi za žene-borce ter matere in žene padlih borcev.

Tudi ostala praznovanja, posvečena 30-letnici osvoboditve, bodo seveda tesno povezana z dogodki med vojno, predvojnimi revolucionarnimi gibanjem in dosedajši vojni. Tako bo na svečani seji občinske skupščine v počastitev občinskega praznika 26. marca sodeloval tudi občinski odbor ZZB NOV. Na ostale prireditve in proslave ob prazniku občine pa bodo vabljivi razen občanov in članov raznih organizacij in društev še bivši predsedniki OF iz vse občine, predstavniki štirih brigad, ki so se borile v Jelenovem zlebu, pa tudi predstavniki pobratene občine Arcevie iz Italije, kjer je bilo med vojno zelo razvito odporiško gibanje.

Dan ZKJ, 20. april, in dan ustanovitve OF, 27. april, bosta proslavljena z odkritjem spominske plošče padlemu sekretarju SKOJ Albinu Videncu na Gori, s podelitvijo odkritja OF zaslužnim občanom, podelitvijo značk ZKJ dolgoletnim partizcem, proslavami, pohodi, kresovi in sprejemi v ZKJ.

Maja bo kar pet večjih občinskih proslav, ki bodo posvečene 1. maju - prazniku dela, 4. maju - osvoboditvi Ribnice, 9. maju - dnevu zmage, 15. maju - zaključku vojne in 25. maju - dnevu mladosti. Razen

proslav, parade in športnih ter drugih nastopov bodo ob teh praznikih organizirali še več izletov v naravo; dan osvoboditve Ribnice pa bodo proglasili za krajevni praznik. 9. in 10. maja se bodo tudi ribniški občani udeležili proslav v Ljubljani.

Julija bodo proslavili dan borca, ustanovitve ribniške čete (13. julij) in dan vstaje. V počastitev teh praznikov bodo organizirani pohodi,

PREDAVANJA SO ŽE KONČANA

Predavanja za kmete, ki jih je organizirala Kmetijska zadruga Ribnica v sodelovanju z delavsko univerzo v Ribnici in skladom za pospeševanje kmetijstva pri občinski skupščini Ribnica, so končana.

Namen predavanj je bil seznaniti kmete z uporabo in vzdrževanjem kmetijske mehanizacije, z gnojenjem in o higijenskim pridobivanjem mleka. Obisk na predavanjih je bil velik, največje zanimanje pa je bilo za predavanje o kmetijski mehanizaciji pod naslovom „Uporaba in vzdrževanje traktorjev“, kar je razumljivo, saj je uspešnost dela strojev v kmetijstvu odvisna predvsem od poučenosti uporabnikov.

Kmetje so izrazili željo, naj bi tudi v bodoče organizirali podobna predavanja.

NE POZABIMO NA OBRATE

Pred kratkim je obiskala ribniška delegacija, v kateri so bili predsednik občinske skupščine, izvršnega sveta in še nekateri odgovorni občinski predstavniki delovne organizacije izven občine, ki imajo svoje obrate ali TOZD tudi v ribniški občini, in se pogovarjali o nadaljnjih razširitev obratov na območju občine Ribnica. Tako so obiskali Saturnus Ljubljana, Sukno Zapuže, BPT Tržič in Donit Medvode. Povsod so dobili zagotovila, da bodo matična podjetja skrbela tudi za razvoj obratov v ribniški občini, ki naj bi postopoma prerastli v temeljne organizacije združenega dela, kjer to še niso.

obiski borcev, srečanje borcev 1. ribniške čete, srečanje internirancev, vojni ujetnikov in deportirancev na Grmadi ter druge prireditve.

1. avgusta bo krajevni praznik v Dolenji vasi. Na dan mrtvih bodo žalne svečanosti na grobovih padlih. Na dan republike pa bodo večje svečanosti v vseh večjih območnih središčih v občini. Svečanosti ob proslavljanju 30-letnice osvoboditve bodo zaključene z 22. decembrom, dnevom JLA, ko bodo v Ribnici med drugim tudi svečano odprli novi dom JLA, ki je zdaj v gradnji.

Našli smo le glavne občinske prireditve v tem jubilejnim letu. Prostor nam ne dovoljuje, da bi našli vse, ki bodo organizirali že samo te, glavne proslave, oziroma aktivno sodelovali na njih. Razen tega bo vrsta drugih proslav po krajevnih skupnostih, šolah, delovnih kolektivih, organizacijah in društvih.

J. PRIMC

Po požaru temeljita obnova

V Prigorici je zrasla na pogorišču sodobna tovarna INLES Ribnica

20. aprila lani je v Inlesovem obratu v Prigorici pri Ribnici izbruhnil požar, ki je povzročil za okoli dva milijona dinarjev škodo. Inlesova gradbena skupina in stočlanski kolektiv obrata sta se prizadevno lotila dela in v rekordnem času, v mesecu dni, spet usposobila stavbo za redno proizvodnjo, nato pa so obnav-

ljali še ostalo, kar je požar poškodoval.

Med obnovo so celotno leseno ostrešje zamenjali s kovinskim, ki je varno pred ognjem, uredili so nove upravne in skladiščne prostore ter garaže. Zavrgli so tudi stare termogene peči, ki so jih kurili s plinom, ter

prešli na centralno kurjenje s vodnim ogrevanjem. Obnova vodja Vili Levstek je povedal, da znaša vrednost mesečnih izvodnje v obnovljenem obratu 3.600.000 din. Izdelajo naj klasičnih oken ter balkone in garažnih vrat.

DVA SODNIKA

Jože Marolt in Julijan Ozimek sta bila 27. februarja na skupni seji vseh zborov občinske skupščine Ribnica imenovana za sodnika območnega sodišča združenega dela Ljubljana. Marolt je zaposlen v INLESU, Ozimek pa pri RIKU.

VODE ZMANJKUJE

Te dni so Ortnočani in prebivalci Močil v ribniški občini zaskrbljeni, ker je pritisk v njihovem vodovodu slab. Vodo uporabljajo le še za najnujnejše. Vzrok pomanjkanja vode je dolgotrajna suša in hladno vreme, ki ne pusti, da bi se stalilo še tisto malo snega, kar se ga je zadržalo po senčnih krajih.

M. G.

Obnovljeni Inlesov obrat v Prigorici je pred kratkim le pobeljen. Po požaru so ga obnovili in v njem marsikaj izboljšali. (Foto: J. Primc)

stopoma kurila kar tri dni.

Začela se je akcija za izselitev. Gospodar in gospodarica sta nagovarjala tudi Marjetko, naj gre z njima. Celo njen sin jo je lepo prosil, naj gre, in dejal: „Če ne bo Hitler dovolil govoriti slovensko, se bomo v našem jeziku pogovarjali skrivoma.“

Dnevi selitve so se bližali. Nekoč ji je gospodinja prinesla potvalko, cekine in dolarje. Na dno je vsila cekine, drugega do drugega, za vrhno plast pa je dala dolarje. Torbo je nato gospodinja nabasala še z drugimi rečmi, da bi jo varneje prenesla iz italijanskega na nemško okupacijsko območje. Zadnji cekin je dala v spomin Marjetki in nato so se poslovili.

Pahuljeva družina je že v začetku delovala v Osvobodilni fronti, kar za ta kraj ni bil pogost pojav. Tudi Marjetka je po-

stala obveščevalka in aktivna OF. Pri partizanih si je pridobila veliko zaupanja, da je pri njih prihajati celo v zaupna partizanska taborišča. Dvakrat je bila kovana, in to z redom dela za narod in redom dela.

Kdor jo pozna, ve o njej vedeti same dobre in plodne reči. Nanjo ne bodo nikoli zabili tudi povratniki iz nemškega doma iz Cabranske doline, ki so na poti domov prinesli po ribniških vaseh.

Po zmagi nad domačimi tuji sovražniki pred tridesetimi leti se je Marjetka zaposlala v Dolenji vasi. Tam je službovala, dokler ni šla v pokoj. Vsi, ki jo poznajo, ob tem lepem jubileju, čeprav nekoliko pozno, iskreno čestitajo.

TONE OZIMEK

almira
RADOVLJICA

modne pletenine

VSEM ŽENAM ZA 8. MAREC NAJLEPŠE ŽELJE!

OBČINSKA SKUPŠČINA ČRNOMELJ
oddelek za gospodarstvo in finance

razpisuje

J AVNI NATEČAJ

za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča parc. št. 1157/11, njiva v velikosti 283 m², parc. št. 1160/7 — njiva v velikosti 152 m², in parc. št. 1160/8 v velikosti 121 m², vpisane pri k. o. Loka, za zgraditev družinske stanovanjske hiše. Vse parcele tvorijo eno stavbno zemljišče.

1. Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 24,53 din za 1 m².
2. Izključna cena stroškov za delno komunalno ureditev znaša 33,00 din za 1 m² zemljišča.
3. Natečaja se lahko udeležijo fizične in pravne osebe pod enakimi pogoji.
4. Rok za predložitev ponudb je vključno 8. dan po objavi tega natečaja. Odpiranje ponudb bo deveti dan po objavi ob 8. uri v sejni sobi občinske skupščine in mu lahko prisostvujejo tudi vsi zainteresirani. Ponudbe je treba poslati v zapečateni ovojnici na naslov: Občinska skupščina Črnomelj — Javni natečaj za oddajo stavbnega zemljišča.
5. Udeleženci natečaja so dolžni do konca roka za sprejem ponudb plačati varščino v znesku din 1.000.— na rač. št. 5211-781-3 — Sklad za komunalno ureditev gradbenih zemljišč občine Črnomelj.

Oddelek za gospodarstvo in finance
Obš ČRNOMELJ

postanite član

vas vabi

NOVO MESTO

ZAHVALA

Ob mnogo prerani smrti našega ljubljenga sina, brata in strica

JOŽETA MARCENA

z Libnega pri Krškem

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Iskrena hvala delovnemu kolektivu Komunale in Agrokombinata iz Krškega ter gasilskemu in mladinskemu aktivu iz Dolenje vasi. Zlasti se zahvaljujemo tovarišu Branku Vodopivcu za pomoč.

Zalujoci: mama, ata, bratje in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nepričakovani smrti naše drage in skrbne mame, stare mame, sestre in tete

NEŽE KLEMENČIČ

roj. Zagorje

iz Hrušice 22

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, vaščanom, sorodnikom in prijateljem za vso pomoč, ki so nam jo nudili v teh težkih trenutkih, in vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala delovnemu kolektivu IMV in SGP Zlonir ter duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoci: sinovi Lojze, Albin, Stanko in Jože z družinami, brat Francelj, sestra Marija in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti našega dragoga

MARTINA MARINCLJA

iz Kočevja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za ustno in pismono izraženo sožalje, za darovane vence in cvetje, članu upravnega odbora gasilskega društva tov. Tonetu Kovačiču za poslovljne besede, vsem gasilec, posebno gasilskemu društvu Kočevje za organizacijo in izkazano čast, župniku za opravljeni obred ter vsem, ki so z nami sočustvovali in pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: žena Ivanka, sin Stanko in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta in starega očeta

FRANCA MIKLIČA

iz Podplanine

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali vence ter pokojnika pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo predstavniku ZB Trava Ferdinandu Katerinu za poslovljne besede ob odprtem grobu, predstavnikom podjetij AVTO Kočevje, ITAS Kočevje, ZKP Cabar za podarjene vence ter župniku iz Loškega potoka za opravljeni obred. Se ter nam izrekli sožalje.

Zalujoci: žena Marija, sinovi Franc, Lojze in Blaž z družinami, hčerka Rozika z družino ter drugo sorodstvo

Edina revija za Slovence po svetu, njihov stalen most z domovino je revija

RODNA GRUDA

Naročite jo tudi svojim sorodnikom v tujini!

RODNA GRUDA

61001 Ljubljana, p. p. 196
Cankarjeva 1/II

DBH

NOVO MESTO

Vlagatelji pred blagajniškim okencem

DESET MILIJARD NA HRANILNIH RAČUNIH VARČEVALCEV
LJUBLJANSKE BANKE

PETKRAT VEČJE MOŽNOSTI?

V Ljubljanski banki so zadnjega dne preteklega leta zabeležili na depozitnih računih varčevalcev za 10 milijard dinarjev zbranih dinarskih in deviznih sredstev! Brez dvoma gre za uspeh in dosežek, ki zasluži vsestransko pozornost, saj predstavlja vloženi denar občanov hkrati že tudi dobro četrtino vrednosti celotnega kreditnega potenciala banke.

Mar ob tem izjemnem podatku, zapisanem in prebranem, sploh pomislimo o kolikšni vsoti sredstev govorimo?

„Števil, ki segajo v milijarde in desetine milijard, ni mogoče povsem nazorno prikazati. Večina med nami ima namreč opraviti le z zneski, potrebnimi za vsakdanje življenje,“ pravi prof. dr. Marko Vakselj, predsednik sveta varčevalcev Ljubljanske banke. „Za primerjavo, ki naj približno ponazori deset milijard dinarjev, pa si lahko zamislimo kompozicijo štirih tisoč železniških vagonov, naloženih s kovanci po en novi dinar. Tak vlak bi segal od Ljubljane do Jesenic ali od Ljubljane do Zidanega mosta. Ko bi brzel s hitrostjo 70 km na uro mimo spuščenihih zapornic, bi ustavil promet na prehodu za dobro uro!“

„Svet varčevalcev je pri tem nevsakdanjem uspehu prav gotovo odigral vidno vlogo soustvarjalca novih odnosov med banko in njenimi poslovnimi prijatelji doma in v tujini.“

„Že akti o poslovnih usmeritvi banke na področju zbiranja depozitov poudarjajo pomembnost sredstev prebivalstva, saj je prav od obsega prilivov iz tega naslova odvisna tudi načrtovana realizacija porasta kreditov.“

Z razvojem in širitvijo novih oblik poslovnega sodelovanja z občani, organizacijo mreže poslovnih enot v državi in predstavništev med našimi delavci na začasnem delu v tujini, z zanesljivimi, zaupnimi in hitrimi bančnimi storitvami ter ne nazadnje s koristnimi nasveti vsakemu posameznemu varčevalcu si je Ljubljanska banka zagotovila zanimanje širokega kroga občanov. Pomemben delež, ki ga imajo sredstva prebivalstva v skupni vrednosti bančnih depozitov, je zato že leta 1972 narekoval odločitev, da banka pri vseh svojih podružnicah ustanovi odbore varčevalcev kot posvetovalna telesa, pri sedežu banke pa svet varčevalcev.“

„No, s sprejetjem republiških in zvezne ustave,“ je nadaljeval dr. Marko Vakselj, „pa smo občanu varčevalcu tudi zakonsko opredelili mesto in pravice pri soodločanju o uporabi zbranih sredstev. Še več: s tvornim sodelovanjem pri kreiranju poslovne politike banke lahko svet varčevalcev odločilno vpliva na oblikovanje takega bančnega servisa, ki bo ustrezal željam in zahtevam občanov ter hkrati zagotavljal še hitrejšo in neposrednejšo medsebojno povezavo. To pa je tisto, kar želimo!“

Če se torej povrnemo k desetim milijardam dinarjev zbranih sredstev varčevalcev naše banke, moramo kot najpomembnejši razlog za ta uspeh prav gotovo navesti zaupanje v solidnost bančne hiše!

Ker občan ve, da lahko kadarkoli dvigne svoje prihranke v vsakem večjem kraju, ker ve, da bo povsod prijazno sprejet, in ker mu je znano, da mu vloženi denar prinaša vrsto ugodnosti, se vedno pogostje odloča za varčevanje v banki.“

„10 milijard dinarjev verjetno ne pomeni dokončnega mejnika in zadnje besede varčevalcev?“

„Kje so meje varčevalnih možnosti občanov, je v tem trenutku težko trditi,“ je menil dr. Marko Vakselj, prepričan pa sem da smo

še precej pod zneskom, ki predstavlja tako mejo. Če namreč izhajamo iz podatka, da smo Jugoslavlani lani prejeli v obliki osebnih dohodkov okrog 300 milijard dinarjev, in pri tem upoštevamo realno možnost, da bi vsaj četrtina dohodka med mesecem ostajala na hranilnih računih pri bankah, bi za republiko Slovenijo dobili številko, ki je najmanj petkrat večja od doseženih 10 milijard v Ljubljanski banki. Pri tem pa sploh nismo zajeli prihrankov jugoslovanskih delavcev, ki so zaposleni v inozemstvu!“

„Vsiljuje se vprašanje, kako lahko pospešimo uresničevanje načrtov, da bi prek banke usmerili kar največ izplačil osebnih dohodkov zaposlenih delavcev v delovnih organizacijah.“

„Vsekakor tega ni mogoče narediti čez noč. Odgovor pa gotovo tiči v oblikah prejetanja osebnih dohodkov na tekoče račune občanov.“

Pobudo za izplačilo osebnih dohodkov na hranilne knjižice varčevalcev so dale banke že pred več leti, medtem ko so z uvajanjem in širitvijo izplačil prek tekočih računov pričele šele v zadnjem času.

Med glavne prednosti takega načina izplačevanja osebnih dohodkov sodi prihranek na času. Banke po tem sistemu opravijo knjiženje brez osebnega stika z lastnikom tekočega računa, česar ni mogoče izvesti pri uporabi hranilnih knjižic, ko mora biti občan prisoten pri dvigu denarja. Tekoči računi zagotavljajo tudi hitrejšo kroženje sredstev, saj skoraj docela izključujejo odliv gotovine iz banke, ker se plačilni promet odvija le s tekočega računa občana na račun organizacije združenega dela, ki je občanu prodala blago ali izvršila storitev.

Varčevanja torej ne moremo omejevati na ozko področje akumulacije denarnih sredstev v obliki klasičnih hranilnih vlog, pač pa ga moramo čimprej organizirano in disciplinirano razširiti na uvajanje brezgotovinskega prometa. Od tega je odvisen naš boljši jutri, od tega tudi splošne družbene koristi in koristi nas varčevalcev!“ je za zaključek poudaril dr. Marko Vakselj.

Dr. MARKO VAKSELJ, predsednik sveta varčevalcev Ljubljanske banke

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 6. marca – Danica Petek, 7. marca – Felicita Sobota, 8. marca – Dan žena Nedelja, 9. marca – Franciška Ponedeljek, 10. marca – Makarij Torok, 11. marca – Kristof Sreda, 12. marca – Doroteja Cetrtek, 13. marca – Kristina

LUNINE MENE
13. marca ob 00.47 – mlaj

CRNOMELJ: 7. 3. ameriški barvni film Salzburška voza. 9. 3. ameriški barvni film Slaterova velika

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ sprejem: dva mizarska pomočnika za izdelovanje pohištvenih mizarskih del. Sprejem tudi za priučitev. Hrana in stanovanje zagotovljeno, plača dobra. Zglasite se na naslov: Slavko Kene, splošno mizarsko podjetje, 64240 Račavljica, Jurčičeva ul. 5.

ZELIM NAJTI solidno žensko, ki bi bila pripravljena iti za gospodinjjo ali gospodinjstvo pomočnico k starejšemu upokojujencu-vdovcu na deželo blizu Ljubljane. Nudim brezplačno stanovanje, hrano in nagrado po dogovoru. Ponudbe pod šifro „LEPA PRILOŽNOST 75“

STANOVANJA

ODDAM enosobno stanovanje za dopoldansko varstvo otroka, starega 1 leto, od 1. maja dalje. Naslov v upravi lista (580/75).

ODDAM sobo samskemu moškemu. Naslov v upravi lista (623/75).
MLADA družina išče v Novem mestu sobo in kuhinjo s sanitarijami za obdobje pol leta. Plača tudi vnaprej. Cedo Negovanović, Zagrebška 18, telefon 22-530.

Motorna vozila

UGODNO PRODAM zastavo 750, letnik 1970. Martin Savnik, Gor. Lenart 42, 68250 Brežice.

PRODAM karamboliran avto fiat 750, letnik 1969. Ana Murgelj, Vel. Bučna vas 32 a, Novo mesto. Ogled vsak dan od 15. do 17. ure.

PRODAM TAM 4500 kiper. Mirko Štukelj, Ivana Roba 30, Novo mesto.

PRODAM motorno kolo NSU max 175 cm3, letnik 1964, z rezervnimi deli. Opalk, Podgora 8, 68351 Straža.

PRODAM zastavo 750. Ivan Turk, Mala Cikava 10, Novo mesto.

PRODAM avto R 12, letnik 1971, v dobrem stanju. Marko Badovinac, Irca vas 33, Novo mesto.

PRODAM traktor Steyer 28 KM s koso. Franc Kržan, Zaloze 9, 68274 Raka.

PRODAM karamboliran fiat 750, lahko tudi po delih, in moped na štiri prestave ter puhalnik za seno. Stanko Kopar, Malc Poljane 9, Skocjan.

PRODAM AMI 8, letnik 1971. Ogled vsako popoldne od 16. ure dalje. Marjan Pivk, Zagrebška 4, Novo mesto.

UGODNO prodam škodo 1000 MB, registrirano do novega leta. Viktor Kump, Laze 7, Uršna sela.

PRODAM zelo dobro ohranjen osebni avto fiat 850, letnik 1968, registriran do 31. 12. 1975. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Ivan Glas, Sela 39, Dobova.

PRODAM NSU Prinz 1200 C, dobro ohranjen. Naslov v upravi lista (635/75).

PRODAM NSU Prinz 1000 C, letnik 1971. Slavko Dokl, Paderšičeva 8, Novo mesto.

KUPIM jecp, tudi v nevozni stanju. Marjan Koprivnjak, II. armije br. 3, 41040 Zagreb.

PRODAM

PRODAM avtoradio. Ponudbe pod „POCENI“.

PRODAM pletilni stroj 10/80, 40/8 ter hladilnik 130 SCH. Prelesnik, Reteče 49, Skofja Loka.

PRODAM dobro ohranjeno motorno kosilnico Figaro z žetveno napravo. Ogled vsak dan pri Jožetu Lekšetu, Groblje 13, Sentjerne.

bitka. 12. 3. švedski barvni film Krik in šepetanje.

KOSTANJEVICA: 9. 3. angleški pustolovski film James Bond.

KRŠKO: od 8. do 9. 3. italijanski barvni film Sartana, dolarji in pater.

12. 3. ameriško-jugoslovanski film Romanca konjenika.

MIRNA: 8. in 9. 3. Dobra kupčija v Italiji.

NOVO MESTO: od 7. do 9. 3. italijanski barvni film Igra z ognjem.

9. 3. domači barvni film Tovarišija Petra Grče. Od 11. do 13. 3. domači film – komedija Paje in Jare.

RIBNICA: 8. in 9. 3. ameriški barvni film Rajanova hiša.

SEMIČ: 9. 3. francoska barvna komedija Hibernatus. 11. 3. domači barvni film Kapitan Mikula Mali.

TREBNJE: 8. in 9. 3. ameriški barvni kavbojski film Neprcmagani.

POCENI prodam spalnico, kuhinjsko mizo, stole, dve peči na olje (ena kuhinjska in ena sobna), dve karnisi ter topli pod. Marica Mitič, Jerebova 16, Novo mesto.

PRODAM trofarni malo rabljeni hidrofor. Berus, Sr. Globodol 6, Mirna peč.

ZARADI SELITVE prodam dobro ohranjeno spalnico s francosko posteljo za 5.000 din. Jože Polčan, Krška vas.

IZDELUJEM in prodajamo po naročilu kotle za žganjkuho v vseh izvedbah (40 do 300 litrov) po tradiciji Bakrokovstva in kotlarstva Ivan Cernigoj, Lokovec 45, 65270 Ajdovščina.

PRODAM pletilni stroj Standard. Milan Kosteve, Zdolska 15, Krško.

PRODAM DIESLOV motor Aran 11 KS. Motor je v zelo dobrem stanju in je montiran na železnem vozičku. Uporaben je za vsestranske pogone. Cena zelo ugodna. Ponudbe oziroma ogled pri Josipu Gospočiču, Zel. cesta št. 6, Crnomelj.

PRODAM kabino za traktor Zetor 42 KM in trčno žago. Alojz Muhar, Orešje 6, Šmarješke Toplice.

PO UGODNI CENI prodam 25 AZ panjev čebel (tudi brez panjev), 10 kranjčev in 3 amerikance. Čebele so zdrave in močne. Jože Mišmaš, Budganja vas 14, 68360 Žužemberk.

PRODAM kombiniran otroški voziček. Ogled v četrtek in petek od 15. ure dalje. Ivica Ueman, Pod Trško goro 70, Novo mesto.

POCENI prodam montažno garažo. Alojz Božič, Gotna vas 82.

PRODAM skoraj novo orohovo spalnico. Emil Trampuš, Gor. Straža 74.

PRODAM motorno kosilnico BCS in grablje Maraton. Alojz Bele, Draga 7, Šmarješke Toplice.

PRODAM televizor Iskra Panorama in rožo filodendron z 20 listi. Robert Romih, Kettejev drevored 33, Novo mesto.

PRODAM skoraj novo diatonično harmoniko, duri cis, fis, ha. Mirko Bobnar, Gor. Globodol 40, Mirna peč.

PRODAM malo rabljeno ostrešje 17 x 14 in z opoko vred. Franc Tratar, Hrastovica 21, Mokronog.

POSEST

PRODAM POSESTVO (16 ha): njivo, travniki s sadnim drevjem, gozdovi, vinograd. Voda in elektrika v hiši, dostopno z vsakim motornim vozilom, 6 km od Sevnice na Stajerskem. Možna strojna obdelava; prodam tudi inventar ali kmetijsko mehanizacijo, traktor, 3 prikolice, gumi voz, kosilnico, puhalnik, motorno žago, električni pastir, motorno škroplilnico, žitni mlin in več drugega orodja, sode, skrinje. Vselejv takoj. Ivan Krajnc, Kremen, Sevnica.

PRODAM enostanovanjsko hišo v Anžah 3 pri Brestanici. Ogled možen ob nedeljah dopoldne.

PRODAM parcelo za vinograd in zidanico v Vinjem vrhu. Naslov v upravi lista (630/75).

NJIVO, travnik ali gozd v Tomažji vasi poceni prodam. Naslov: Antonija Kovac, 68253 Artiče, Glogov brod 6.

PRODAM dvostanovanjsko novo hišo z vrtom v Crnomlju. Cena zelo ugodna. Naslov: S. A. CBO 9, Crnomelj.

VINOGRAD (32 arov), manjšo zidanico s prešo prodam na Sremiču. Trte starejše, še rodovitne, primerno za ureditve teras. Lep prostor za postavitev vikenda. Avto cesta do vinograda, elektrika in vodovod v neposredni bližini. Jože Sajc, Anže 6 pri Brestanici.

PRILOŽNOSTNI NAKUP! Zaradi starosti prodam po ugodni ceni manjši vinograd z zalameo 9 x 4,5 m. Blatno 36, s sadovnjakom,

kolosekom in zidanim čebelnjakom. Ves nasad je mlad (iz leta 1955), tako tudi zidanica in čebelnjak, 8 km od Brežic. Franc Resnik, upokojenec, Lenart 4, 68250 Brežice.

NAD POSTAJO SEMČ, pod vrhom s prekrasnim razgledom na vso Belo krajino prodam zemljišče (njiva in pašnik). Na parceli je voda in elektrika. Oglas pod šifro „SPOMLAD“.

PRODAM parcelo z vinogradom, primerno za vikend. Interesenti naj se ogledajo 9. marca 1975 ob 10. uri v Koroški vasi. Anica Božič, Koroška vas 32.

PRODAM 6 arov vinograda v dobrem stanju v Rihpovu. Električna poleg in dober prevoz z avtom. Alojz Pekolj, Češnjek 4, Trebnje.

PRODAM 17 arov vinograda v Bojniku. Dostop z vsakim avtomobilom. Poizvo se lahko pri Antonu Alešniku, Vel. Poljane 25, Skocjan.

UGODNO prodam 28 arov zemljišča, primerne za gradnjo vikenda in vinograda. Voda na zemljišču. Jože Gričar, Smednik 6, Raka.

PRODAM polovico (9 arov) vinograda na Tolstem vrhu v dobrem stanju. Janez Turk, Sela pri Ratežu 9, Otočec.

RAZNO

INSTRUIRAM angleščino do 8. razreda. Naslov v upravi lista (637/75).

SPREJEMAM naročila za vsa tesarska dela. Tesarstvo, Sentjerne 162.

IZGUBIL se je pes, nemški ovčar, črne barve-Sarik. Prosim sporočiti na naslov: Kristanova 23, telefon 22-480.

POROČNI PRSTANI! Poročni prstan, ki vam ga bo izdelal zlatar v Gosposki 5 v Ljubljani, bo trajen sponin na sklenitev vaše zakonske zveze! Z iztekom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ČESTITKE

DOBRI, ljubljani mami FRANKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo za dvojni življenjski praznik vse lepo in mnogo zdravih let, za dan žena pa iskrene čestitke. Otroci z družinami in sosede.

DOBRI, ljubljani mami FRANKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo za dvojni življenjski praznik vse lepo in mnogo zdravih let, za dan žena pa iskrene čestitke. Otroci z družinami in sosede.

DRAGEMU sinu ANDREJU STAJDOHARJU, ki služi vojaški rok v Raški v Srbiji, želimo za njegov 21. rojstni dan vse najboljše, predvsem veliko sreče za volanom in da bi se zdrav vrnil domov. Oče, mama, sestra Francka in brat Ivan.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, brata strica in svaka

RUDIJA PERŠETA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom ter njegovim sodelavcem, ki ste nam nudili pomoč v teh težkih trenutkih, ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala delovnemu kolektivu Čestnega podjetja Novo mesto-asfaltna baza Drnovo, Krško, Mehanizaciji Bučna vas in tov. Goletu za poslovilne besede, podjetju Novoles-TDP, IMV, DLC Novo mesto, ZB Novo mesto, godbi in pevcem ter duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Globoko žalujoča žena Malči, sinova Lojze in Rudi, bratje in sestre z družinami, nečaki in nečakinje ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

4. marca je minilo leto, kar nam je kruta usoda iztrgala našega ljubljene moža in ateta

IVANA MEDVEDA

iz Mačkovca

Zahvaljujemo se še enkrat vsem, ki ste kakorkoli počastili njegov spomin. Hvala tudi vsem, ki obiskujete njegov grob, poklanjate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoča žena in otroci

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je tiho zapustila naša ljuba mama, stara mama, sestra, babica in prababica

URŠULE GLAS

roj. LES

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo tako številno spremlili do poslednjega tihega doma, in nam izrekli sožalje. Posebna hvala sosedom, ki so jo obiskali in nam pomagali v zadnjih trenutkih dolgega trpljenja naše mame. Posebna hvala župniku in govorniku za ganljive besede, za slovo od hiše. Hvala pevcem iz Brestanice in Senovega. Slovo je bilo težko, toda tolaži nas zavest, da so ljudje pokojnico imeli radi, ker je imela toliko prijateljev na zadnji poti.

Žalujoci: sinova Franc in Tine z družinama, hčerke Mici, Tonka, Gelca, Anica, Rezka z družinami, vnuki in pravnuki ter drugo sorodstvo
Brestanica, Raztez, Zdole, Portorož, Izola, Ljubljana, Sežana, Avstrija, Sevnica, Koprivnica, Anže

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše drage sestre, tete in botre

PEPCE GRANDLIČ

Pod Trško goro 66, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so počastili njen spomin, darovali cvetje in vence. Posebno pozornost smo dolžni iskrenemu oddelku splošne bolnice Novo mesto, upravi in sindikalni podružnici bolnice Novo mesto, duhovščini za opravljeni obred, sodelavkam in prijateljicam in dobrim sosedom.

Žalujoci: bratje in sestre, mama in drugo sorodstvo

ZAHVALA

22. februarja 1975 smo se za vedno poslovili od našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCETA KLOBUČARJA

z Vinjega vrha pri Beli cerkvi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, kolektivoma hotela Grad Otočec in IMV iz Novega mesta, za poslovilne besede predstavnika Metereološkega zavoda iz Ljubljane in predsedniku gasilskega društva ter ostalim članom društva iz Bele cerkve za pomoč, pevcem in duhovniku za opravljeni obred in vsem ostalim, ki ste spremljali pokojnika na zadnji poti.

Žalujoci: žena Marija, hčerki Minka in Jožica z družinama, sin Ignac, sestre in bratje ter drugo sorodstvo
Ljubljana, Maribor, Zagreb, Gradac, Novo mesto, Trebnje

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti dragega moža, očeta in svaka

FRANCETA SKUBICA

z Grma 16 pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem ter dobri vašanom za nesebično pomoč v teh težkih trenutkih in za izrečeno sožalje. Posebna zahvala dr. Vilfanovi, dr. Kranjcu, sestri Lencičevi in Dimovi, ki so mu lajšali bolečine v času njegove bolezni, dekanu za opravljeni obred in govor, govornikom, duhovniku, pevci in župniku za ganljive besede ter gasilec, lovski in političnim organizacijam za podarjene vence in spremljanje njegove zadnje poti. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: neotolajljiva žena Olga, hčerka Vera z možem Francem in drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto. USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL iz Brežic, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Rogaška, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Ivan Pezelj, Jože Primec, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Trnec, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simčič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Franc Bukovinski.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din. Plačila vnaprej. Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (vključno druga valuta v tej vrednosti) – Devizni razmen: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na doloceni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vse mali oglasi do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 431/17) od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek za prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100-601-10558. Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-22. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stroški: 1 ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

TELEVIZIJSKI SPORED

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 18.00, 19.30, in ob 22.00 glasbeni spored od 4.30 do 10.00.

PETEK, 7. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska igra za nižjo stopnjo: Odnos do denarja. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti ing. Matija Kovarčič: Kako izkoristiti opuščen površine. 12.40 Poveške besede. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 "Vrtljak". 16.50 Minute z ansambлом Fantje na dolin. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop paps 20. 21.15 Poročila o morju in pomorskih. 21.05 Literarni nokturmo.

SOBOTA, 8. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Naš plesni orkester ima besedo. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti ing. Silva Avšič: Katere sorte vrtnin so primerne za rane setve. 12.40 Ob

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 6. MARCA: 16.00-16.30 - Napoved programa, Poročila, Turistični napotki, Nove poročila. 16.30-17.00 - Aktualnost tedna, Obvestila in napotki. 17.00-18.00 - Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI.

SOBOTA, 8. MARCA: 16.00-16.30 - MALO ZA VAS - Radijska univerza, Jugoton vam predstavlja. 17.00-17.30 - Poročila, Obvestila in reklame. Za naše najmlajše. Iz naše glasbene šole. 17.30-18.00 - Domače zabavne na radiu 192 m.

NEDELJA, 9. MARCA: 16.00-16.30 - Domače zanimivosti. - Aktualni razgovor ob dnevu žena. - Za naše kmetovalce: Vozjak. 11.15-12.00 - Čestitke obvestila. Reklame in spored. 12.00-12.30 - OBČANSKI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO.

TOREK, 11. MARCA: 16.00-16.30 - Napoved programa, Poročila, Turistični napotki, Nove poročila. 16.30-17.00 - Aktualnost tedna, Obvestila in napotki. 17.00-18.00 - Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

vo pirkovič:

o svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

„PIJEM, NIČ NE RADIM“

Kirovski Bakše je napasel svojo kravo, pripravil vino in zganje za „narkozo“ proti mučenju in se pridružil sosedu Cekuti v njegovem hramu. Pila sta in ugibala, kaj bo njima in naselju prinesla

Ni bilo treba dolgo čakati. Skozi vrata so poparili, nasejeni na dolge francoske puške na tri tanez škof iz Gorenje Stare vasi, Jakšetu lenuh iz milina v Orehoviču in dva neznanca.

„Sto ti radiš ovdje?“ se na pragu naježi na piparja starejši legist, vodnik patrulje. „Pijem, nič ne radim“, ujedljivo revske Ki- rovec. Pozneje se je sam sebi čudil, odkod je pred njim bilo napak. Po starem Cekuti je že padalo, da ga groza gledati; Bakšeta pa se ni nihče lotil.

Na kolovozu pred hramom je stala gruča belih. Drugi so pohajkovali po zaselku in vdirali v hiše. Vsi popoldan so iskali, kje bi bilo kaj zakopane- ga. Tudi kjer si je bil kdo izruval korenino hrena za kosilo, so vse prekopali. Šele v mraku so izgini- li, vsak s svojim plenom.

Za danes smo prestali,“ se je v gruči vaščanov odzval stari Cekuta, ki ni vedel, zakaj so ga pre- stali. Pa jih je tisti trenutek presenetila truma Ita- liancev, ki so prihajali po kolovozu od Mihovega. „Deset jih je Bakše, kot star obveščevalce, naglo preleteli; vsi so bili oboroženi s strojnimi, vsi no- vi oficirski našive.“

„Kaj tu delate?“ vpraša Italijan po slovensko.

34. 10 (1337) - 6. marca 1975

bisernem potoku. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 21.30 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 9. MARCA: 8.07 Radijska igra za otroke. 9.05 Še pomnite tovariši... 11.00 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.15 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 18.03 Radijska igra - John Dickson Carr: Hudobni gostje. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 23.05 Literarni nokturmo.

RADIO SEVNICA

Nedelja, 9. marca: - 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 po domače - 11.15 ob mednarodnem letu žensk - 8. marec, mednarodni dan žena - 11.45 naš razgovor - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

Sreda, 12. marca: - 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 kotichek za šoferje - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 mladinska oddaja - mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo (obiskali smo mladince v Zabykovju) - 18.00 zaključek programa

Sobota, 15. marca: - 16.00 SOBOTNI VRTILJAK - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega

FRANCA PAVLIŠIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali in sočustvovali z nami. Posebno smo hvaležni vsem, ki so nam ob nesreči priskočili na pomoč, kolektivno tovarne Iskra Semič, gasilec PGD Črešnjevec, godbi na pihala iz Črnomlja, sosedom, kaplanu in govornikom, vsem, ki ste darovali cvetje in našega Franca v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: oče, mati, sestre in bratje Črešnjevec, 1. marca 1975

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

PONEDELJEK, 10. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Andrej Orešnik: Pomankljivosti pri krmljenju, ki vplivajo na plodnost krav. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 Poveške iz jugoslovanskih studijev.

TOREK, 11. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jelka Hočevar: O letošnjem izboru herbicidov. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 18.05 V terek nasvidenje! 19.40 Minute z ansambлом Franceta Puharja. 19.50 Lahko noč, otroci! 23.05 Literarni nokturmo.

SREDA, 12. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneče - glasbena pravljica. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Janez Verbič: Posebnosti pri krmljenju govedi ob koncu zime. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 13. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milena Jazbec: V sadni vrt na Primorskem sodi tudi figovo drevo. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 23.05 Literarni nokturmo.

SOBOTA, 8. MARCA: 9.30 TV v šoli (Bgd). 10.35 TV v šoli (Zg). 12.00 TV v šoli (do 13.00) (Sa). 14.50 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca moških v Colorado Springsu (Lj). 15.50 Mozaik (Lj). 15.55 Nogomet Dinamo - Celik - prenos (Zg, Lj), v odmoru Obzorik (Lj). 17.45 Evropsko prvenstvo v atletiki v dvorani - barvni prenos in posnetek iz Katowic (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.00 Gledališče v hiši (Bgd). 20.30 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 20.45 Slani kruh - barvna serija Človek brez meja (Lj). 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.20 Potovanje v središče zemlje - film (Lj). 23.20 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 9. MARCA: 9.25 Poročila (Zg). 9.30 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj). 11.10 Mozaik (Lj). 11.15 Ljudje in zemlja (Lj). 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj). 13.50 Pisani svet (Lj). 14.25 Svetovno prvenstvo v drsanju, barvni posnetek tekmovalca žensk v Colorado Springsu. 15.25 Poročila (Lj). 15.30 Bog nas varuj revolucij in rdeče poplave - dok. TV film (Lj). 16.40 Košarka Jugoplastika: Partizan - prenos (Zg, Lj), v odmoru Rezerviran čas. 18.10 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 18.25 Vesolje 1999 - serijski barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Odpisani - TV nadaljevanka (Bgd). 21.00 S kamero po svetu: Korzika (Lj). 21.30 Sportni pregled (Sa). 22.05 TV dnevnik (Lj). 22.20 Evropsko prvenstvo v dvorani - barvni posnetek iz Katowic (Lj).

PONEDELJEK, 10. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd). 15.15 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca plesnih parov v Colorado Springsu (Lj). 16.15 Rokomet Borac - Steaua (Bukarešta) - prenos (Sa). 17.25 Risanka (Lj). 17.30 S. Makarovič: Sovica oka - II. del (Lj). 17.55 Obzorik (Lj). 18.10 Od zore do mraka (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Pojav nove Jugoslavije v svetu (Lj). 19.05 Odločamo (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.10 Bar - Kalfoten: On, ona, ono, barvna TV drama (Lj). 21.40 Kulturne diagonale (Lj). 22.10 SOS - barvni film (Lj). 22.20 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 11. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Bgd). 11.05 TV v šoli (do 11.35) (Sa). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.35) (Sa). 16.40 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek revije najboljših v Colorado Springsu (Lj). 17.40 E. Peroci: Muca Copatarica - barvna oddaja (Lj). 17.55 Spoznavajmo glasbo: Odkrivajmo razpoloženje v glasbo, barv. odd. 18.05 Obzorik (Lj). 18.20 Nikogar ni doma, otroška oddaja (Lj). 18.30 Avtomobil skozi kamero, serijski film (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 Ne prezrite (Lj). 19.15 Barvna

ČETRTEK, 6. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bgd). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.20 2+2=5, barvna oddaja (Lj). 18.00 Obzorik (Lj). 18.15 Beseda za mame - barvna oddaja (Lj). 18.30 Naši reproductivci: Mezzosopranistka Marija Bitenc (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 O mladi generaciji (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski notranepolitični komentar (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.05 J. Ačim: Ženska (Srečanje z igralco Miro Banjac), barv. odd. (Lj) (TV Beograd). 20.35 Slavica - jugoslovanski film (Lj). 22.15 TV kašipot (Lj). 22.35 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 8. MARCA: 9.30 TV v šoli (Bgd). 10.35 TV v šoli (Zg). 12.00 TV v šoli (do 13.00) (Sa). 14.50 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca moških v Colorado Springsu (Lj). 15.50 Mozaik (Lj). 15.55 Nogomet Dinamo - Celik - prenos (Zg, Lj), v odmoru Obzorik (Lj). 17.45 Evropsko prvenstvo v atletiki v dvorani - barvni prenos in posnetek iz Katowic (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.00 Gledališče v hiši (Bgd). 20.30 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 20.45 Slani kruh - barvna serija Človek brez meja (Lj). 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.20 Potovanje v središče zemlje - film (Lj). 23.20 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 9. MARCA: 9.25 Poročila (Zg). 9.30 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj). 11.10 Mozaik (Lj). 11.15 Ljudje in zemlja (Lj). 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj). 13.50 Pisani svet (Lj). 14.25 Svetovno prvenstvo v drsanju, barvni posnetek tekmovalca žensk v Colorado Springsu. 15.25 Poročila (Lj). 15.30 Bog nas varuj revolucij in rdeče poplave - dok. TV film (Lj). 16.40 Košarka Jugoplastika: Partizan - prenos (Zg, Lj), v odmoru Rezerviran čas. 18.10 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 18.25 Vesolje 1999 - serijski barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Odpisani - TV nadaljevanka (Bgd). 21.00 S kamero po svetu: Korzika (Lj). 21.30 Sportni pregled (Sa). 22.05 TV dnevnik (Lj). 22.20 Evropsko prvenstvo v dvorani - barvni posnetek iz Katowic (Lj).

PONEDELJEK, 10. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd). 15.15 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca plesnih parov v Colorado Springsu (Lj). 16.15 Rokomet Borac - Steaua (Bukarešta) - prenos (Sa). 17.25 Risanka (Lj). 17.30 S. Makarovič: Sovica oka - II. del (Lj). 17.55 Obzorik (Lj). 18.10 Od zore do mraka (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Pojav nove Jugoslavije v svetu (Lj). 19.05 Odločamo (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.10 Bar - Kalfoten: On, ona, ono, barvna TV drama (Lj). 21.40 Kulturne diagonale (Lj). 22.10 SOS - barvni film (Lj). 22.20 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 11. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Bgd). 11.05 TV v šoli (do 11.35) (Sa). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.35) (Sa). 16.40 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek revije najboljših v Colorado Springsu (Lj). 17.40 E. Peroci: Muca Copatarica - barvna oddaja (Lj). 17.55 Spoznavajmo glasbo: Odkrivajmo razpoloženje v glasbo, barv. odd. 18.05 Obzorik (Lj). 18.20 Nikogar ni doma, otroška oddaja (Lj). 18.30 Avtomobil skozi kamero, serijski film (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 Ne prezrite (Lj). 19.15 Barvna

ČETRTEK, 6. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bgd). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.20 2+2=5, barvna oddaja (Lj). 18.00 Obzorik (Lj). 18.15 Beseda za mame - barvna oddaja (Lj). 18.30 Naši reproductivci: Mezzosopranistka Marija Bitenc (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 O mladi generaciji (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski notranepolitični komentar (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.05 J. Ačim: Ženska (Srečanje z igralco Miro Banjac), barv. odd. (Lj) (TV Beograd). 20.35 Slavica - jugoslovanski film (Lj). 22.15 TV kašipot (Lj). 22.35 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 8. MARCA: 9.30 TV v šoli (Bgd). 10.35 TV v šoli (Zg). 12.00 TV v šoli (do 13.00) (Sa). 14.50 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca moških v Colorado Springsu (Lj). 15.50 Mozaik (Lj). 15.55 Nogomet Dinamo - Celik - prenos (Zg, Lj), v odmoru Obzorik (Lj). 17.45 Evropsko prvenstvo v atletiki v dvorani - barvni prenos in posnetek iz Katowic (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.00 Gledališče v hiši (Bgd). 20.30 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 20.45 Slani kruh - barvna serija Človek brez meja (Lj). 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.20 Potovanje v središče zemlje - film (Lj). 23.20 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 9. MARCA: 9.25 Poročila (Zg). 9.30 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj). 11.10 Mozaik (Lj). 11.15 Ljudje in zemlja (Lj). 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj). 13.50 Pisani svet (Lj). 14.25 Svetovno prvenstvo v drsanju, barvni posnetek tekmovalca žensk v Colorado Springsu. 15.25 Poročila (Lj). 15.30 Bog nas varuj revolucij in rdeče poplave - dok. TV film (Lj). 16.40 Košarka Jugoplastika: Partizan - prenos (Zg, Lj), v odmoru Rezerviran čas. 18.10 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 18.25 Vesolje 1999 - serijski barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Odpisani - TV nadaljevanka (Bgd). 21.00 S kamero po svetu: Korzika (Lj). 21.30 Sportni pregled (Sa). 22.05 TV dnevnik (Lj). 22.20 Evropsko prvenstvo v dvorani - barvni posnetek iz Katowic (Lj).

PONEDELJEK, 10. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd). 15.15 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca plesnih parov v Colorado Springsu (Lj). 16.15 Rokomet Borac - Steaua (Bukarešta) - prenos (Sa). 17.25 Risanka (Lj). 17.30 S. Makarovič: Sovica oka - II. del (Lj). 17.55 Obzorik (Lj). 18.10 Od zore do mraka (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Pojav nove Jugoslavije v svetu (Lj). 19.05 Odločamo (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.10 Bar - Kalfoten: On, ona, ono, barvna TV drama (Lj). 21.40 Kulturne diagonale (Lj). 22.10 SOS - barvni film (Lj). 22.20 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 11. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Bgd). 11.05 TV v šoli (do 11.35) (Sa). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.35) (Sa). 16.40 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek revije najboljših v Colorado Springsu (Lj). 17.40 E. Peroci: Muca Copatarica - barvna oddaja (Lj). 17.55 Spoznavajmo glasbo: Odkrivajmo razpoloženje v glasbo, barv. odd. 18.05 Obzorik (Lj). 18.20 Nikogar ni doma, otroška oddaja (Lj). 18.30 Avtomobil skozi kamero, serijski film (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 Ne prezrite (Lj). 19.15 Barvna

ČETRTEK, 6. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bgd). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.20 2+2=5, barvna oddaja (Lj). 18.00 Obzorik (Lj). 18.15 Beseda za mame - barvna oddaja (Lj). 18.30 Naši reproductivci: Mezzosopranistka Marija Bitenc (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 O mladi generaciji (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski notranepolitični komentar (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.05 J. Ačim: Ženska (Srečanje z igralco Miro Banjac), barv. odd. (Lj) (TV Beograd). 20.35 Slavica - jugoslovanski film (Lj). 22.15 TV kašipot (Lj). 22.35 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 8. MARCA: 9.30 TV v šoli (Bgd). 10.35 TV v šoli (Zg). 12.00 TV v šoli (do 13.00) (Sa). 14.50 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca moških v Colorado Springsu (Lj). 15.50 Mozaik (Lj). 15.55 Nogomet Dinamo - Celik - prenos (Zg, Lj), v odmoru Obzorik (Lj). 17.45 Evropsko prvenstvo v atletiki v dvorani - barvni prenos in posnetek iz Katowic (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.00 Gledališče v hiši (Bgd). 20.30 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 20.45 Slani kruh - barvna serija Človek brez meja (Lj). 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.20 Potovanje v središče zemlje - film (Lj). 23.20 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 9. MARCA: 9.25 Poročila (Zg). 9.30 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj). 11.10 Mozaik (Lj). 11.15 Ljudje in zemlja (Lj). 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj). 13.50 Pisani svet (Lj). 14.25 Svetovno prvenstvo v drsanju, barvni posnetek tekmovalca žensk v Colorado Springsu. 15.25 Poročila (Lj). 15.30 Bog nas varuj revolucij in rdeče poplave - dok. TV film (Lj). 16.40 Košarka Jugoplastika: Partizan - prenos (Zg, Lj), v odmoru Rezerviran čas. 18.10 Moda za vas, barvna oddaja (Lj). 18.25 Vesolje 1999 - serijski barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Odpisani - TV nadaljevanka (Bgd). 21.00 S kamero po svetu: Korzika (Lj). 21.30 Sportni pregled (Sa). 22.05 TV dnevnik (Lj). 22.20 Evropsko prvenstvo v dvorani - barvni posnetek iz Katowic (Lj).

PONEDELJEK, 10. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd). 15.15 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek tekmovalca plesnih parov v Colorado Springsu (Lj). 16.15 Rokomet Borac - Steaua (Bukarešta) - prenos (Sa). 17.25 Risanka (Lj). 17.30 S. Makarovič: Sovica oka - II. del (Lj). 17.55 Obzorik (Lj). 18.10 Od zore do mraka (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Pojav nove Jugoslavije v svetu (Lj). 19.05 Odločamo (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cikcak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 Propagandna oddaja (Lj). 20.10 Bar - Kalfoten: On, ona, ono, barvna TV drama (Lj). 21.40 Kulturne diagonale (Lj). 22.10 SOS - barvni film (Lj). 22.20 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 11. MARCA: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Bgd). 11.05 TV v šoli (do 11.35) (Sa). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.35) (Sa). 16.40 Svetovno prvenstvo v drsanju - barvni posnetek revije najboljših v Colorado Springsu (Lj). 17.40 E. Peroci: Muca Copatarica - barvna oddaja (Lj). 17.55 Spoznavajmo glasbo: Odkrivajmo razpoloženje v glasbo, barv. odd. 18.05 Obzorik (Lj). 18.20 Nikogar ni doma, otroška oddaja (Lj). 18.30 Avtomobil skozi kamero, serijski film (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 Ne prezrite (Lj). 19.15 Barvna

ČETRTE

Svet se da spremeniti

Beseda ji teče počasi, preudarno. Vsaka misel, ki jo izreče, je natanko tisto, kar želi povedati. Ničesar več ne dodaja in ne spreminja. Na življenje okoli sebe gleda s treznimi očmi. V ničemer ne pretirava. Dobro se zaveda, do kod lahko segajo želje in do kod možnosti. Trdno je prepričana, da ta svet lahko spreminjamo, zato tudi sama sodeluje pri njegovi preobrazbi, kolikor kot skromna delavka lahko vpliva nanjo.

Taka je Mira Kerin s Trnja, zdaj že enajsto leto zaposlena v dobovskem obratu Beti. Sprva se je vozila na delo s kolesom, zdaj potuje z motorjem; sedem kilometrov tja in sedem kilometrov nazaj, pozimi in poleti, v soncu in dežju. Pa se nič ne pritožuje. Boljših zvez pač nima.

S svojo plačo preživlja štiri-letnega sinčka Andreja. Živi skupaj s starši in sestro in že četrto leto čaka na stanovanje v bloku. Zatržno upa, da se ji bo želja izpolnila v jeseni, saj je njeno ime končno zapisano med kandidati za solidarnostna stanovanja. Staneje v veliki stiski. V svojo sobico komaj spravi ležišče zase in otroško posteljičo za Andrejčka. Otroci se v stanovanju nima kje igrati, še dobro, da so ji Andrejčka sprejeli v vrtec in vsaj tam upoštevali njuno utesnjenost.

Če bi Mira lahko odločala o našem razvoju, potem bi dala prednost otroškemu varstvu in stanovanju. V kolektivu se vsak dan srečuje z materami, ki so v nenehni skrbeh za otroke brez var-

stva. Vsaki se po delu mudi domov, pa tudi med delom jim misli uhajajo k otrokom. Ženske so razpete med dom in tovarno, zato se težko odločajo za družbenopolitično udejstvovanje. Po Mirinem mnenju so najbolj zapostavljene delavke iz napol kmečkih družin. Nanje bolj kot na druge pritiskajo domača bremena: dela na polju, v vinogradu in še v hiši. Takih je v „Beti“ veliko.

V razgovoru je Mira opozorila še na nekaj, česar ženske niti v Beti niti drugje še niso postavile na dnevni red. Delavkam z leti upada storilnost, zato so prikrašane pri osebnem dohodku. Mlajše jih prekašajo z večjim učinkom, zato se počutijo prizadete, saj so mnoge pustile v tovarni svoja najustvarljivejša leta. V takih primerih bi morali spregovoriti o deležu, ki naj bi ga starejše delavke prejele iz minulega dela.

Tovarišica Mira kot predsednica sindikata v svojem kolektivu veliko razmišlja, kaj vse bi morali spremeniti. Trdno je prepričana, da bi delavke več in bolje napravile, če bi jih razbremenili stalnega psihološkega pritiska. V urejenih razmerah bi se laže posvetile lastnemu izpopolnjevanju, branju knjig, časopisov in kulturnemu življenju. Miro spremljajo knjige od šole naprej. Duhovnemu bogatenju svoje osebnosti se noče odpovedati, četudi jo to prikrade za marsikatero urico počitka.

JOŽICA TEPPEY

V NEDELJO JE GORELO NA VEČ KRAJIH. Najnevarnejši je bil ogenj na Ljubnu, kjer so vsaj plamen ukrotili nekaj pred peto uro popoldne. (Foto: M. Moškon)

»Kliče YU-CAP: gozdni požar...«

V teh suhih dneh pomagajo gozdarjem tudi letalci - Kdaj boljša oprema?

V nedeljo popoldne je zagorelo prisojno pobočje Ljubna, sicer znane vinske gorice nad Dolenjskimi Toplicami in Uršnimi seli. Vnelo se je med listjem in travo, zagorelo je po suhem gozdu, pod leščevjem in po rebri. Močan zahodnik je razpihoval žerjavico, da je ogenj hitro poprijel vse naokoli.

Dim, ki se je valil čez hrbet Ljubna, je opazil tudi pilot Dolenjki, ki je bil tačas na rutinskem poletu nad tem območjem. Komaj dobri dve uri poprej je obletel vso jugozahodno Dolenjsko z nalogo, da odkrije morebiten gozdni požar. Pod vtisom tega izvidniškega poleta se je hitro vrnil na letališče in po nekaj minutah je že zapel telefon stalne službe UJV v Novo mesto.

„Tukaj letališče Novo mesto. Na zahodnem pobočju Ljubna gorice gozd...“

Stalna služba že ve, kako je treba ukrepati, obvestiti gasilce, gozdni obrat, postajo milice na tistem koncu. Akcija lahko hitro steče.

Ker še ni zelenja, je suho vreme te dni vso pokrajino spremenilo v preprogo odličnega netiva, kjer že najmanjša iskra ali cigaretni ogorek lahko povzroči pravo katastrofo.

Zato so se gozdarji in letalci že lani dogovorili za opazovanje in obveščanje o vsakem sumljivem dimu, ki se nenadzorovano vije iz naših gozdov. Povzročiteljev požarov je veliko: malomaren kmetovalec, ki si je zakuril sredi gozda, da bi požgal okleščene veje ali da bi si pogrel roke, brezskrbni izletniki, ki so pekli na ražnju, iskra iz parne lokomotive, otroci, ki so jim vžigalice po neumnosti prišle v roke in še kdo.

Kdo bi lahko prej zagledal gozdni požar kot letalec, ki z enim samim pogledom objame več tisoč hektarjev?

POZABLJENI MRLIČ

V pepelnem jutru so bili avtobusni potniki kar presenečeni, ko so v čakalnici v Ortnoku ugledali mrliča na parah. Tam je ležal umrli Pust. Ves trd od mraza je bil. Otročad in mladež pa tudi ostali potniki niso gledali v stran, pa tudi kakšna pikra je padla na račun pokojnikove moškosti. Menim, da bi ga tisti, ki so ga prinesli do tja, lahko tudi ali pokopali ali mu privoščili bencina, ki je bil priložen v njegovi krsti. Naši vaški pogrebniški so ga nato izročili plamenom in njegov prah raztresli za čakalnico. Prihodnje leto, upamo, bo slovesneje pokopan ali sežgan, za kar naj poskrbijo pogrebci.

V. P.

rov zemlje pod seboj, zlasti jadralec, ki ga vsak dim zanima že zaradi letenja, saj mu je zanesljiv kazalec, kam piha veter.

Vsa letala morajo biti opremljena z radijskimi postajami. In kaj je enostavnejše, kot sporočiti na zemljo, kje gori, kakšen obseg je ogenj zajel, kakšna je nevarnost za širjenje požara glede na okolico in veter, kje je najboljši dostop do gorišča, koliko ljudi že gasi... Gozdarji so pomagali letalcem pri nakupu radijskih postaj za v letala, dve močni „zemeljski“ postaji pa je dalo v uporabo Poveljstvo vojaškega letalstva.

Tako so tudi letalci, zlasti v sušnih dneh, del protipožarnega sistema. Seveda za zdaj le z izvidniški-

mi poleti od Žužemberka do vrha Roga, nad Mirno goro pa do Zumberka in Penderjevke. Tak polet opravi letalo v slabih urah. Koliko gozdarjev bi se moralo ves dan voziti po tleh, da bi videlo vsaj desetino tega, kar je videlo letalo, se najbrž ne splača računati!

Korak naprej bi lahko naredili z nakupom posebnega letala za gašenje s prahom ali peno. Za nošenje nekaterih kemičnih sredstev bi se dala prirediti že ta letala, ki so zdaj v hangarju v Prečni. To bi bilo najbolj zanimivo tudi za Zavod za požarno varnost, za ustrezne občinske organe, za zavarovalnico in še za koga.

Sinjmodra citabria YU-CAP pa bo jutri spet poletela od Žužemberka do Zumberka in poklicala, če bo treba:

„Kliče YU-CAP. Gozdni požar tisoč petsto metrov jugovzhodno od N. Gori približno deset arov...“

M. MOŠKON

Mirko Lipar

28. februarja so organi UJV prijeli nezaposlenega priučenega kovinostrojarja Mirka Liparja iz Semiča. Preiskovalni sodnik je zanj odredil pripor; osumljen je namreč goljufanja na debelo. Mirko Lipar je bil zaposlen v semiški Iskri, vendar je novembra lani delo pustil in kasneje v Novigradu sklenil pogodbo za montažo vodovoda in centralne kurjave za neko hišo v Fontani pri Vrsarju. Dela mu je oddal zidarski mojster Matija Horvat iz Murske Sobote in mu že čez nekaj dni izplačal 50.000 din predujma za nabavo materiala, med-

tem ko se je celoten pogodbeni znesek glasil na 248.000 din. Horvatu denar je Lipar kmalu pognal, tudi zakvartal. Samo v enem dnevu je decembra lani v gostilni Nika Badovinca v Metliki pustil pri kartah 20.000 din.

S Horvatu pogodbo pa je Lipar dobil v mrežo še druge navidež, češ: „Če sklepam take posle, sem menda zanesljiv...“ Tako mu je nasledel Martin Brodarec iz Rosalnice 6 in mu prodal avto za 19.000 din.

Vozilo mu je izročil, denarja pa ni dobil. Lipar je namreč avto že dva dni zatem prodal v Novo mesto. Tako je „katrca“ v dveh dneh menjala tri lastnike, vendar je zadnji posunil, da nekaj ni v redu, in se je

Bo Karpov res zmagal?

Cim bolj se bliža dan, ko se bosta pomerila za naslov svetovnega šahovskega prvaka Amerikanec Fischer in nova nada sovjetskega šaha Anatolij Karpov, tem več je ugibanj o tem, kakšne so možnosti enega in drugega v novem „spopadu stoletja“. Ali medtem ko so — tako se zdi — simpatije javnosti na strani mlajšega tekmeča, to je Karpova, so dilo strokovnjaki, da je Fischer še zmeraj nesporno najmočnejši igralec na svetu in da ga trenutno nihče ne more resneje ogroziti na prestolu, ki ga je pred tremi leti zasedel za svetovnim prvacom Spasskim. Zato je toliko bolj zanimiva sodbja sovjetskega vele mojstra Nikolaja Krogijsa. Ta trdi, da bo v spopadu, ki se bo začel v Manilli 1. junija letoš, zmagal Karpov. Po Krogijsovem mnenju je le-ta večji mojster v psihološkem pristopu k šahovskemu boju; res pa je, da bo letošnji spopad znatno hujši, kakor je bil pred tremi leti boj med Fischerjem in Spasskim.

Krogijs je po poklicu profesor psihologije in je bil v Rejkjaviku sekundant in psiholog v taboru Spasskega, torej ne kaže njegovega mnenja podcenjevati.

OGENJ JO JE ZADUSIL

Huda nesreča se je zgodila 24. februarja dopoldne v Hrušici pri Stopičah. Vden 74-letna Neža Klemenčič je bolehlja in se težko premakala, je bila sama doma. Zato se je verjetno mudila pri odprtem ognju, si osmočila oblačila, nato pa je bila v boju k omari, kjer se je opekel in jo zadušil. V sobi pogorela postelja.

Ko so prihiteli na pomoč sosedje in ponesrečenca sin, so sicer pogasili ogenj, prečili, da se ni požar razširil na vso hišo, vendar sta in bolehlji starki ni bilo pomoči: našli so jo mrtvo ob oknu pri omari.

ZARADI NAGLICE V SMRT

3. marca se je pri Kosižu zgodila nesreča, ki je privedla do smrti žrtev. Tovar prikolico podjetja TRANS iz Reke je proti Kosižu vozil 23-letni Ivan Plešič, ki zaradi prevelike hitrosti in v dvojnem ovinku zadel v jarek. Vozil je po asfaltu, no pa zadel v kup zloženih tonskih kvadrov in v vrstah. Vrata so se medtem odprla, voznik pa je padel z vozila. Je potiskalo pred seboj še nekaj metrov. Voznik Plešič je padel na mestu mrtve, laže pogin van pa je bil tudi sovoznik Katalinič. Ker je za tovrstne slučajne voziča zdravstveno Novega mesta, je skušala srečencu Plešiču takoj pomagati, vendar je takoj nastopil

VOLKA JE USTRELIL

Jože Skufca, lovski čuvaj nega lovišča Kočevje, je na rebri v obori pred približno tedni vzel na muho volka. In ga položil s prvim strelom. Je sicer zaščiten, toda v oboro je povzročil preveliko škodo. Je prišel skozi ograjo, pa je 18 kilogramov. Lovski je še pravočasno odkril.

Goljufal, potem pa zakvartal

28. februarja so organi UJV prijeli nezaposlenega priučenega kovinostrojarja Mirka Liparja iz Semiča. Preiskovalni sodnik je zanj odredil pripor; osumljen je namreč goljufanja na debelo.

Mirko Lipar je bil zaposlen v semiški Iskri, vendar je novembra lani delo pustil in kasneje v Novigradu sklenil pogodbo za montažo vodovoda in centralne kurjave za neko hišo v Fontani pri Vrsarju. Dela mu je oddal zidarski mojster Matija Horvat iz Murske Sobote in mu že čez nekaj dni izplačal 50.000 din predujma za nabavo materiala, med-

tem ko se je celoten pogodbeni znesek glasil na 248.000 din. Horvatu denar je Lipar kmalu pognal, tudi zakvartal. Samo v enem dnevu je decembra lani v gostilni Nika Badovinca v Metliki pustil pri kartah 20.000 din.

S Horvatu pogodbo pa je Lipar dobil v mrežo še druge navidež, češ: „Če sklepam take posle, sem menda zanesljiv...“ Tako mu je nasledel Martin Brodarec iz Rosalnice 6 in mu prodal avto za 19.000 din. Vozilo mu je izročil, denarja pa ni dobil. Lipar je namreč avto že dva dni zatem prodal v Novo mesto. Tako je „katrca“ v dveh dneh menjala tri lastnike, vendar je zadnji posunil, da nekaj ni v redu, in se je

zglasil na UJV v Novem mestu. Tako so našli Liparja, ki pa je prej sumljiv.

Lipar je, kot kažejo preiskave, sklepal kupenje avta, god za izdelavo balkonskega montažo odtočnih žlebov.

MRTEV NA TIRIH

26. februarja zjutraj so bile ščene zapornice pri železniški lazni na Prečernovi cesti v Ljubljani. Ko je tovorni vlak z odprto kočarjo zapornice dvignil, takrat pa se je čakajoči 21-letni Jože Marcen z Ljubljane in se pod dvigajočo kočarjo zapeljal na tir. Bil je premočen, je zadel v zadnji vagon, koder ga je odbilo v betonsko steno, je obležal na mestu mrtve.

Slabo se piše žganjeku

Na zimo, ko zmanjka kmečkih opravil zunaj, Ludvik Debeve iz Gabrnjaka pri Skočjanu naloži 400-litrski kotel za žganjekuho in gre v vasi, kjer mu je pred tem nekaj gospodarjev povedalo, da so namočili sadje. Pred leti ga je pot s kotlom vodila daleč od domače vasi. Spominja se še, kako je „pekel kačjo slino“ že pri Golobčju, gostilničarju v Vrhovem.

Pred dnevi je njegov kotel stal pri Tičarjevih na Bučki. Može, ki so imeli opravka okrog velikega kotla, niso bili dobre volje, kot bi se za to delo spodobilo. „Tole, kar sedajle kuhamo, ni kaj prida. No, za kakšno operacijo pri živini bo že,“ je dejal eden. Ludvik je povedal tudi razlog, ki bo, vsaj kot kaže, strl tudi žganjekuho. „Cena žganju pada, čeprav je

v gostilni obratno. Zadnjič je padla cena pri kmetih, ki so odst. Za sadje se že malo plača; kar ga je, je slabo celo za tel. Pri tem kotlu bi moral biti 50-odst. žganja, pa tudi 150-odst. take kakovosti ni dosti.“

Včasih so financirali, pri tančno popisovali, kaj je v kotlu in hranil v kleti. Zato sem in prašal, kako danes davkarji na ta posel. „Donosno, ki je sem po pavšalu, ki je v kotlu drugačen, seveda tako, da meniteve večja.“ je povedal Ludvik. Prave slivovke, ki je več kot razvnela kri, ni več. Čeprav je dosti zvenen, pa katerimi se ta reč danes

Ludvik Debeve iz Gabrnjaka pri Skočjanu zapelje svoj 400-litrski kotel za žganjekuho tja, kjer namerava kuhati več gospodarske „Gripa se me še nikoli ni prišla.“ se pohvali.

Kozerija

VARČEVANJE PO REPIŠKO

V Hitrokalu, ki je zrasel v Repičevi dragi, so se odločili, da bodo pričeli vsestransko varčevati. Tovariš sekretar je sestavil makro in mikro načrt varčevanja s papirjem, z električno energijo, z mazili, z odpadnim materialom, s telefonskimi pogovori, s prevozi, s poštnimi znamkami, z reprezentanco, s trakovi za pisalne stroje, s kuliji, s selotejpom, s sponkami, s polivinilastimi vrečkami in skatami, z mapami in tako dalje.

Ljudje so akcijo vzeli resno: skrbno so spravljali vsak papirček, na katerega bi se dalo še kaj pametnega napisati, žarnice so pogasili, kakor hitro je bilo po pisarniških

prostorih razločiti obrise pohištva in obrazov vmes, olja in masti niso več trosili po tleh, pri krojenju so pazili na vsak milimetrček blaga, ženske se po telefonu niso več pogovarjale o pletenju jopic, kuhanju in ljubezenskih razočaranjih. V Ljubljano se jih je v enem avtomobilu peljalo pet in ne eden kot pretekle čase, osebno dopisovanje je izginilo iz podjetja, namesto viskija so gostje bumčkali domači vinjak, trakovi za pisalne stroje so se po trikrat obrnili, preden so zleteli v koš za odpadke, s kuliji so se pisali nekaj milimetrov manjši naslovi na rjave kuverte, trak selotejpa so prerežali na polovico,

v promet so spravili tudi zarjavele sponke, polivinilaste vrečke so gladili in jih uporabili večkrat, embalaža se ni valjala po smetišču in v eno mapo so natlačili toliko dopisov, da je bila še najbolj podobna breji kravi.

Varčevanje in varčevalce v Hitrokalu bi lahko postavili za vzgled vsem, ki so še naprej razsipavali družbena sredstva, v Hitrokalu pa so z računi ugotovili, da so prihranili marsikateri dinar. Zadovoljstvo je sijalo ljudem iz obrazov in ob potrditvi zaključnega računa ni bilo ploskanju konca ne kraja.

Pa je predlagal Jožič Repič, da bi bilo potrebno uspeh pri-

merno proslaviti, kajti privarčevani denar je last vseh, prihrizek v gostilni Pri treh kegljih pa bi bil krasna spodbuda za tovrstno delo vnaprej. Gostilničar je spekel nekaj odojčkov, znosil na mizo nekaj deset litrov vina in sončni vzhod je pozdravil prepeva-joče varčevalce iz Hitrokalu.

Zadovoljstvo in pesem sta izginila, ko je prispel v Hitrokal račun za zabavo. Predsednik sindikalne organizacije je pridušal, da sindikat že ne bo prispeval razlike med privarčevanim denarjem in vsoto, navedeno na računu.

TONI GAŠPERIČ

Kapital koketira s sultanovanjem

DANES

KAJ JE NOVEGA

TRDINOVI
NOTESI

6. III. '75

32

PRILOGA

DANES

GRADOVI IN
USODE
RUPERC VRH

DANES

„Kapital koketira skoraj povsod s sultanovanjem!“ je zapisal v svoje beležke dolenski bard Trdina. Na zadnji strani Priloge objavljamo tudi danes nekaj ocvirkov iz Trdinovih notesov. Kot navadno tudi v teh stavkih ne prizanaša napakam: tokrat je okrcal novomeško (in tudi drugo) hlapčevstvo. Naslov zapisa je SULTANOVANJE, Trdina pa se norčuje iz vseh tistih, ki zaničujejo slovensko besedo in se hlapčevsko obnašajo, govoreč po

nemško — v mislih, da so boljši, bolj učeni, bolj izobraženi...

Nedvomno je zapis vreden pozornosti tudi zato, ker hlapčevstvo v različnih oblikah do dandanašnjih dni ni izginilo. Videti ga je pač v drugih oblikah in v drugačnih priložnostih — a sultanovanje ostaja. In kot je rekel Trdina, velja še danes: „Kapital koketira skoraj povsod s sultanovanjem!“

VAS, V KATERI UMIRAJO MLINI

Pod naslovom UTRUJENA MLINSKA KOLESA objavljamo na drugi strani današnje Priloge zapis o nekdanji posebnosti Pišec: nekoč je mlelo v tem kraju, za katerega so rekli, da je na koncu sveta, kar 16 mlinov — kmalu ne bo mlet nobeden več...

Na tretji strani Priloge pa objavljamo zapis z našega drugega uredništva v gosteh. Tistemu, kar so nam povedali prebivalci Pišec in okolice iz brežiške občine, smo dali naslov KJER JE BIL KONEC SVETA.

Zapis govori o težavah, s katerimi se spoprijemajo ljudje v teh krajih, še posebej o cesti, ki si jo tako želijo in ki naj bi v kraje prinesla napredek, pa tudi o uspehih, ki so jih dosegli. V naslednji številki Priloge pa bomo pisali o uredništvu, ki je bilo v gosteh v belokranjski Vinici.

UTRULJENA MLINSKA KOLESA

Včasih so bile Pišce vas mlinov, saj je kar devet mlinskih koles gnala voda, ki izvira tik nad vasjo v strmem pobočju Piščkega hriba. Danes ni od večine bivših mlinov, ki so stali drug pod drugim, ostalo nobenih sledov. Le še dva delata: enega je v starinski podobi kot zanimivost obnovilo turistično društvo, drugi pa je tudi posebna zanimivost.

V njem živi in dela 78-letna mlinarica Suzana Prosevc. „Že 53 let sem v Pišceh,“ pripoveduje ena najstarejših mlinaric pri nas. „Z možem Mihom, ki je lani umrl, sva bila 30 let mlinarja v župnijskem mlinu. Včasih je bilo dovolj dela, od vsepovsod so vozili mlet, danes pa dela zame skoraj ni več. Pa tudi ne zmorem veliko. Stara sem in ne morem dvigovati težkih vreč. Meljem samo še koruzo in pšenico, na žmes, pravimo; belo ne zmorem več, je preveč naporno,“ potoži.

Kolikokrat je Prosevcova med vojno na skrivaj mlela za partizane. Ustaši so jo hoteli ustreliti, ko so jo dobili, da melje ponoči, pa jih je preliščila in jim pokazala karto, češ da melje za vaščane.

Po vojni sta z možem začela na svoje. Mož je kupil star mlin na Bizeljskem, ga pripeljal v Pišce in ga postavil ob hišici, ki sta jo kupila ob potoku.

„Za mlinarje so sedaj hudi časi. Skoraj pri vsaki hiši imajo manjše električne mline in sami

šrotajo. Mladi zato niso hoteli prevzeti obrti staršev, vsi odhajajo za boljšim in lažjim zaslužkom, mlini so propadli. Jaz bom mlela, dokler bom mogla in dokler bo še kdo prinesel v mlin. Saj mi nič drugega ne kaže, Dobim 300 dinarjev starostne pokojnine, polovico tega gre takoj za zdravstveno zavarovanje. Za to pa mora biti denar: stara sem, nikoli se ne ve, kdaj bom zbolela in morala v bolnišnico.

Včasih, kadar je delo, vstanem tudi ponoči in meljem, da se lahko skromno preživim. Pozna pa se, da voda nima več take moči, odkar so pri izviru naredili zajetje za vodovod,“ pravi mlinarica.

Na vprašanje o zgodbah in strahovih v mlinih se je le zasmejala: „Kaj bi to! Najhuje je bilo med vojno. Za razne zgodbe in strahove pa ni bilo časa: z možem sva vseskozi trdo delala, da sva preživela tri otroke...“

Kaže, da bo Prosevcova mlin še delal. Mati Suzana ga bo zapustila hčerki, ki je poročena v Litiji, in z možem bosta nadaljevala hišno tradicijo.

„Morda bo tudi za mlinarje kdaj bolje,“ upa stara mlinarica. „Ljudje bodo morali nositi v mlin, ko je kruh v trgovini tako drag. Še koruznega bodo radi jedli, če bo šlo tako naprej,“ pove malo za šalo, malo zares.

A. Bartelj

VEČ GLASOV VEČ ZMORA

Na letošnjem opatijskem festivalu „Opatija 75“ slovenski upi niso izgoreli v pepel in tudi preveč hude krvi ni bilo pri izbiranju skladbe, ki bo zastopala Jugoslavijo na festivalu Evrovizije, ki bo letos v švedskem glavnem mestu Stockholmu. Prvo mesto je zasluženo osvojila skladba Tadeja Hrušovarja „Dan ljubezni“, ki jo je izvedla skupina „Pepel in kri“. Tako je slovenska zabavna glasba po daljšem času spet doživela potrditev svoje kvalitete. Ali bo skupini uspelo prepričati in navdušiti tudi evropske poslušalce, bomo kmalu zvedeli.

Vsekakor je bila pot k vrhu za skupino „Pepel in kri“ ena najkrajših. Skupino je ustanovil Tadej Hrušovar ob koncu septembra v Ljubljani. Uspelo mu je združiti nekaj znanih imen slovenske zabavne glasbe, ki tvorijo tudi jedro: Oto Pestner, Ditka Haberl, Nada Žgun, Ivo Mojzer, vokalni ansambel Strune. V ansamblu sodeluje še nekaj drugih manj znanih

pevcev, ki pa se dostikrat menjavajo. Izkušeni pevci so se dobro ujeli in kmalu uspeli tudi pri poslušalcih radijskih programov. „Naj sije sone“ in „Enakonočje“, to sta skladbi, s katerima je skupina „Pepel in kri“ tako rekoč planila na dan. Njihov prvi uspeh pa je bila vsekakor pesem „Naj bo, baby“, ki je bila prvič predstavena v radijski oddaji „Karavana melodij“. Tudi zanj sta napisala glasbo in tekst opatijska glasbena govalca Tadej Hrušovar in Dušan Velkaverh.

„Pepel in kri“ ima za seboj že tudi prvo ploščo. Na nji sta posnetka uspešnih skladb „Enakonočje“ in „Naj bo, baby“. Plošča je na tržišču.

Če bi poskušali „Pepel in kri“ označiti s katerim iz svetovne glasbene scene, bi najbrž pomislili na slavne „Les Humphries Singers“, so ena prvih velikih pevskih skupin in ima veliko zaslug, da je ta način zabavne glasbe prišel ušesa poslušalcem.

DOMAČA LEKARNA:

REGRAT REGRAT REGRAT

Zgodaj spomladi lahko jemo regrat kot zdravilno solato, lahko pa ga pripravimo tudi kuhanega, kot špinačo, kadar ima dovolj velike liste. Regrat ima vrsto zdravilnih lastnosti. Če koren regrata nastrgamo na drobno in ga v kozarcu vode ali žganja popijemo jutraj na tešče, dobimo boljši apetit, pomaga proti počasnosti in lenobi.

Regrat zdravi tudi vse bolezni želodca in čreves, pljuč, jeter, čire in druge bolezni. Zoper te tegobe pijemo sok regrata, ki

ga dobimo tako, da listje in koren stolčemo in stisnemo, ga pomešamo z vodo, v kateri se je kuhalo samo meso. Če nimaš juhe od prekuhanega mesa, lahko uporabiš mleko. Potrebujemo 1 skodelico mleka, 3 žlice regratovega soka, kar spijemo na tešče. S to mešanico spomladanskega regrata si marsikdo lahko popravi povsem omajano zdravje, tudi v primerih, ko je že obupal.

Namesto soka lahko skuhamo čaj in ga pijemo štirikrat na dan po 1 deciliter. Litru vrele

vode dodaj pest regratovih stov in nastrgan koren ter pije eno do dve uri stati. Potem precedi in spij.

Za krepitev želodca je boljše regratovo žganje. Pripravimo ga tako: izkopljemo koren regrata, dokler še ne cvetijo, na drobno nastrgamo, potopimo in polijemo s pol litra žganja. Tako mora stati 10 dni, potem je zdravilo uporabno. Najbolj pomaga tistim, ki imajo neredno prebavo, ki so zaprti, takim, ki gredo težko na blato. IVAN MASTINŠEK

BELOKRA- =NJSKA GIBANICA

H krilom v slogu leta 1975 so se pojavile tudi nove bluze. Že dolgo ni bilo toliko možnosti za romantično navdahnjene, kot jih ponuja moda za letošnjo pomlad. H krilu, ki sega precej čez kolena in navadno široko valovi okrog bokov,

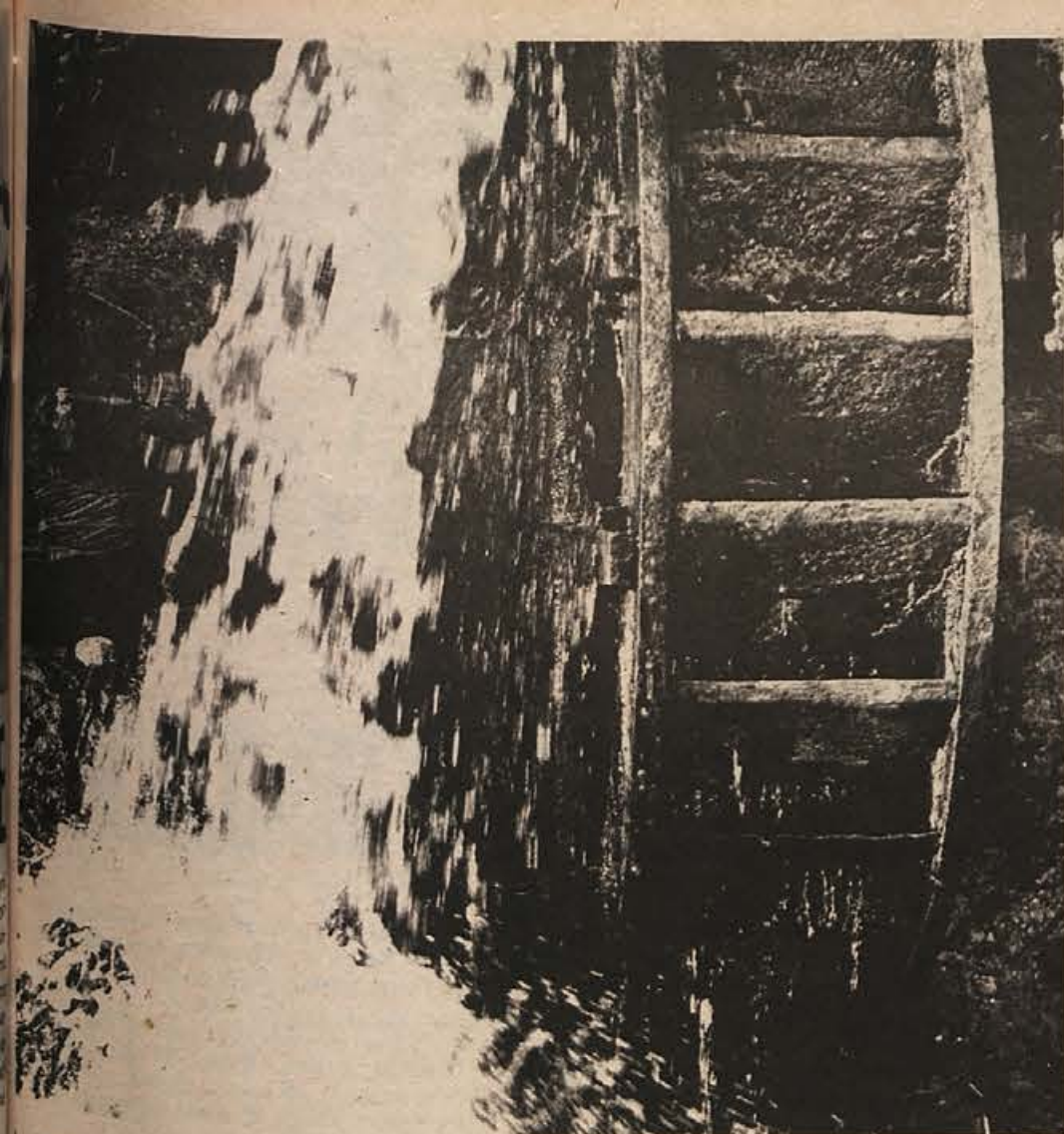
bomo nosile izrazito ženske bluze. Ne več moških srajc, ne več tipičen športni kroj! Zraven sodijo še modni dodatki: zelo širok pas, za popoldanske priložnosti cvet, uhani pa so dobrodošli od jutra do večera.

Marija Lavrin je poslovodnica hotela SMUK v Semiču, sicer pa ima gostinsko šolo kuharske smeri in ima že tudi večletno prakso. Povedala je, kako lahko doma pripravite imenitno belokranjsko gibanico, kakršno imajo v tem lokalu na voljo vselej ob sobotah in nedeljah: „Za 6 oseb potrebujemo

0,75 dkg moke, 2 rumenjaka, malo slane mlačne vode in malo olja. Iz tega naredimo vlečeno testo, ki mora pol ure počivati.

Medtem pripravimo nadev iz 20 dkg domače skute, 30 dkg pregrate domače smetane, 4 jajc in malo soli. Nadev premešamo in z njim namažemo razvaljano

testo. Potem ga zvijemo in ložimo v lončen pekač. Gibanico zan z domačo mastjo. Gibanico tudi povrhu namažemo z maslom, nakar jo pečemo v vroči pečici približno 45 minut. Razrežemo jo še toplo in jo tudi serviramo. Gibanica je dobra samo, dokler je topla.

UREDNIŠTVO V GOSTEH

PIŠECE

KJER JE BIL KONEC SVETA

Na hribu nad Pišecami, vedo povedati ljudje, se cel travnik ziblje, toliko je vode pod njim. Izročilo trdi, da je v hribu podzemeljsko jezero. Kot dokaz navajajo, da se je nekoč par volov na tem travniku udril in izginil, voda pa je njune kosti prinesla na dan nekje drugje. S kostmi je priplavala tudi ženska ruta. Podzemeljsko jezero je pogoltnilo tudi kakšno človeško življenje... Se več življenj pa jezero še ogroža: izročilo pravi, da bo voda poplavlila vso okolico, če se hrib odpre in se jezero razlije.

Ce zapišemo bolj hudomušno, smo še zadnji hip prišli v Pišce, da jih popišemo in da nam prebivalci povedo o svojem življenju, kraju, napredku in težavah, iz katerih se še niso izkopali.

Naše drugo uredništvo v gosteh je bilo v gostilni „Na medvedovem“, kjer so ob prijaznosti gostilničarke Marjanice Ogorevc novinarji Andrej Bartelj, Milan Markelj, Jože Splichal in Jožica Teppey prisluhnili besedam prebivalcev tega kraja in njegove okolice.

Pišce leže sredi vinorodnih gor, v vasi živi približno 200 ljudi. Včasih so bile Pišce zadnja postaja civilizacije na tej poti: človek je lahko prišel samo do Pišec, potem pa je lahko ostal tam ali se vrnil po isti poti. Število prebivalstva se je v zadnjih desetletjih zmanjšalo, tako kot se je občutno zmanjšalo število mlinov: včasih so jih imeli v vasi 16, danes meljejo samo še v treh.

Kraj so skušali potegniti iz zaostalosti tudi prebivalci sami, ki so združili moči in denar za napeljavno elektriko, za ureditev vodovodov in za boljše cestne povezave. V krajevni skupnosti ni več hiše brez elektrike, od 1480 ljudi jih ima 1040 napeljan vodovod. Naredili so tudi nove poti — vseh krajevnih poti je 51 kilometrov in z avtomobilom lahko pride zdravnik v vsako vas, čeprav s precejšnjimi težavami. Ceste še vedno niso urejene in to je njihov največji problem.

cesta, cesta...

Ivan Cizelj, tajnik krajevne skupnosti, sicer pa uslužbenec, pravi: „V 1971. letu smo se s krajevno skupnostjo Sromlje prvič pogovarjali o cesti Sromlje — Pišce — Bizeljsko in se dogovorili, da bomo v naslednjih petih letih naredili to cesto prevozno. Pomoč so ob obeh krajevnih skupnostih obljubili tudi Gozdno gospodarstvo Brežice, cestni sklad in kajpak ljudje s samopripravi vseh del. Na zadnjem sestanku smo sklenili, da bomo uspeli v roku. S to cesto se bodo Pišce

odprle na vzhod in zahod. V načrtu pa imamo tudi asfaltiranje odcepa do Bizeljskega. To bi radi uresničili v naslednjih petih letih. Do leta 1977 bomo posodobili tudi cesto Pišce — Globoko, za katero smo sami zbrali 120 tisočakov. Prva etapa je končana.“

Zakaj taka zavzetost prebivalcev za gradnjo poti in cest? Vsi, ki niso čisti kmetje, se morajo na delo voziti. V Pišecah samih je zaposlenih le 42 ljudi: na šoli, v trgovini, na pošti, krajevnem uradu. 128 se jih vsak dan vozi na delo v Brežice in Krško. Delavski avtobus vozi le pozimi, poleti se vozijo delavci sami s kolesi, mopedi in motorji. Nekateri hodijo celo peš! Bolje bo, ko bo cesta. Ljudje bodo raje ostali doma, si tu gradili življenje. Hkrati bodo v popoldanskem času poskrbeli, da kmetije ne bodo propadale tako kot doslej.

Od ceste veliko pričakujejo tudi kmrje — kolikor jih je še ostalo.

tudi kmet lahko živi, samo...

Oto Pikelc, kmet iz Pavlove vasi: „Ukvarjam se z živinorejo in vinogradništvom. Vinograde obnavljam, tako kot večina kmetov. Toda odkupne cene grozdja so tako nizke, da mi ne poplačajo stroškov, dela in truda. Zato vse bolj premišljam, da bi vinogradništvo opustil in se posvetil živinoreji. Vendar bi moral imeti večje ugodnosti za nakup strojev, saj zdaj zahtevajo 12-odstotne obresti za posojilo! Vendar sem prepričan, da se od kmetovanja da živeti!“

Darko Preskar, kmet iz Pavlove vasi: „Svojo kmetijo sem preusmeril v živinorejo. Lani sem prodal 10.300 litrov mleka. Da sem lahko prodal toliko, sem moral voziti z mopedom vsak dan po 40 litrov mleka do zbirne postaje. Odkup mleka je bil in je še slabo organiziran. Ljubljanske mlekarne so v začetku, za katerega vemo, da je težak, obupale; Zagrebške mlekarne, ki zdaj odkupujejo mleko, pa niso preveč solidne. Večkrat odpeljejo mleko šele po dveh dneh, nam pa očitajo, da je mleko kislo. Kaj bi ne bilo, če dva dni čaka nanje! Mlekarne in zadruge bi morale okrepiti sodelovanje s kmeti, sicer bodo kmetije še bolj opuščene kot doslej. Če bi bile boljše ceste, bi prodajali mleko tudi kmetje iz bolj oddaljenih vasi.“

Vendar pa pravijo, da so odkupi, razen mleka, organizirani, res pa je, da so cene za odkupe

zelo nizke. Zlasti za obnovo vinogradov si prizadevajo v brežiški občini: 25 ha vinogradov je v obnovi. Obnavlja 68 kmetov; 61 kmetov, ki obnavljajo vsaj po 30 arov vinograde, je dobilo posojila. Če bi se kmetje združili, bi lahko združili tudi vinograde, ki bi jih potem lažje obdelovali, prav tako bi lažje dobili tudi večja posojila. Zanimanje za vinogradništvo je na Pišeckem veliko, saj je na primer na predavanje o vinogradništvu šlo v Brežice kar 26 kmetov. To kaže, da se kmetje zavedajo, kako potrebno je znanje za dobro vinogradništvo.

18 km peš v šolo!

Ko smo se že ustavili pri znanju, velja poudariti, da želijo prebivalci svojim otrokom več znanja, kot so ga užili sami. O tem pripoveduje Marjan Vučajnik, ravnatelj osnovne šole v Pišecah: „Jeseni 1972 smo začeli obnavljati staro šolo. Gradnja je bila deležna vse podpore, saj je šola središče kulturnega in vzgojnega življenja vse okolice. Naredili smo centralno kurjavo, položili parket, obnovili razsvetljavo, na novo prekrili streho, naredili novo fasado, uredili sanitarije, garderobo, povečali zmogljivosti kuhinje ter uredili prostor za vrtec in malo šolo. Šola obiskuje 160 otrok.“

Težava je v tem, ker imajo mnogi otroci daleč do šole, prevozov pa ne moremo organizirati. Tako hodi neka deklica v 7. razred iz Osredka v šmarni občini in ima do šole in nazaj domov kar 18 km dolgo pot! Tudi v malo šolo hodita dva otroka, ki imata v obe smeri kar 18 km poti! Kadar so snežni zameti, prinesejo starši otroke celo v košu do pluzene ceste...

Šola je zares os vsega dogajanja v kraju, saj pripravi vse prireditve ob najrazličnejših praznikih — kina kajpak v vasi nimajo — šolski otroci so podmladkarji Rdečega križa in skrbijo za stare in onemogle občane, ki jih je tudi nekaj. Po vaseh so organizirali celo tečaje RK. Na pišeški šoli imajo tudi potujoči vrtec, ki ga vodi brežiška vzgojiteljica — ta dva popoldneva v tednu pride v Pišce. V mali šoli, ki ima 200 ur programa, je 19 otrok.

Učni uspeh v šoli je dober, lani je znašal 97,5 odstotka. Razen enega učenca so vsi, ki so končali osemletko, šli v šole druge stopnje. Toda v zadnjem desetletju se jih je le pet s srednjo šolo vrnilo v rojstne kraje! Velja omeniti še to, da nameravajo letos urediti asfaltno šolsko športno igrišče, ki bo po predračunu veljalo 340 tisoč dinarjev.

Vse prireditve so v dvorani gasilskega doma. Pripravljajo jih šolski otroci, in dvorana, ki sprejme 120 obiskovalcev, je vedno polna. Večkrat gostujejo tudi amaterske gledališke skupine in prebivalci Pišec jih z veseljem sprejmejo. Igrice in druge zabavne prireditve pripravi večkrat domača mladina, delaven pa je tudi moški pevski zbor.

letos spomenik

Jože Ogorevc, upokojeni kmetijski tehnik: „Imamo pevski zbor, ki dela že tri leta. Okrog 20 nas je, ki redno hodimo na vaje enkrat na teden. Naštudirali smo že precej narodnih in borbenih pesmi... Rad pa bi povedal še nekaj drugega: nas krajane čaka letos še pomembna

naloga. Spomenik, ki smo ga morali zaradi gradnje trgovine umakniti, bomo morali ob 30. obletnici osvoboditve spet postaviti in urediti okolico. Zatika se pri arhitektih, ki papirjev nikakor ne dajo od sebe. Mi pa bi radi vsaj posadili drevesa in okrasno rastlinje...“

Razumljivo je, da se vsi v Pišecah zavzemajo, da bi hitro spet postavili spomenik. Pišce so bile med vojno zatočišče naprednim Slovencem, ki so pribežali iz izselitvenega pasu in bili deležni tu gostoljubja domačinov.

Miha Ogorevc, upokojenec iz Pišec: „Iz območja današnje krajevne skupnosti je med vojno padlo 71 ljudi: 49 borcev, 12 žrtev nasilja in 10 talcev. To območje je dalo več kot 350 borcev in aktivistov. Nekdanja občina je ob okupaciji štela 1600 prebivalcev, zato je upravičena zahteva Zveze borcev in vseh prebivalcev Pišec, Sromelj in Zdol, naj te kraje vključijo pod zaščito nacionalnega parka v Kumrovcu. Takrat nismo gledali, kje tečejo meje, in smo se partizani z obeh bregov Sotle skupno borili proti sovražniku. V naših krajih je bil ustanovljen tudi Kozjanski odred, pri nas je več kot 400 družin našlo zatočišče.“

V Pišecah bodo postavili spomenik, popravljajo ceste, pridelujejo dobro vino, kraji so lepi, zraka še ni okužila industrija — skratka, pričakujejo, da bi lahko živeli tudi od turizma. Zanimanje je razvit le lovski turizem. Imajo svoj lovski dom, divjadi je veliko in streljat jo prihajajo tudi tuji lovci. Deviz se tako nihče ne brani...

možnosti za turizem

Marjanca Ogorevc, gostilničarka in tajnica turističnega društva: „Naše društvo je zelo delavno. Domači in tuji turisti obiskujejo Pišce in imamo po 50 prenočitev na leto. S posojili smo uredili nekaj zasebnih turističnih sob, vendar bi jih potrebovali še več, zlasti zato, ker nekateri od tistih, ki so posojila že odplačali, ne marajo več sprejemati turistov. Ker opažamo, da je naš kraj precej zanemarjen, skušamo s tekmovanji v ureditvi kraja to hibo odpraviti.“

S pomočjo občanov je društvo v zadnjih letih obnovilo propadli mlin in uredilo slapove, obnovili smo kužno znamenje, poskušali pa smo urediti tudi ribnik. Toda ribnik je prehud zalagal za naše zmogljivosti. Potrebovali bi težko mehanizacijo, da bi iz ribnika odstranili blato in zabetonirali dno. Poskušali smo sami, delali smo do kolen v blatu, a nam ni uspelo. Imamo velike načrte in narejen plan: bazenček, ribnik z ribami, grad...“

Podoba o Pišecah bi ne bila popolna, če ne bi zapisali še naslednjih dveh izjav:

Franc Vranetič, kmet iz Podgorja in delegat krajevne skupnosti: „Pri nas smo bolj ubogi, denarja nam manjka kakor povsod na podeželju. Ljudi je v teh krajih vedno manj. Poglejte, tudi dekleta se nočejo mošt sem gor — vse hoče v mesto! Na televiziji slišim, kako je v mestih zrak onesnažen, pri nas pa je tako čist...“

Miha Šekoranja, upokojenec, prvi predsednik in soustanovitelj turističnega društva v Pišecah: „Če odšteto vodovod, ceste in elektriko, v Pišecah ni bistvenega napredka. Pišce so bile zapostavljene in šele zdaj se prebujamo. Občina popravlja šole zdaj, kar je prej zamudila. Manjka tudi več agilnih ljudi v kraju. Vseeno pa upam, da posledje ne bo več veljalo: do Pišec je mogoče priti, potem pa ali ostaneš ali greš nazaj. Pišce ne smejo biti konec sveta!“

„Vedno znova najde način, da se o njej govori!“ je vzklilni znan fotograf Wingate Paine, potem ko se mu je iz razvijalca pokazala fotografija lepega dekleta, ki ga danes objavljamo... On je mislil na njen poslikan trebuh, mi mislimo na dekle.

ŽENSKA LEPOTA

lojze
sever

SLAVA

Čeprav so Turki pogosto vdirali v naše kraje, jih izropali in požgali, naše malo mesto ni dobilo mestnih pravic. V bližini je bila namreč mogočna graščina, da je bila gospodinja na varnam. Ta je krojila ubogim in prestrašenim potujočnikom usodo, obenem pa razvijala napredek okolice. Kjer bi lahko zrastle nesojeno mesto. Samo enkrat so se spuntali, vendar je bil upor že v kali zadušjen.

Turški napadi so popustili, oblast se je menjala in čez čas so graščakom porezali greben, s tem da so jim pobrali predpravitve. Tako so naši predniki dobili občino, svojo sodnijo, solo, faro in vse ostalo, kar se je dalo v tistih časih dobiti.

Za naše malo mesto so se začeli zlati časi. Od blizu in daleč so prihajale pobožne ženske na božjo pot moliti za zdravje in srečo, kajti njihovi možje so se tu pravdali. Za vsako senco, za vsako žal besedo so se vlekli težke tožbe brez konca in kraja. Največji grunti so propadli, be-

račija se je po vaseh množila, naše malo mesto pa je raslo. Postalo je tako mogočno, da bi skoraj zasenčilo belo Ljubljano. Mestno središče ni poznalo malih hiš. Kamor si se ozrl, si lahko videl eno in dvonadstropne hiše.

Čast in slava sta rasla kot gobe po dežju, zato ni čudno, da so se najvplivnejši možje pripravljali, da z velikim pompom ustanovijo mesto. Izdelali so grb in zastavo, kot je bilo v tem času v navadi, pripravili sezname ulic in mestnih četrti ter še obilo drugih reči, o čemer nam še danes pričajo ustni viri.

Celo na Dunaju, cesarskem mestu, so imeli nekaj vplivnih mož in tja so poslali prošnjo za dodelitev mestnih pravic. Vsa stvar se je zavlekla, saj še danes vemo, koliko potov in časa je treba za kakšno gradbeno dovoljenje, nikaš se ne misli pravice! Samo podoben plakan „i“ sta še manjkala, pa bi bilo vse rešeno.

MALO

MESTO

toni gasperič POGOVORI

MED STROKOVNJAKI

— Halo, tovarišico Majdo, prosim.
— Pri aparatu. Ste tovarišica Anka? Prav, da ste me poklicali. Zaradi izvoza, ne?
— Kaj je novega pri vas, tovarišica Majda?
— Ne sprašujte. Človeka bi kap. Pomislite, tovarišica Anka, pomislite. Pričeli smo varčevati — pri telefonu. Prepovedali so nam dolge pogovore. Privatne pogovore. Na napačnem koncu smo pričeli varčevati, vam pravim. Mimogrede: ste končali jopico?

— Čudovita je. Ivanu se poda kot ulita. Hvala za volno. Holandci pa znajo. Ni kaj reči. Rada imam debelo volno, se hitro splete. Pet večerov sem malo pozneje legla, pa je bila nared. To je debelo pogledal! Veste, že dolgo si želi tople jope. No, zdaj jo ima. Res sem vesela. Pa vaš, je še zmeraj v bolnišnici?

— Ne, že dolgo ne. Bulo so mu izrezali in ga poslali domov. Je pa siten kot podrepna muha. Moški ne znajo prenašati bolečin. Če bi morali oni roditi, bi človeška vrsta izumrla.

— Da ne pozabim. Minka, saj jo poznate, tista, s katero smo pile kavo pri Šestici, je rodila sina. Zdaj se s tistim huliganom, ki ji je naštimal otroka, kregata, da je kaj. Se bo že nekako uredilo. Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha.

— Da, hvala za recept. Kogice so bile navdušene nad pecivom. Se prste so si oblizovale. Nisem jim zaupala, kako se pripravi.

— Snega pa ni, kaj?

— Naj gre k vragu! Lani smo se ob tem času smučali, da je bilo veselje. Pred novim letom sem si kupila opremo. Iz uvoza. Famo! Tudi smuči.

— Naj vam povem, da so tapete ena A okus. Recite onemu dedcu, naj jih še nabavi, so skoraj zastoj. Prava bomba!

— In kam za osmi marec?

— Najraje nikamor. Lani so nas naš podjetju povabili v hotel. Vse skupaj nič, li so se ga že ob osmih, da smo morali med seboj plesati. K vragu, pa takšna za Sem rekla...

— Mi pa smo se lepo imeli. Zbasali smo avtomobile in se odpeljali na Jasnico, radovednih oči. Zjutraj smo se privlekli kot deske. Rečem vam: kot deske.

— No, ja. Eni se znajo zabavati... V imel rojstni dan naš izvoznik. Škrt je povabil v zakotno gostilno. Ob treh smo vlekli domov, danes mi hoče raznesti bučo.

— Tabletko, tabletko. V Avstriji so odlične. Vržeš v vodo, počakaš, da spiše in ne veš, da sploh imaš glavo.

— Nabavite mi jih, prosim, ko bodo skočili čez mejo. Plačam, kolikor so. ga, kot če te boli buča.

— Se je Vlado poročil?

— Kateri?

— Oni iz barvarne. Zadnjič ste mi pravi.

— Vse se je razdrlo. Lahka tičica. Pravi je imela poleg njega še dva. Se pa dela. Človek bi jo najraje namahal na sveto po.

— Že devet je. Čas hiti, kot bi ga centrali me bodo kmalu prekinili. Vse telefoni. Traparija! Povejte mi, dragi, kako naj se potem pogovoriva o poslo celotno čas pogovora omejijo! Torej izvoz. Tu-tu-tu-tu...

DOLENJEC V LJUBLJANI

evgen
juric

PO DOMAČE

„Veš kaj, dragi,“ je dejala moja žena (in sumljivo mi je bilo, ker mi je dejala dragi), „rada bi šla v kakšno dobro domačo gostilno, z domačo hrano in pijačo...“

Mislil o dobri domači pijači mi je ugajala, pa sem jo naložil in se odpeljal na Dolenjsko. Ze sva parkirala pred gostilno, po zunanjem videzu je bila zelo domača, saj je bilo pred njo blata skoraj do kolen pa še več nakresanih pobov se je motalo po dvorišču in so vpili „auf biks“.

Sedel sem za domačo mizo (bila je neoppravljena) in domači natakari (ki me je tikal) se je v domači obleki (nosil je umazano moder predpasnik) postavil predme:

„Kaj pa vidva hočeta?“

„Kaj doberba bi pojedla in popila...“ sem dejal.

„Kaj domačega,“ je pripomnila žena.

„Domačega?“ se je začudil natakari, „domač sem jaz. Imamo tudi vodo, ki je domača, mačko in psa.“

Domači gostje pri šanku so se režali, pa se ni dala:

„Imate domače žganje?“

„Imamo. Od Dane.“

„Pa žganje z zeljem in krvavicami?“

„Imamo. Žganje naredimo doma, pripelje Mercator, krvavice pa Emona. Inšpekcija prepovedala!“

„Torej nič domačega?“

„Kaj nič, če hočete, lahko dobite doma mesni doručak. Ali pa domačo Dolenjsko sovo juho.“

Nisva hotela tega in lepo po domače odšla — nepostrežena.

Birt pa je dejal, da lahko dobim, bom še hodil zafrkavat, eno na gobec domače.

„Kako pa je to?“ sem vprašal.

In pokazal mi je.

Zdaj dlje ne bom šel na Dolenjsko, rilo se mi je. Sem raje doma, kjer ga kroji lepo po domače...

MEŠČAN NA DOLENJSKI

— Akcija za nabiranje starega papirja?
— Ne, materiali za sejo!

jože
splichal

STARE ZGODBE V NOVI OBLEKI

VITA VITAE MEAE

„Hladna bo postelja!“ se je megal enooki ter močno z roko spotekal, potem pa zviškoma prilezel v vodo, da se je peneče grohotaje odšli in niti radozljivo niso bili, kaj se bo zgodilo z njim. Prikazal se je na površini. Dolga obleka se mu je prijetno zveljavila. Ali vendar je plaval ter z veliko težavo priplul do brega na oni strani. Premočen je prišel na suho. Ali kipeče je vzkliknil: „Gospod svojih verbojnih valov, kakor je pokončan nekaj egipčanske vojske! Ali vas bo pokončal!“

In s pestjo je grozil hlapcem, ki so odhajali po poti. Potem pa je obrnil prestrašene poglede po vodi.

„Sveta biblija!“ je vzkliknil solostno. In v resnici: črna njegova knjiga se je sukala ondi med vrtnico. Nekaj radovednih je prihitelo k nji ter pljuskali s sililo z drobnimi glavicami med svetle liste, v vodi razprostrte. Niti enega trenutka ni premišljeval fantaz. In kakor je

bil v obleki, spehan in premočen, je planil nazaj v skaljene valove, da bi zopet dobil svoj zaklad. In z vodo se je boril in pojemale so mu moči, ali vendar je srečno privlekel knjigo na suho.

„Vita vitae meae!“ In pritiskal jo je na usta. Zapustila ga je zavest, da je padel po zemlji. Knjiga pa mu je počivala na srcu, knjiga, ki je tedaj pretela preustrojiti nas Slovence v luterane.

Tako je napisal svoje delo Vita vitae meae (Življenje mojega življenja) Tavčar. In kako bi pisal danes?

Zbiral je vsak dinar, odpovedoval se je mesu in drugim dobrotam, nikamor ni več hodil — niti v gostilno niti v kino, zadnjo obleko si je kupil pred tremi leti, posojila je zbiral pri tetah in stricah in vzel še dva svoja, končno pa si je le kupil avto — sanje svojega življenja. „Oh, življenje mojega življenja!“ ga je božal in pral vsak dan, nakupil si je najrazličnejših sprejev in jelenovih kož, posebnih krp za umivanje in brisanje. Tako se je postavljaj pred sosedi

in se jim dajal v zobe, da so bili zeleni od zavisti.

Nekega dne pa je prehitro zapeljal v ovinek in namesto po cesti ga je nevidna sila sunila z roba v vodo. „Hladna bo postelja!“ mu je šinilo skozi možgane, ko se je prevračal po pobočju.

In v resnici: avto je zapeljal v tolmun, globok in kalen. Poskušal je odpreti vrata, pa mu ni uspelo. Spehan in premočen je krčevito stiskal za volan, in ko so mu pojemale moči, je zašepetal: „Življenje mojega življenja.“ (Latinsko ni znal, da bi povedal tako, kot je Tavčar položil v usta svojemu junaku...)

Zapustila ga je zavest, da je omahnil na volan. Avto mu je počival na srcu, avto (po prosti presoji pa lahko vzamete tudi kak drug simbol potrošniške mrzlice), ki je tedaj pretel preustrojiti nas Slovence v prave malikovalce potrošništva.

„Življenje mojega življenja.“ je še šepetal na dnu mrzlega, kalnega tolmana — a na površini se je naredilo samo še nekaj mehurčkov in nič več...

gosje pero

SILVESTRSKI VEČERI

Bila je skromna kmečka mati. Vse leto je delala in garala od jutra do noči, da je njen sin, ki je hodil na delo v mesto, bil vedno lepo in čisto opran; da je njena hči lahko vsak teden zamenjala kovček umazanega perila z opranim in zlikanim, kadar se je vrnila iz mesta, kjer je obiskovala gimnazijo; še posebno pa je skrbela za najmlajšega sina, učenca strojno-mehanične šole. Kadar so otroci praznovali rojstne dneve, jih je vselej razveselila s kakšnim darilom in se potrudila, da je bilo ob teh dnevih vedno kaj boljšega na mizi. A za njen rojstni dan so ti otroci vedno pozabili nanjo.

Mati se ni pritoževala. Delala in skrbela je zanje ter bila vesela, da so se še vračali k nji. Tudi za osmi marec se je ni nobeden spomnil. Ker je rasla v revni kmečki družini, ni bila vajena sprejemati darila, toda za novo leto je vseeno trdno upala, da je njeni dragi otroci ne bodo pozabili.

Bližali so se novoletni prazniki. Ljudje so hoteli in kupovali po trgovinah darila za svoje najdražje in najbližje. Tudi kmečka mati je hotela svojim otrokom pripraviti skromno novoletno darilo. Da bi dobila potrební denar, si je nekega jutra naložila težko košaro in se odpeljala na trg. Ves dopoldan je prezebala na tržnici in ponujala svoje blago mestnim gospem. Celo pod ceno je prodajala, samo da bi čimprej lahko kupila darila za svoje otroke, ki jih je imela tako rada.

Hitro je prišel silvestrski večer. Mati je postavila novoletno jelko, pripravila darila in srečna čakala otroke. Prvi je prišel najstarejši sin Vojko. Samo „dober večer“ je dejal, odložil vrečko z umazano delovno obleko na klop, vzel iz omare boljšo obleko ter se pričel oblačiti.

„Kam se ti tako mudi?“ ga je vprašala mati. „Silvestrovat! Komaj sem dobil rezervacijo, pa še tako draga je.“

Tudi Anica in Jurij sta prišla, odložila umazano perilo ter se hitela oblačiti. Tudi onadva sta si rezervirala prostor za silvestrovanje. Vsaj trije so hoteli, še lahko noč so pozabili voščiti...

Mati je ostala sama, razočarana. Pospravljala je umazano perilo in debele solze so ji polzele po licih. Takega „darila“ ni pričakovala. Niti za vrečko kave niso zmogli njeni otroci. Ko je legla spat, ni in ni mogla zaspati. Vso noč je premišljevala, ali je res nihče nima rad ali pa so zaradi svojih skrbi pozabili nanjo.

Otroci so se proti jutru vrnili s silvestrovanja, in ko je mati pripravljala kosilo, so trdno spali...

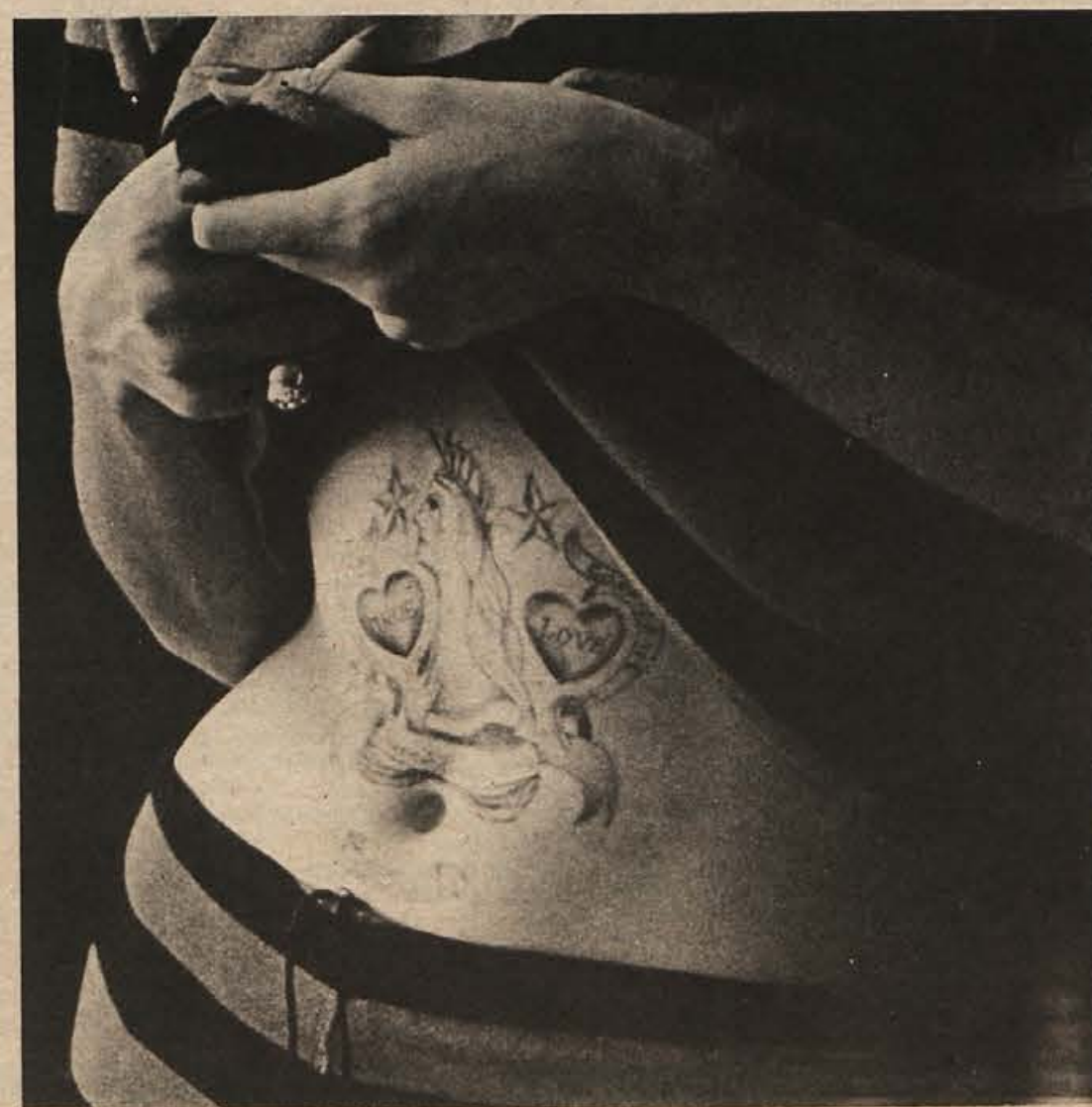
Po kosilu je mati podelila darila. „Srečno novo leto vam želim! Tu imate skromna darila, kakor je skromna vaša mati.“

Vsi so zardeli od sramu. Voščili so ji novo leto. Radi bi se ji opravičili, pa niso mogli spraviti besed iz sebe. Mati je opazila njihovo zadrego.

„Je že dobro otroci, saj vem, plače so premajhne, rezervacije za silvestrovanje predrage. Bo drugo leto bolje,“ je rekla, v mislih pa se je bala, da ne bo drugo leto še slabše...

In res je bilo slabše. Naslednji silvestrski večer jo je obiskal samo še najmlajši, potem nihče več. Sama, zapuščena in pozabljena je še nekajkrat čakala novo leto, dokler ni nekega silvestrskega večera za vedno zaspala.

Š. M.

DRAGO KOŠIR

V Trebnjem je bil na taboru samorastnikov enkrat samkrat: „Na tretjem taboru sem bil, o tem imam takole mnenje: človek enkrat gre na tako stvar, če pa bi hodil pogosteje, bi bil profesionallec, poklicni tabornik. Do tega mi pa ni. Saj tudi v Trebnje nisem šel zaradi dela, ampak predvsem zaradi stika s kolegi. Zato sem tudi lani šel v Ernestinovo pri Osijeku, kjer živi Smajić in kjer so Hrvati pripravili svoj tabor. Oni so namreč razdelili slikarstvo v Hlebine, kiparstvo pa v Erne-

Zaradi tega so njegove stvari sveže in zani-
Morebiti se bo poslej, ko bo cesta Jelovec
odprla svetu, tudi Košir bolj odprl ljudem. Ni-
va skromnost, se zdi, je kar rahlo zabrisala na
cionalno prešernost in veselje ljudi s tega ko-

Delavni in zgodovinski znanosti pri
Mikuž kljub ogromnemu delu, ki ga je že do
še vedno dela. Ravno zato pripravja veliko
naslovno Svet po vojni. V njem bo obdelo
tovno politiko po vojni. Zbrati je moral ogromno
materiala, od tistih časov je poteklo 30 let
marsikaj je bilo treba pregledati. Seveda piše
to delo v miru na svoji Grmadi nad Ortnorko.

a. bartelj
**DOBER
DAN,
DOLENUJCI**

METOD MIKUŽ

„Prav je, da vaš list ne piše le o vsakdanjih, sprotnih dogodkih na našem območju, pač pa bralce seznanja tudi z zgodovino dežele, katere ime nosi. Ljudje morajo vedeti, kakšno je bilo v preteklosti življenje gradov, ki jih je bilo pri nas toliko, kakšna bogata preteklost se skriva v teh ruševinah. Ne smete pa pozabiti tudi ljudi, ki so v svojem času iz dolenske kmečke zaostalosti s svojim nadarjenostjo in pridnostjo dosegli velike

Večji del svojega časa preživi prof. Mikuž na Dolenjskem. Mir za svoje znanstveno delo si je našel na Grmadi nad Ortnekom, kjer si je postavil hišo. Tu se pogloblja v gradivo za svoje knjige. „Tu sem napisal vse svoje knjige, tudi svoje najobsejnejše delo Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, ki je izšlo v petih knjigah. Da lahko res v

Po gimnaziji v Ljubljani in Šentvidu se je Mikuš vpisal na teološko fakulteto in po končanem študiju služboval kot kaplan najprej v Trebnjem, nato v Mengšu, potem ga je pot spet zanesla na Dolenjsko — v Kočevje. Takoj ko se je začela vojna, je začel delati za partizane, jeseni 1942 pa je odšel v partizane. Bil je član vrhovnega plenu-

ma OF in predsedstva AVNOJ ter je nosilec
menice 1941.

Ravno ko so Italijani okupirali Ljubljano, je doktoriral z disertacijo Vrsta stiskih opazovanj („Spet Dolenjska,“ pripomni.) Na teološki fakulteti je bil vpisan na najtežji skupini, pravnozgodovinski, in je edini na tej skupini naredil doktorsko delo.

V partizanih je s prvimi štirimi brigadami italjske vojske, ki so se razširile po vsem italijanskem ozemlju, vključno s Dolenjsko in Notranjsko. Po kapitulaciji Italije je postal politični funkcionar, ki je bil verski referent pri Glavnem štabu. „Tokrat je bilo zelo pomembno, da smo se tudi duhovniki vključili v partizansko vojsko. S tem smo pomagali belo gardo, ki je preko svoje propagande razširila grozljive vesti, kako partizani ravnaajo z duhovniki. Dokazali smo, da partizani ne preganjajo duhovnikov zato, ker so duhovniki, pač pa le zato, ker so narodni izdajalci,“ se razživi, ko pripoveduje o tistih težkih časih.

Tik pred vojno se je Mikuž vpisal še na Filozofski fakulteti v Ljubljani za zgodovino na filozofski fakulteti. Takrat je bil študent prvega letnika. Po vojni je študij nadaljeval in 1947 že drugič diplomiral. Tudi na zgodovini je doktoriral, tokrat na temo o slovenski državi. Njegov disertacijo Topografija stiške posesti. Od 1948 do 1950 je bil profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

„Obe moji disertaciji obravnava srednjo vojno obdobje. Po prvi razpravi sem se specializiral na to obdobje. Po drugi pa sem se preusmeril na najnovejšo zgodovino. Vso zgodovino partizanskega boja na Slovenskem je bilo treba spraviti v sistem, določiti izhodišča in se lotiti obsežnega dela. Seveda človek ne more narediti vsega, ne more se spoprijeti v podrobnosti. Zato sem dal svojemu najnovejšemu delu naslov Pregled, pokazal sem razvoj partizanskega boja v NOB v Sloveniji in to je izhodišče za nadaljnje raziskave. Če bodo obravnavali to obdobje naše zgodovine, ki bodo obravnavali to obdobje naše zgodovine.

Res je bila Dolenjska partizanska župa, štiri brigade, razen Šercerjeve, so bile ustanovljene na Dolenjskem, tudi obe diviziji; zlasti XX. popolnoma dolenjska. Na Dolenjskem je bil vršni odbor, prvo osvobojeno ozemlje je bila Dolenjskem, stalno osvobojeno ozemlje je bila Bela krajina. Vendar s tem ne smemo zmanjšati prispevka drugih naših dežel. Na to moramo dati tudi z drugega zornega kota: na Dolenjskem so bili Italijani, na Štajerskem Nemci. Gotovo se v Ljubljani tudi razvilo osvobodilno gibanje, bi jo namesto Italijanov okupirali Nemci, vendar v drugačnih oblikah. Take stvari moramo vedno upoštevati," je poudaril prof. Mikuš na koncu razgovora.

Delavni in zgodovinski znanosti pri
Mikuž kljub ogromnemu delu, ki ga je že do
še vedno dela. Ravno zato pripravja veliko
naslovno Svet po vojni. V njem bo obdelo
tovno politiko po vojni. Zbrati je moral ogromno
materiala, od tistih časov je poteklo 30 let
marsikaj je bilo treba pregledati. Seveda piše
to delo v miru na svoji Grmadi nad Ortnorko.

KAJ JE

FILM

Lacombe Lucien

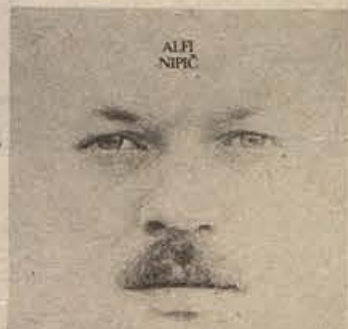
Iz dobrega filmskega programa, ki ga pripravlja za predvajanje slovensko distribucijsko podjetje Vesna film, opozarjamo na film francoskega režiserja Louisa Malla, ki je eno največjih imen francoske in svetovne filmske ustvarjalnosti. Mallov film „Lacombe Lucien“ pripoveduje o mlademu fantu, ki se v težkih časih vojne odloča za akcijo. Toda ker je premlad in ga francoski partizani ne sprejmejo medse, se v bližnjem mestu pridruži francoski policiji, ki dela za gestapo. Postane izdajalec in krvnik...

PLOŠČE

Tovarna gramofonskih plošč Helidon je v založbi Obzorja izdala malo ploščo mladega slovenskega popevkarja Iva Mojčiča, ki postaja vse bolj priljubljen pevec našega občinstva. Na plošči sta dva posnetka: Polnočni kavboj, osnovna tema filma, in Koledar ljubezni, složit Milana Ferleza na besedilo slovenske pesnice Svetlane Makrovič. Prijeten glas pevača in lepo gotovo pritegnilo kupce plošč.

alfi nipič
Druga mala plošča tovarne gramofonskih plošč Helidon, ki

jo je že moč kupiti v naših trgovinah, je plošča, na kateri se predstavlja slovenski pevec Alfi Nipič. Ob spremljavi revijskega orkestra RTV Ljubljane poje dve izvorni domači skladbi: Privškovo „Naj bo“ in Sossovo „Rad bi ti dejal“. Za obe je besedilo napisala Elza Budau. Obe skladbi sta že znani, saj sta čest gost na radijskih valovih.

Suzy iz Zagreba je izdala dvojni album znane temopolte pevke Arethe Franklin, ki pod naslovom „20 originals of Aretha Franklin“ prinaša 22 najboljših interpretacij te pevke. Album je dober pregled razvoja in širokega pevskega opusa Arethe Franklin, ki jo mnogi smatrajo za eno najboljših pevk. Med drugimi zasledimo tudi pesmi: I never loved a man, Save me, Satisfaction, You are my sunshine, That's life, Baby I love you.

slovenska popevka 75

Čeprav je do festivala Slovenska popevka 75 še daleč, saj se bo začel 5. junija (trajal bo do 7. junija), je organizator že uspel dobiti zagotovila za sodelovanje petnajstih tujih radijskih postaj: Londona, Dublina, Budimpešte, Prage, Varšave, Saarbrueckna in Vzhodnega Berlina. Znana sta tudi že dva tuja izvajalca slovenskih popevk; to je skupina „Plavci“ iz Prage in Elzbieta Wojnowska iz Varšave.

Ob tej priliki lahko še napišemo, da je BBC sporočila, da je na svojem drugem programu meseca novembra predvajala posnetke s Slovenske popevke

74 z naslovom „International Slovene Song Festival 74“. Razen nastopa tujih gostov so britanski poslušalci lahko slišali tudi nekaj naših pevcov: Janka Ropreta, Tatjano Gros, Majdo Sepe in Ota Pestnerja, ki je lani pel nagajeno skladbo Borisa Kovačiča „Za ljubezen hvala ti“. Prav to skladbo so v oddaji BBC še posebno poudarili.

KNJIGE

samorastniki

V počastitev petindvajsetletnice smrti slovenskega pisatelja Prežihovega Voranca je Mladinska knjiga izdala zbirko njegovih najbolj znanih novel pod skupnim naslovom „Samorastniki“. Prežihove pripovedi so našim ljudem dobro znane, če drugače ne, vsaj po filmih. Tokrat pa jih spremljajo likovne stvaritve slovenskega naivnega slikarja Antona Repnika. Barvne reprodukcije spadajo v ciklus slik, ki nosi naslov „Samorastniki“, saj so bile ustvarjene ob navdihu, ki ga je slikar dobil pri Prežihovem pisanju. Tako knjiga prestopa krog navadne izdaje. Temu primerna je tudi cena, ki ne bo odstopala najširšemu krogu ljudi.

grška lirika 20. stoletja

Grško pesništvo pozna vsak šolar in ni ga izobraženca, ki bi ne poznal velikih imen stare Grčije. Žal pa ni tako z moderno grško liriko, čeprav jo nekateri zelo cenijo. Zrasla je iz plemenitih virov stare tradicije in se oplodila ob modernih evropskih umetniških tokovih. S knjigo „Grška lirika 20. stoletja“, ki jo je izdala Državna založba Slovenije, dobivamo Slovenci kratko, a dovolj izčrpno antologijo, ki nam odpira pogled v do sedaj malo znano

Glasbena umetnina se izraža z „jezikom“, ki ga lahko razume vsakdo. Glasba nima meja. Takšne so trditve, na katere brez težav pristanemo, saj vemo, da nas prav nič ne moti pri poslušanju koncerta dejstvo, da je ustvarjalec Nemec, Čeh, Rus ali katerekoli narodnosti že. A vendar ni čisto tako. Tudi za razumevanje in dožemanje glasbene umetnine mora človek poznati vsaj ABC glasbe.

Tega se prav dobro zaveda tudi Tea Marn, glasbeni pedagog na novomeški gimnaziji. Njeno delo je začrtano predvsem v to smer. Mladim odkriva čudoviti svet zvokov, svet njihove skladnosti in lepote, v mladih budi na ta način estetsko plast zavesti, brez katere si težko predstavljamo polnokrvnega, celega človeka.

Tea Marn je končala redni študij v Ljubljani, potem pa odšla na študijsko izpopolnjevanje v Salzburg na glasbeno akademijo Mozarteum, točneje

pesništvo. Antologija zajema pesmi 23 pesnikov in pesnic. Izbor in prevod je pripravil Marijan Tavčar.

Vasilij Jemeljanenko ni pisatelj, toda kot vojni pilot si je v zadnji svetovni vojni nabral veliko izkušenj in spoznanj, ki so mu vodila pero pri pisanju knjige „V surovem zraku vojne“. Knjiga je izšla v slovenskem prevodu pri Partizanski knjigi. V nasprotju z drugimi podobnimi pripovedmi Jemeljanenkova knjiga ne

Orffov institut, ki je zrasel iz Mozarteuma. Tam se je seznanila z novimi pedagoškimi prijemi poučevanja glasbe. Marsikatero zamisel in pedagoški prijem je potem prenesla k nam. Več let je kot sodelavec ljubljanskega Radia pripravljala glasbene ure za oddaje „Radijske šole“.

„Priprava ene same take ure mi je vzela ogromno časa,“ je povedala Tea Marn med pogovorom. „Večinoma sem jih pripravljala ponoči, po končani službi in drugih opravkih, ki jemljejo ženski in ženi ves prosti čas. Morda sem svoje zmognosti malo precenjevala. Zdaj ne utegnem in ne zmorem več ves prosti čas posvetiti samo delu.“

Vendar pa to ne pomeni, da se zdaj ukvarja samo še s službo. Marnova je tudi predsednica Glasbene mladine. Osnovna organizacija Glasbene mladine deluje v Novem mestu že od 1970. V tem času je že precej naredila, čeprav je pred njo še veliko dela.

prikazuje vojne v zraku z lažnim pridihom viteštva, ampak pokaže resnično surovost vojne, nadčloveške napore in umiranje. Knjiga je zanimivo pričevanje o številnih človeških usodah in herojstvu malih ljudi, brez katerih bi sovjetska domovinska vojna ne dočakala slavnega konca.

gospa s pustega brega

Angleške pisateljice sestre Bronte so zelo zanimiv pojav v svetovni književnosti. Naša prevodna književnost ima že lepo število del teh pisateljic prevedenih, zdaj pa prihaja pred naše bralce še eno – to je roman Anne Bronte „Gospa s pustega brega“. Pripoved je napisana kot dnevnik mlade žene, ki ji je usoda namenila za življenjskega tovariša alkoholika. V mnogočem je pisanje močno avtobiografsko obarvano; literarni zgodovinarji v glavnem liku romana namreč prepoznajo brata sester Bronte.

„Glasbena vzgoja kot sestavni del estetske vzgoje je bila pri nas zanemarjena. Nikakor pa ni res, da je zaradi tega zanimanje za kvalitetno glasbo povsem upadlo. Mlade zanima tudi resna glasba in celo opera, za katero se tako rado sliši, da se je preživela. Morda mladi v njej najdejo nekaj tiste romantike, ki jo je današnji čas zavrgel in zamenjal z nasiljem in spolnostjo. Med drugim to dokazujejo tudi naši obiski koncertov in oper. Redni večerni koncertni abonma v Ljubljani obiskuje okoli 50 dijakov. Zavedam pa se, da to še ne pomeni prave razgibanosti. Predvsem bi bilo potrebno nuditi mladini v delovnih kolektivih možnost, da se seznanijo in spoznavajo kvalitetno glasbo. Na žalost je tako, da je za tako glasbo potrebna poprejšnja vzgoja.“

Marnova vidi nekaj možnosti glasbene vzgoje mladine v tovarnah tudi v drugačnih disklo klubih. Z voljo in močnim so-

Založba Obzorja je izdala knjigo, po kateri bodo radi posegli bralci napetih zgodb o življenju in delu obveščevalcev. V prevodu Janeza Potočnika je pred nami roman z nenavadnim naslovom „Pa čeprav ni zmeraj kaviar“. Gre za pripoved o drznem, neprosto voljnem tajnem agentu Thomasu Lievenu, ki ga privlačijo predvsem dobra kuhinja in ženske. Pisatelj romana Johannes Mario Simmel je tega junaka postavil v trdi čas vojne, v mednarodne spletke in napete dogodke. Pripoved je tekoča, napeta, čeprav ji ne manjka tudi globoke refleksije.

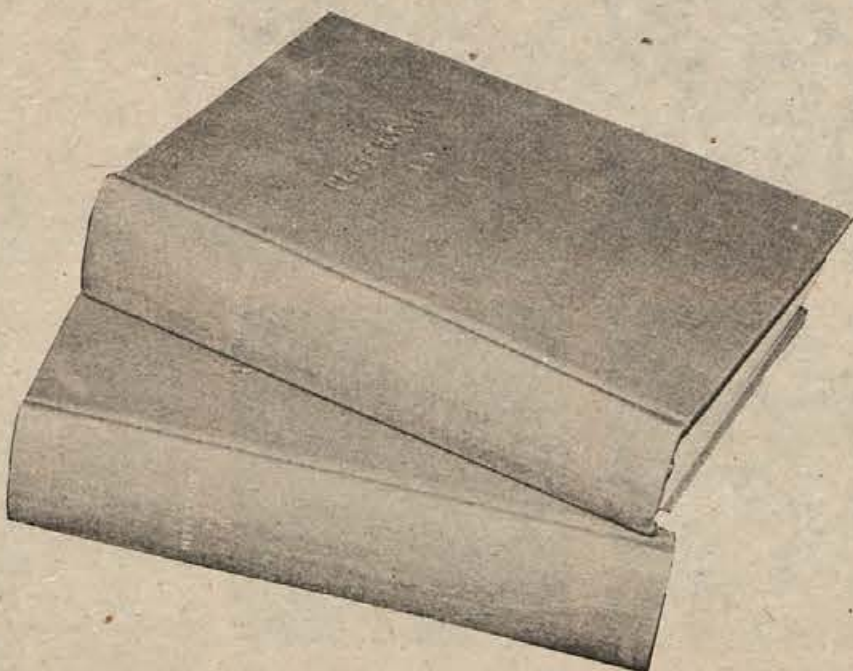
delovanjem samih mladih bi lahko disko klubi postali točke, kjer bi se mladi zbirali, poslušali kratka predavanja o glasbi in glasbo. Združili bi zabavo in vzgojo.

„Predvsem pa bo potrebno, da se Glasbena mladina poveže z občinsko konferenco ZSMS ter da se kadrovsko okrepi. Menim, da bi za delo Glasbene mladine lahko nastavili profesionalnega voditelja. Tako bi se organizacija okrepila, saj prav v tem pogledu ne gre tako, kot bi lahko. Za zdaj pripravljamo v Glasbeni mladini članske izkaznice, s katerimi bi omogočili tudi popust pri vstopnini za koncerte. Več ko bo v organizaciji včlanjenih, bolj živa bo. Seveda pa morajo mladi v njej aktivno sodelovati, naj izbirajo programe, vodijo delo...“

V vsem pogovoru je Tea Marn izražala optimizem. Pričana je, da se da vse narediti z dobrimi in pametnimi prijemi...

MIM

PREDSTAVLJAMO VAM

Lani septembra smo praznovali pol stoletja, odkar je umrl znameniti slovenski leksikograf Maks Pleteršnik, rojen v Pišecah in tam tudi pokopan. Njegovo ime je postalo slavno s slovensko-nemškim slovarjem, ki ga je po stoletnem večkratnem poskušanju dokončno uredil in pripravil za tisk. S tem slovarjem se je zaključilo prizadevanje Kumerdeja, Linhart, Zoisa in Vodnika. Slovar je bil vse do današnjih dni močno iskan, saj predstavlja dragoceno in bogato gradivo za poznavalce ne samo slovenskega jezika, ampak za vsakega slovanskega lingvisti. Cankarjeva založba se je zavedala potrebe po ponatisu, zato je izdala reproduciran ponatis Pleteršnikovega slovensko-nemškega jezika. Spremno besedo je napisal izdaji dr. Rudolf Kolarič.

NOVEGA

sultanovanje

„Pogovor živ v mestu, da je dobil iz slovenskega jezika sin Slovenca Rozm. dvojko, sin nemčurja Pršeta pa izvrsten red. Mogoče, da je dobil ga eden in drugi ex offio, kajti kutarji stare šole niso še vsi poguzali. Prečinski učitelj bil je na izpitu v 4. razredu glavne šole, skoraj vse je prašalo in odgovarjalo se po slovenski — če se more zvati nemški jezik slovenski. Naše besede skoraj ni čul. Kaj bohotno držal se je oglešeli Langer. Na Kapitelskem hribu slišal sem tri osmošolce pogovarjati se po — nemški! Quousque tandem? Eden, ki je govoril naj več, bil je sin bogatih staršev — naj se taji, kolikor hoče — kapital koketira skoraj povsod s sultanovanjem. Veči dijaki navadijo se nemčariti posebno v društvu zaljubljenih gospodičen. Shajališče in kar je z njim v zvezi, biva večji del v Vragovem logu.

Ta log dal je krščanski veri in Avstriji že precej udov in državljani. — Rozmān bil je pri Rudežu; v to pošteno hišo, v družbo prijateljskih si domorodcev, priklatil se je tudi kot agent provocateur oficijalni volk Podboj. Napijal je pogin vsem dinastijam, brez dvombe zato, da zaplete v kako nepriliko poslanca R., sebi pa da pomore do predstojništva.“

Kapital koketira skoraj povsod s sultanovanjem. Ta Trdinova misel še danes živi. Res pa je, da jo je treba prilagoditi današnjemu času. Včasih je bilo dobro vse tisto, kar je bilo povedano po nemško, medtem ko so slovenski jezik dajali v nič. In ko si je v desetletjih slovensko ljudstvo priborilo pravico do domače besede in do domačega jezika, koketira kapital s sultanovanjem na drug način.

Včasih ni bila dovolj domača beseda, danes pa kapital zaničuje domače izdelke. Prečestokrat merijo ugled človeka po tem, ali je dragocena obleka, prinesena iz Londona ali Pariza. Trst kajpak ni dovolj dober, saj tja hodijo že vsi po vrsti in kupujejo po trgovinah kavbojke, ki niso bile po Lewisu še nikoli tako cenjene kot danes, na zanemarjenem Ponte Rossu pa poslušajo kriče in vsiljive prodajalce ničvrednih ur in transistorjev ter kupujejo malo vredne stvari, misleč, kako dober nakup so opravili...

O nekdanjem Vragovem logu, ki mu danes pravimo Ragov log, ne kaže izgubljati besede: še je sprehajališče zaljubljenih, vendar pa ga uporabljajo znatno manj kot pred desetletji. Napredek je tudi na tem področju prinesel novosti...

„Na Gregorjevo — otec, še veš? — se ptički ženili so, za šolskim vrtom v mejici gostili se, pili so; midva preko ceste sva slušala... „Čuješ živ-žav? / To je, živio! — zdaj starešina je mladi napil.“

Tako poje v Dumi Župančič o Gregorjevem, 12. marcu, ki je bil v starem julijanskem koledarju na začetku pomladi, medtem ko je danes po koledarju sicer še v zimi, pa ga vendar štejejo za prebujanje pomladi. Na ta dan se ptički ženijo: na Dolenjskem pravijo, da „če je o svetem Gregorju breza zelena, so kosi godni že o svetem Jurju“. Začne se oranje, Dolenjci pravijo: „O svetem Gregorju ta dolgo njivo orji!“ Ponekod ja na ta dan že v zemlji semenska repa, pa tudi zelje in čebula.

Pomemben vremenski mejnik je po starem izročilu tudi dva dni prej, 10. marca — god štiridesetih mučenčev. Kakršno je vreme takrat, tako bo naslednjih štirideset dni — do Jurija...

Za Gregorjem je znanilka pomladanskega dela na prostem sv. Jera. Pregovor pravi: „Kolikor ima ovca o sv. Jedrti jesti, toliko krava o sv. Juriju.“

19. marca je sv. Jožef, zaščitnik v neštetihih stvarih. Marijinega

ga moža imajo za patrona slovenskih dežel, priporočajo pa se mu rokodelci, zlasti drvarji, mizarji, kolarji in tesarji. Menda se, k njemu zatekajo zaročenci in zakonci v družinskih težavah, v skrbeh za otroke in v stanovanjskih stiskah. Tudi Jožef je pomladanski svetnik. Na Krasu so radi rekli: „Sv. Jožef čevljarjem luč upihne,“ češ da se je dan že dovolj vzdignil. Pregovor pravi: „Sveti Jožef lep in jasen, dobre letine prerok prijazen.“

Medtem ko je bil včeraj dan dolg 11 ur in 18 minut, se bo do 10. marca podaljšal za 16 minut, 15. marca pa bo meril že 11 ur in 51 minut.

Kakšne pregovore so skovali v tem letnem času?

Če breskve pred sv. Gregorjem cveto, trije eno pojedjo (ker pozebejo). O sv. Gregorju gre lisjak pred duri. Če slabo je vreme, nazaj več ne gre; če je pa vreme lepo, gre za štirinajst dni domov. O sv. Gregorju najvišji gorjanec na drvo potrka. O sv. Gregorju pravijo: kmet dolgo

6. III. — 19. III.

njivo orje, klobuk postrani nosi, pa staro ženo kruha prosi. Po sv. Gregorju od vsakega vetra sneg kopni. Sv. Gregor je materi kožuh kupil.

Če je lepo vreme na Jožefovo, naj veselo bo srce kmetovo. Če ne prej, na sv. Jedrti dan gotovo gorka sapica pripihinja.

Če štirideset mučenikov dan ni lepo, tudi štirideset dni potem ne bo. Če štirideset mučenikov dan še zmrzuje, še štirideset mrzlih dni prerokuje.

Ime meseca — marec — je povzeto po rimskem bogu Marsu, bogu vojne in hkrati bogu, ki je utelešal divje, neukročene in skrivnostne sile narave. Ker je bil zaščitnik in pokrovitelj v vojskah, mu je bil posvečen prvi, pomladni mesec v starorimskem koledarju. Slovensko ime za marec — sušec je uporabljal že Martin iz Loke, za njim so ga povzeli Trubar in drugi; opozarja pa na čas, ko se zemlja posuši in jo je mogoče začeti obdelovati. Dalmatin in še nekateri so skušali uvesti ime breztnik, vendar se ni uveljavilo, tako kot ne številna domača imena: brstnik, sušnik, postnik, cepljenjak in druga.

Se to: od prvega do zadnjega dne v mesecu zraste dan za eno uro in 41 minut.

RUPERČ VRH

„Grad in gospodstvo Ruprechtshof, po kranjsko Rupertč vrh, spada k srednji Dolenjski in leži osem milj od Ljubljane, od Novega mesta pa pol ure.

Nemško ime si je grad izposodil od kranjskega, ker se je kraj, na katerem je bil kasneje pozidan grad, imenoval Rupertč vrh.

Grajsko poslopje stoji prav sredi gozda, zato tudi nima lepega razgleda. Ker so grad pozidali lastniki mehovskega gospodstva, je bilo h graščini priključenih precej posestev mehovskega gospodstva, tako da obsega zdaj Rupertč vrh polovico Mehovega. Prej je bil lastnik graščine gospod Jurij Sigmund grof Paradeiser, stotnik v Otočcu, po njegovi smrti pa njegova žena gospa Katarina Elizabeta, rojena grofica Ursini pl. Blagay, ki je s poroko z gospodom Ivanom Gottfriedom pl. Egkom izročila posestvo sedanjemu lastniku.“

Tako je pisal Valvasor, Vrhovec pa je v svoji „Zgodovini Novega mesta“ pisal:

„Leta 1622. je prodal cesar Ferdinand II. grad Mehovo grofu Ernestu Paradajzarju. Njegov sin, Josip Ernest Paradajzar, je pričel l. 1641. zidati dobro uro od Mehovega, a globoko pod njim, na prijaznem holmcu gradič Rupertčvrh. Dozidal ga je leta 1657.

Leta 1726. je pripal Rupertčvrh samostanu menihov Cistercijencev pri Kostanjevici (Mariabrunn). Ko je dal cesar Jožef II. leta 1786 pozapreti samostane, postal je Rupertč vrh lastnina verskega zaklada, ki ga je pa v našem stoletju prodal.“

Ko se je Rupertč vrh dvignil, je Mehovo propadlo. Paradeiserji, ki so bili sredi 17. stoletja tudi lastniki Mehovega, so bili največji zemljiški posestniki v novomeški okolici. To je bila stara rodbina, saj se v listinah omenjajo že v 13. stoletju, vendar so si šele nekaj stoletij pozneje pridobili moč in ugled. Veliko posesti so imeli na Kranjskem in Hrvaškem; člani te plemiške rodbine so bili deželni upravitelji, odborniki in pomembni vojaški voditelji v Žumberku, Senju in Otočcu. Ob koncu 16. stoletja so dobili baronski naslov.

Obsirno so o Paradeiserjih pisale Dolenjske novice leta 1909 in potem še enkrat pet let pozneje. Ernest Paradeiser je bil 1622 imenovan za velikega stotnika v Žumberku, leto dni pozneje pa je kupil mehovsko graščino — od cesarja Ferdinanda II. jo je kupil 2. januarja 1623. Njegov naslednik Rudolf je 1635 med kmečkim upori na Stajerskem in Kranjskem priskočil na pomoč deželnim stanovom in s svojimi Uskoki pri Krškem razginal okrog 1000 upornih kmetov, nato pa opustošil še njihove domove. Njegova vdova Doroteja, rojena Haller, je po njegovi smrti vodila mehovsko in poganško posest, ki jo je predtem možu prodal Stefan Gusić. Ker sta imela četvero otrok in veliko posest in ker na tem delu posesti ni bilo upravnega središča, so se odločili za zidavo gradu Rupertč vrh; začeli so ga zidati 1641, dogradili pa 16 let pozneje. Kmalu po dograditvi Rupertč vrha je bilo Rudolfovo premoženje razdeljeno med njegove štiri otroke. Rupertč vrh je dobil Jurij Sigmund, stotnik na Otočcu, po njegovi smrti pa je graščina pripadla njegovi ženi Katarini Elizabeti, rojeni Auersperg, ki se je nato omožila z baronom Ivanom Gothardom Eckom (Egkom). Zanimivo je, da je Katarina Elizabeta preživela tudi drugega moža, nato pa je graščino prodala Simonu Engelbrechtu Ecku — to je bilo leta 1691. Družina Eck je nasledila Paradeiserje tako na Mehovem kot na Rupertč vrhu in je ponovno združila oba gradova in njune posesti.

Tudi Ecki niso bili dolgo lastniki Rupertč vrha. Obe posestvi sta bili že 1717 v zakupu kostanjeviškega samostana, nekaj let pozneje pa se v listinah že omenja samostan kot lastnik mehovsko-ruperškega gospodstva.

Kostanjeviški samostan je imel v lasti Rupertč vrh in njegovo obsežno posest vse do 1786, ko je bil po ukazu Jožefa II. samostan razpuščen, vsa njegova posest pa je prišla v roke verskemu zakladu.

Državi je uspelo prodati ruperško gospodstvo šele po Napoleonovih vojnah. Grad je kupil baron Anton Schweiger. Ta je 1833 umrl. Čeprav že ta ni kaj prida skrbel za obnovo gradu, je bilo gospodarjenje pod njegovim naslednikom Amandom (Amadeus Schweiger von Lerchenfeld, tudi potopisec) še slabše. Velik del zemlje so oddajali podložnikom v dedni zakup, kmalu pa je vse gospodstvo za šest let vzel v zakup grof Karel Pace. 1870 so Schweigerji dokončno prodali grad. Lastniki so se hitro menjavali. Naj jih

nekaj naštejeva: Julija Valmagini, ki je bila tudi lastnica gradu Mehovo, od 1893 do 1919 rodbina Gorjani, nato družina Stanin, končno, od leta 1936 do propada, družina Fabjančič. Velja omeniti, da je bil grad sredi 17. stoletja sedež deželnega sodnika. Leta 1942 je bil grad požgan, danes je puščen.

Ko so se odločili za zidavo gradu, so prej sezidali stanovanjsko hišo in spodarska poslopja. 1763 je del poslopja pogorel. Potem so sezidali novo hišo, ki merila 16 sežnjev v dolžino in 7 v širino, imela dve nadstropji. Poslopje so pokvarili škodlami. V graščinski kapeli, ki je bila posvečena sv. Jožefu, je visela Metzingerjeva slika tega patrona. Kostanjeviški opat Leopold je dal po požaru obnoviti tudi kapelo, katere notranjost je bila poslikana s freskami. Takrat je kapela dobila bronast zvon. O katerem je bilo napisano: „1769 Dominus Franciscus Tomasini fecit“. Vili ga je opat Tomasini, doživel pa je žalosten konec. Leta 1917, leta, ko je propadajoča Avstro-Ogrska iz cerkva pobirala bronene zvonove, ki so pomagali še v vojaške namene, so opat tudi ta zvon. Takrat je bil lastnik Rupertč vrh Herman Schlesinger Gorjani. Na tem dogodku imajo v Dolenjskem muzeju ohranjeno sporočilo, ki ga je napisal in pisal sam lastnik.

O požaru in ponovni graditvi pričajo kronogram, vklesan najprej nad vrata in v ške kapeli, ki je bil pozneje na gradu, danes v Novem mestu. Tam piše:

Uni trina
eDifiCata sVM In sILVIs
Igne CoMBvSta DeleCtaVe fataLl
IaM CVrIs Leopoldi abbatIs renoVat
gLorlor.
In honoreM beati Ioseph LeopoldV's
flerl feCIt.

Iz latinščine prelito bi se v slovenskem jeziku povedalo: „Eno v trojem — Sezidano v gozdu in uničeno v usodnem ognju — skrbni opata Leopolda častno obnovljen — del sv. Jožefa me je ukazal sezidati Leopold.“

Velike črke v latinskem napisu po štirih za grad pomembne letnice. Prva: bila kapela zgrajena 1665. leta. Druga: leta 1763 pogorela. Tretja: da je bila obnovljena. In četrta: da je bila 1766 posvečena sv. Jožefu.

V Dolenjskem muzeju hranijo tudi popis z natančnim popisom vseh premičnih in nepremičnih ruperškega gradu in posesti. Podatke so vpisali, ko je šel Rupertč vrh v last verskega zaklada, se pravi 17. avgusta 1787. Vrednost premičnin in nepremičnin znašala 95.031 f, 28 kr, 2 d. Leto prej je prinesel Rupertč vrh kostanjeviškemu samostanu 2143 f 54 kr 3 d čistega dohodka.

V letu, ko je bil samostan razpuščen, bilo na obeh ruperških pristavah zaposlenih 23 oseb: na ruperški 17 in na mehovski 6. Število zaposlenih se je po tistem, ko je šel grad v last verskega zaklada, znatno povečalo. Še prvi, ki je kupil graščino od države, je bil baron Schweiger — je število zaposlenih še skrčil. Poslej jih je bilo le še 5: upravitelj, nižji gospodarski uradnik, kočijaž, kuhar in tiskar. Čeprav je bilo takrat v Rupertč vrhu zaposlenih, so imeli 170 oralov vrtov, travnikov in vinogradov, tu pa niso uporabljali pašniki in tista zemlja, ki so jo dejansko uporabljali.

Kajpak je razumljivo, da so največje težave imeli s tlako, saj je predstavljala med drugim ruperškega gospodstva znaten izdelek. Prišlo posestvo v verski zaklad, so imeli niki pravico do 6724 dni vprežne tlake, kar je 11996 dni ročne tlake, kar je, preračunano, 129 denar, zneslo več kot 1668 f. In dan ročne ne tlake so računali 6 kr., en dan ročne tlake polovico toliko. Dnevno delo so vrednotili ceno 12 jajc! Na dan so lahko pokličevali tlako do 52 podložnikov, 18 z vprego in brez nje. Ob koncu 18. stoletja je imel primer grad 289 podložnikov.

Takrat, ko je bil grad Rupertč vrh v lasti, ugleđen, je Mehovo že propadlo. A Rupertč vrhu ni uspelo dolgo zdržati. Njegov napredka. Fevdalizem je bil v začetku tudi poznejši lastniki so imeli grad v lasti, baharije in jim ni prinašal dosti koristi. koncu so ga imeli v lasti različni trgci, dokler ni med vojno doživel takega kot številni drugi gradovi, od katerih je nes ostal le še kup kamenja in nekaj spom. nov. Razen kamenja sta na Rupertč vrhu ostali še dve sekviji — pa še ti se susla